

ПОЛИТИКИН

ЗАБАВАНИК

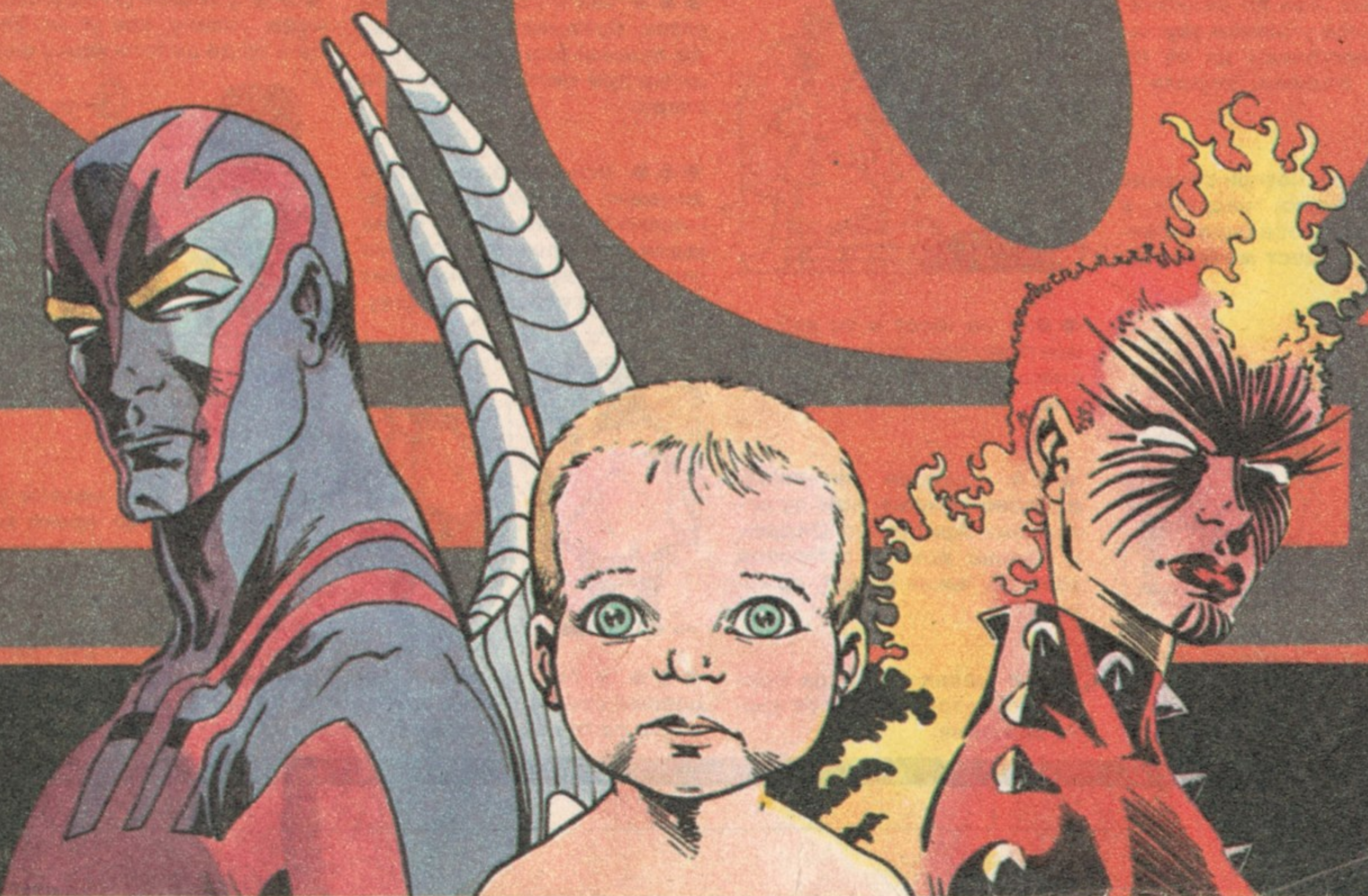
Немачка 3.00 DEM, САД 1.25 USD, Швајцарска 2.50 CHF,
Шведска 13.00 SEK, Аустрија 20.00 ATS, Грчка 300 GRD,
Енглеска 1.00 GBP, Словенија 90 SLT, Македонија 1500 ДЕН

2. VII 1993. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА LV • ЦЕНА: 600.000 ДИН. • БРОЈ 2166

ФАНТАСТИКА

НАШ ПРИЈАТЕЉ ПЕТРАФОРМ

За све од 7 go 77

Фирма

Веровати или не!

ЖАРОБЕТ ЛЕРД
ИЗ ПОВАЈА У
КАЛИФОРНИЈИ
(САД) ПРВУ
КЊИГУ НАПИ-
САЛА ЈЕ И ОБ-
ЈАВИЛА У 80.
ГОДИ-
НИ.

НЯПОМЕОНОВ ШЕШИР
У КАМЕНУ
БАЈАРСКО ЈЕ ДЕ-
ЛО ПРИРОДЕ. НА-
ЛАЗИ СЕ У ВУН-
СИДЕЛУ, У НЕМА-
ЧКОЈ, А САМО
ЈЕДНИМ ДОДИ-
РОМ ПРСТА

МОЖЕ
ДА СЕ ЗАЊИШЕ.

КЊИГА ЛЕПОГ ПОНАШАЊА

НАПИСАНА ПРЕ
500 ГОДИНА
САВЕТОВАЛА ЈЕ
ДА СЕ ПРИЛИ-
КОМ ОБЕДА
ХРАНА НЕ УЗИМА СА ОБЕ
РУКЕ ВЕК САМО СА 3 ПРСТА.

УСМЕНЕ НОВИНЕ

ГЛАС-
НИЦИ
ИЗ ТИ-
БЕТА
ИДУ
ИЗ СЕЛА
У СЕЛО,
ЗВОНОМ
ОГЛАШАВА-
ЈУ СВОЈ
ДОЛАЗАК
И ПОЗИВАЈУ
СВЕ КОЈИ
ЖЕЛЕ ДА
ЧУЈУ НАЈ-
НОВИЈЕ ВЕ-
СТИ.

Државник кога је чу- вао миш

ВИНСТОН ЦЕРЧИЛ, БРИТАНСКИ ПРЕ-
МИЈЕР, ДОБИЈАО ЈЕ НА ПОКЛОН ЦИ-
ГАРЕ ИЗ СВИХ КРАЈЕВА СВЕТА. ЗА
ВРЕМЕ II СВЕТСКОГ РАТА ДА БИ
СЕ ИЗБЕГЛА ОПАСНОСТ ОД ТРО-
ВАЊА, УЗОРЦИ ДУВАНА УБРИЗГА-
ВАНИ СУ ПРВО МИШЕВИМА.

ГОЛУБЈАРНИЦИ

КОЈЕ ГРАДЕ
ЧЛАНОВИ АФРИЧ-
КОГ ПЛЕМЕНА
ВАПАРЕ НА-
ПРАВЉЕНИ СУ
ОД НАПУШТЕ-
НИХ ПЧЕЛИ-
ЊИХ КОШНИ-
ЦА.

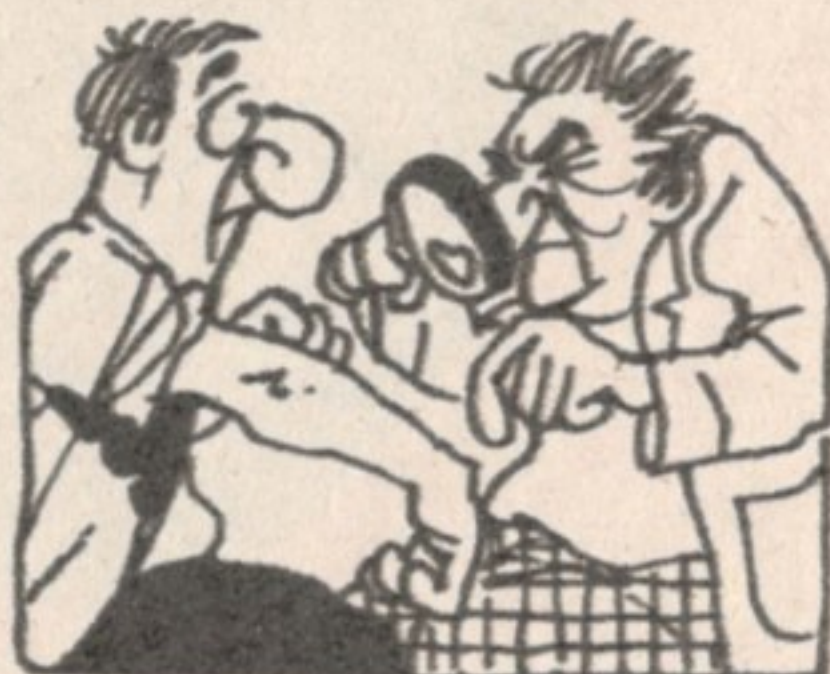
ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● ● ● пас има по седамна-
ест мишића у сваком уху ко-
ји му омогућавају да их по
потреби подиже, спушта и
помера.

● ● ● сваке четири секунде
у саобраћајној несрећи у
САД једна особа бива рање-
на; сваних шест минута јед-
на гине.

● ● ● срце Nephrops porve-
gicusa, рачића познатијих
као шампи, смештено је у
глави.

● ● ● на шест и по кубних
центиметара људске коже
смештено је 19 милиона ће-
лија.

● ● ● лунарни материјал,
односно камење, које су ас-
трономи Армстронг, Олдрин
и Колинс донели с Месеца
зове се, њима у част, армо-
колит.

● ● ● човек може да пре-
живи без трунке чврсте хра-
не 382 дана.

● ● ● чак и кад остане без
главе, бубашваба је у стању
да поживи још неколико не-
деља пре него што умре од
глад.

● ● ● осим што је изумео
динамит, Алфред Нобел из-
мислио је и шперплочу и био
један од првих поборника
употребе префабрикованих
елемената у грађевинарству.

● ● ● у бестежинским ус-
ловима свемира срце астро-
наута се скупља и смањује.

● ● ● у земљи технолошких
чуда, Јапану, све је могуће,
па и то да работи који у фаб-

рикама раде на производ-
ним тракама плаћају синди-
калну чланарину.

● ● ● кад год, мазећи је,
руком прелазимо прено ма-
чије длане, производимо
електрицитет. Израчунато
је: кад бисмо мацу поглади-
ли 9,200.000.000 пута, произ-
вели бисмо довољно елек-
тричне енергије да сијалица
од 75 вати гори тачно један
минут.

Илустровао: Зоран Петковић Петко

ШТА СВЕ ПОЈЕДЕМО У ТОКУ ЖИВОТА

5 ВАГОНА У СТОМАКУ

Свако од нас потроши више од педесет тона хране и проведе пуне две године живота једући. А шта?

Да би се произвело педесет тона хране, колико ћете отприлике појести током живота, било би потребно да једна цела фарма средње величине ради лично за вас и искључиво за вас. Јер, израчунали су стручњаци, имајући у виду просечан век Европљанина који се приближава осамдесетој години – вама ће бити потребно пет волова, 15 оваца, 16 свиња и равно 1443 кокице које ће, пре но што заврше у паприкашу или као поховано месо, снети 16.848 јаја. Додајте томе краву музару која би дала 6.329 литара млека и тиме задовољила ваше потребе за калцијумом и витаминима. Воћњак на простору већем од 2.000 квадратних метара омогућио би вам да се добију 3,5 тона јабука, крушака, кајсија и другог неопходног воћа, при чему се не рачунају банане, поморанце и друго јужно воће које не расте у нашем поднебљу. Пола хектара земље довољно је да вам обезбеди брашно за 21.341 векну хлеба колико ћете појести уз 87.600 obroka. Не заборавимо ни неколико јутара винограда за 5.929 литара вина колико, рецимо, попију најжеднији у Европи – Французи. Додајте хектар засађен шећерном репом за сав онај шећер којим сладите какао, кафу, колаче. Најзад и 18 огромних шерпења у кухињи требало би скувати 186 килограма џема који ћете намазати на хлеб за доручак, са бутером или без.

Можда вам ове бројке звуче невероватно, али тако је светска организација OECD за сарадњу и економски развој, у сарадњи са угледним националним институтима развијених држава Европе, израчунала да земља треба да да 50 тона хране које ће индустрија прерадити да би се задовољиле потребе једног јединог човека. Сиромашније земље, наравно, имају другачију исхрану: њихови становници троше много више основних намирница као што су хлеб, кромпир, млеко. А кад смо већ код млека, у Европи га највише попију Ирци (сваки по 327 литара годишње), а најмање Португалци – 49. У риби и плодовима мора највише уживају Данци који обожавају харинге (56 килограма годишње по глави становника), следе Французи са 22, а Грчка, замислите, само 6 килограма по глави становника. Али, зато је Грчка рекордер у потрошњи поврћа – 225 килограма годишње поједе просечан Грк, док је последња на скали вегетаријанске исхране Велика Британија чији сваки становник поједе само 65 килограма

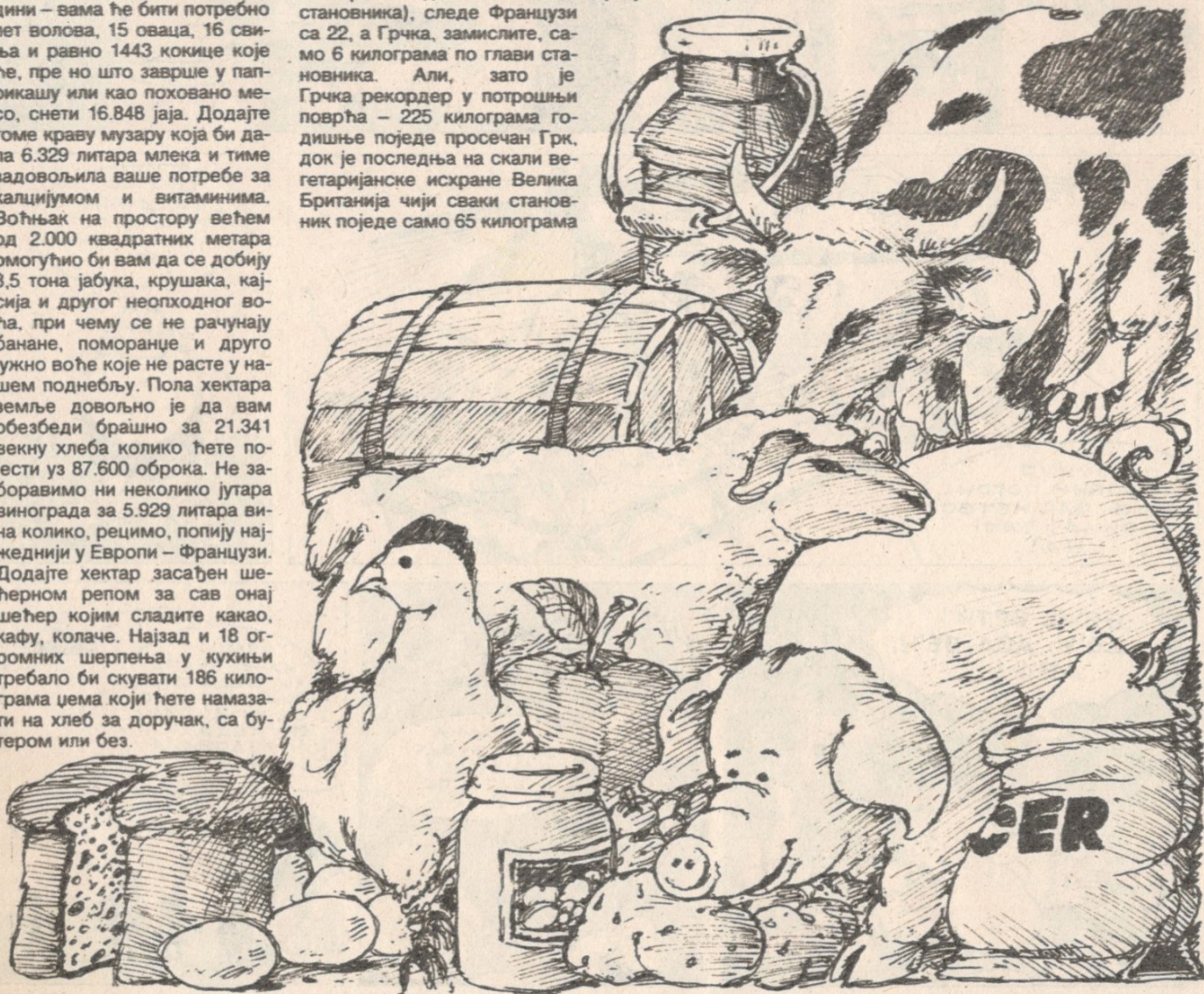
поврћа годишње а при том, каже статистика, више воле конзервирано него свеже. Ирска је на челу топ-листе и по потрошњи кромпира (141 килограм годишње по глави становника), чак је и испред Белгије која се прославила у свету по своме чипсу. На самом зачељу је Италија (35 килограма годишње). Становници Апенинског полуострва кромпиру супротстављају тестенине – шпaгетe, пице, лазање, равиоли и слично.

Што се потрошње меса тиче, у Европи је на првом месту Немачка са 86 килограма годишње (то је статистички гледано да сваки Немац поједе 22 килограма говедине, 2 килограма телетине и 62 килограма свињетине). Следе Данци који за годину дана поједе 81 килограм меса, па Хо-

ландија, са 62... У потрошњи телетине Французи су са 7 килограма годишње на првом месту, а држе рекорд и што се зечева тиче – поједе чак 304 комада у току живота! Италијани потроше 4 килограма телетине годишње. Белгијанци 3, а у Великој Британији, Данској и Ирској забрањено је клање и продавање телади.

Шта још кажу стручњаци? Они предвиђају да ће се у следећих десетак година врста исхране модерног човека изменити. Мање ће се јести говеђе, телеће и коњско месо, изнутрице и дивљач, затим бутер и уље, шећер и џемови, кафа, ракија. Више ћемо трошити полуговата јела (свежа, конзервирана или смрзнута), рибу, поврће, јогурт и сладолед!

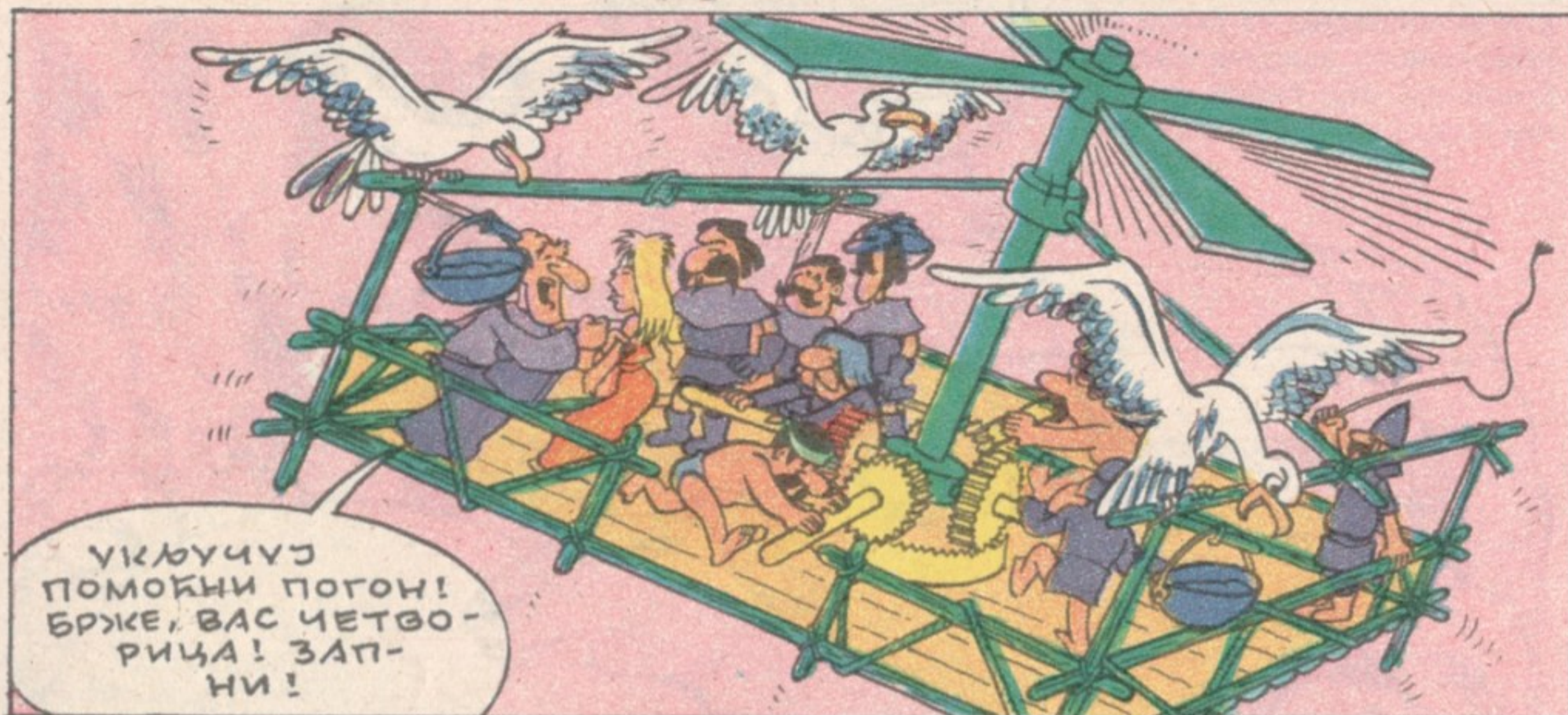
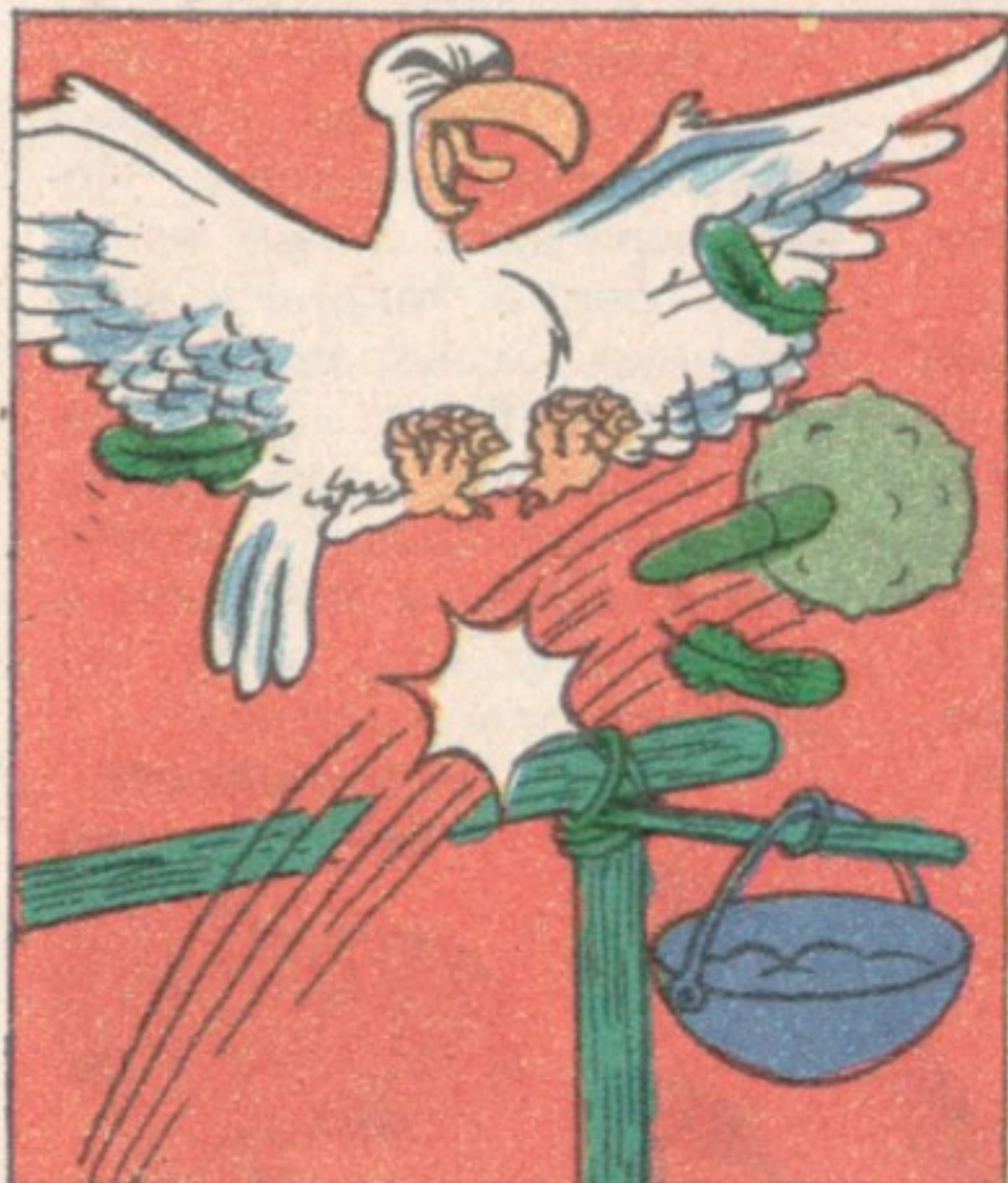
В. Милићевић

Илустровао: Ђубомир Милојевић Ђубоц

ДИКАН И ХАЗАРИ

текст: С. ИВКОВ
црта: Л. СРЕДАНОВИЋ

У СЛЕДЕКЕМ БРОЈУ: НОВИ САВЕЗНИЦИ

Глас је стигао изненада, ноћу. Уобичајено у необичном животу грађевинског инжењера Микодрага Миковића, не без разлога названог Мика Муња. Ваљало је из Бара што пре стићи на Ђердап. Отуд су јављали да се из дубине циновске бране чује бука непознатог порекла. Нико не зна колико је то опасно, а хидроелектрану тек треба свечано пустити у рад.

Било је то крајем зиме лета 1972.

Заједно са Слободаном Добрковићем, млађим колегом из ронилачког клуба „Југ“ у Бару, Мика Муња је у ауто спаковао увек пуне боце кисеоника и већ следећег преднева био на Ђердапу. До касно у ноћ најближи сарадник познатог конструктора др Бранка Жежеља је помно проучавао пројекат највеће бране у овом делу Европе.

Бука у одељењу за контролу производње струје била је узнемишавајућа. Тамо доле, под водом, нешто се очигледно догађа. Само, шта и

где? Брана је дугачка 760 метара, а на њу налегла огромна маса која се претећи љуља несвикла на такве и толике запреке.

С оне стране разума

Миковић и Добрковић су заронили један за другим. Кад су у питању овако опасни подухвати, рониоци увек иду у пару. Светлост лампе тешко се пробијала кроз лелујаву помрчину и лењо лепила за површину огромног бетонског простора.

Уигран ронилачки тандем на дубини од петнаестак метара претраживао је квадрат по квадрат бране, посебно осетљива места за испуст воде. Узрока буке, међутим, нигде. Безмало све као у каквом лепом проспекту. Мика Муња, човек који је као инжењер под водом провео на хиљаде сати, био је запањен квалитетом израде тог бетонског чудовишта. Много је брана видео испод површине воде, многе кварове отклонио, али ово. Брана за убе-

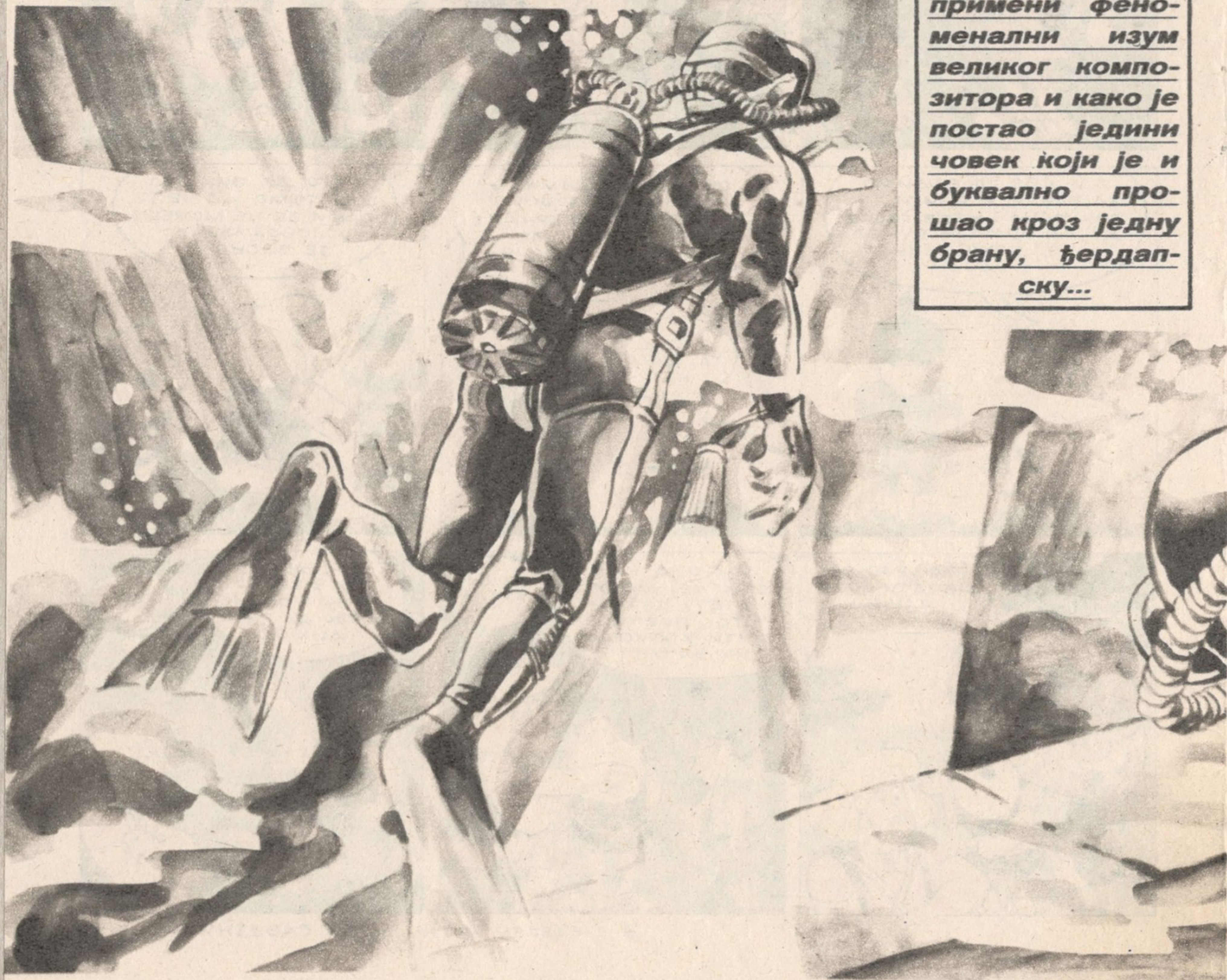
БЕТОВЕН

ПОД

ВОДОМ

ЗВУК
У
СВЕТУ
ТИШИНЕ

Како се инжењер Мика Муња досетио да у својој пракси примени феноменални изум великог композитора и како је постао једини човек који је и буквално прошао кроз једну брану, ђердапску...

Човек који воли време: инжењер Миодраг Микић (десно) пред још једним подводним подвигом.

нике на постдипломским студијама.

Трећег дана је тражио да га кроз нарочити левак спусте право у срце бране. И сама идеја је била на ивици разума, а поготово чињеница да је човек већ био тамо где нико није смео ни да помисли да може да буде.

Немерљива снага воде излазила је кроз узане отворе за испуст. Везан ужетом, Мика Муња је с тешком муком успевао да одоли големој сили притиска. Напредовао је сантиметар по сантиметар. Једино се плашио да му се боце с кисеоником смештене на леђима не закаче за неко од бројних испупчења.

И успео је да постане први човек који је буквално прошао кроз једну брану, и то какву.

У том тренутку је кудикамо било важније што је успео да открије узрок буке: један заптивач је попустио и кроз њега је шикљао млаз воде правећи онеспокојавајућу буку. Маниром искусног градитељског звука, Мика Муња је исцртао шта ваља урадити и како обезбедити да се слично не понови.

Био је то један од бројних подухвата човека кога су одмалена, због брзе мисли и муњевитих акција, назвали Муња. Без обзира на године – а већ је закорачио у шездесет осму јесен – он ни данас не мирује. Недавно је учествовао у испитивању могућности извлачења јахте „Румија“ краља Николе коју су Аустријанци на улазу у Барску луку потопили 2. априла 1915.

Звучна виљушка као алат

Прича о човеку који је био први наш стручњак за подводне радове на великим објектима почиње још 1958. у Умагу, када је с екипом др Бранка Жежеља утврдио због чега се ломе кранске стазе тамошње фабрике цемента. Тада су га домаћини одвели у лов подводном пушком.

– Кад сам угледао тај за мене дотада непознат свет – прича данас Мика Муња – одлучио сам да из основа изменим дотадашњи живот. Знао сам да морам да будем уз воду и у води. Само је ваљало наћи место на мору где ћу моћи да се бавим својим послом... Тако сам постао технички директор Барске луке у изградњи...

Први прави подвиг инжењер-ронилац начинио је почетком шездесетих када се кроз цев пречника 110 центиметара спустио на дубину од 22 метра. Требало је утврдити због чега се шипови побијени за изградњу нове обале у Барској луци пуне песком.

Ко зна каква би данас била судбина знамените ћуприје на Дрини да Мика Муња – са својом кћерком Милицом, данас пред завршетком студија на грађевини – није открио оштећења на средњем стубу вишеградског моста. Наравно, цела санација је обављена под водом.

А када је земљотрес тресао Црну Гору, јутра 15. априла 1979, Мика Муња је у бродоградилушту Бијела у Боки Которској под водом провео више од 700 сати и из замућеног мора успео да извади 80 великих алатних машина, чак и да померене докове врати на пређашње место.

Овде је мало простора за тек пуко набрајање свега онога што је овај наш грађевински Бетовен начинио на просторима (ондашње) Југославије. А ово поређење са Бетовеном није тек једна од новинарских досетки. Мика Муња је дуго, све док није стигао катодни осцилограф, користио Бетовенов изум.

Потпуно глув, Лудвиг ван Бетовен је компоновао – по многим своје најбоље дело – Девету симфонију и то на више него необичан начин. Један крај дрвеног прута стављао је у клавир а други између зуба да би чуо шта компонује.

Мика Муња је затегнутост каблова које је провлачио испод многих подводних објеката проверавао – звучном виљушком. Један крај је стављао на кабл а други међу зубе. Зависно од тона који је регистровао зубима, утврђивао је степен припремљености каблова за постављање и уграђивање тзв. пренапрегнутог бетона.

У животу и делу Мике Муње једно је неспорно. Никад није био задовољан постојећим. Кад је чуо да се може укротити Сунчева енергија, први је на својој кући у Бару поставио соларне колекторе. Већ дуго, самостално, испитује могућност како да се искористи неисцрпна снага морских таласа. У међувремену је надлежнима дао идеју како да пожању велика поља морске траве око Бара и Сутомо-ра коју у неким деловима света већ користе као здраву храну.

Велики део свог живота Миодраг Микић сместио је у пет квадрата својеврсног музеја, каквог нема нигде на том простору. Ту је флора и фауна са Црногорског приморја, она коју многи не познају, трофејна пераја морског пса, те сидро и звоно са краљевске јахте „Румија“... и жал што је човеков живот ипак мерљива категорија. Најмерљивија покрај мора.

Петар Милатовић

DIK
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

ООО! КАКВА
ЛЕПА ЗЕМЉА!
АЛ' ЗАШТО НИ-
ГДЕ НЕМА НИ
ЈЕДНОГ
ДОМОРОЦА?

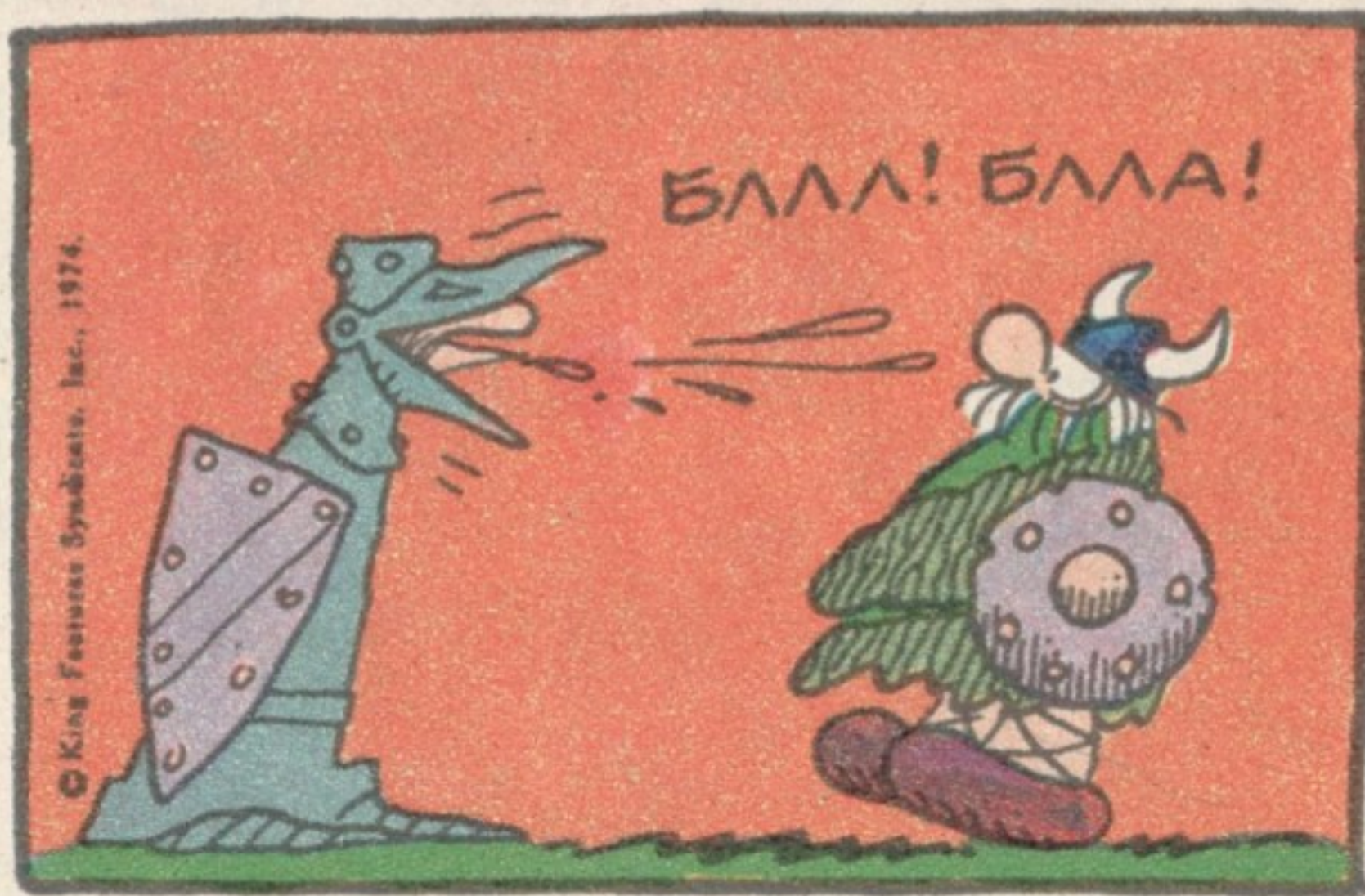
АХА... ЕНО
ГА ЈЕДАН
НА
ВИДИКУ!

ЗДРАВО, СТРАНЦЕ... ОВАЈ ДОМАКИ-
НЕ...

БЛЛА! БЛЛА!

ТРЕС!

ШКРИИИП!

ПЉЕС!

ХЕЈ, ГВОЗДЕНИ, ЈЕ Л' ТИ ТО 'ОКЕШ'
НЕШТО ДА МИ КА-
ЖЕШ?!

СКИТЊА КРОЗ ПСИХОЛОГИЈУ
уређује: Слободанка Лазаревић

ИЗ СВЕТА ИЛУЗИЈА

Да ли су ствари баш
онакве како изгледа-
ју? Одговор је „не“, а
погледајте и примере
који то потврђују

ПРУГАСТИ КРУГ или КРУГАСТА ПРУГА

Погледајте слику број 2.
Који се облик налази у
средини слике? Признајте
да нисте запазили да је то
савршен круг, а он то јесте.
Оно што је утицало да и то не
приметимо је пругаста основа

која је искривила наш опажај
круга.

Наравоученије: шта ћемо
видети не зависи само од
онога шта гледамо, него и од
средине у којој се то што гле-
дамо налази. А то даље значи
— пази с ким се дружиш!

СЛИКА 2:

Шта
је
у
средини
ове
слике?

Посматрајте слику број 3.
Шта видите? Профил при-
влачне, младе, мало старин-
ски обучене девојке? Или ви-
дите лице старије, ружне же-
не која подсећа на вештице?
Ви, у ствари, видите час јед-
но, час друго, што не треба
да вас чуди јер управо по-
сматрате такозвану двосмис-
лену слику. Шпански сликар
Салвадор Дали био је мај-
стор у прављењу оваквих
слика. Склоп елемената на
овим сликама је неодређен
тако да они могу да се комби-
нују у две или више опажајних
целина од којих је свака ма-
ње-више подједнако веро-
ватна.

Наравоученије: једна иста
особа је за неког вештица, а
за другог лепотица.

СЛИКА 3: Шта видите
на овој слици?

ЛЕДИ или ЧУДОВИШТЕ

Када окренете фотографи-
ју Маргарет Тачер — бив-
шег премијера Велике
Британије (слика 1) — на другу
страну, следи вам се крв у
жилама. Насмешена Челична

ја на којој се та особа смеши.
Са слике се исеку очи и уста
развучена у осмех, окрену на-
опачке и врате на своје мес-
то. Тек толико да се не по-
мисли да је Гвоздена леди

СЛИКА 1:

Окрените „Забавник“ наопачке и погледајте ову слику

леди претвара се у чудовиш-
те. Детаљи — очи, нос и уста
су исти, али је целина друга-
чија.

Психолог Петер Томпсон са
Универзитета у Јорку, Енглес-
ка, бавећи се проблемима
опажања, открио је феномен
„друге стране насмешеног
лица“. Он је и аутор фотомон-
таже са Маргарет Тачер у
главној улози, која то илустру-
је.

Свако може да направи
слику са оваквим ефектом.
Узме се било чија фотографи-

изабрана за модел из неких
личних разлога.

Пример ове „дупле слике“
подстиче на даља размишља-
ња: шта на једном лицу одре-
ђује утисак који оно оставља?
Како комбинације истих еле-
мената дају тако различите
целине? Како нас виде бебе
које нас посматрају из леже-
ћег положаја?

Један закључак је ипак из-
вестан: да би се добила пра-
ва слика, ствари морају да се
гледају са свих страна.

ДРУГИ СВЕТСКИ РАТ: операција „ЛИКАВАЦ”

ТАЈНИ АГЕНТ

**Током послед-
ња два месеца
1944. године
број оборених
немачких лова-
ца се више него
удвостручио.**

**Преживели пи-
лоти „Луфтва-
фе” тврдили су
да су њихови
другови падали
у борби, да ват-
ра из савезнич-
ких авиона није
била јача него
раније нити пи-
лоти вештији**

Извештаји који су стизали у Центар ваздушне одбране Рајха били су поражавајући. У одбрамбеним акцијама против савезничких напада из ваздуха број оборених немачких ловаца достигао је нечувену цифру. Ваздухопловни стручњаци су по ко зна који пут проверавали своје прорачуне као и број савезничких бомбардера који су учествовали у нападима, њихово наоружање као и број пратећих ловаца, узимајући у обзир чак и могућност да су њима пилотирали све сами асови неба.

Али, ништа од тога није могло да објасни огромне немачке губитке током последња два месеца 1944. године. Немачка врховна команда је беснела, прегруписавала јединице и у борбе убацивала своје најбоље пилоте. Стање се, ипак, није поправљало: тамо где се сматрало да „Луфтвафе” треба, у најгорем слу-

чају, да изгуби десет ловаца губици су износили близу двадесет, где се рачунало на двадесет губило се по тридесет па и више.

Случај је доспео у Војну контраобавештајну службу и Гестапо и почела су бескрајна проверавања. Прво се посумњало да је по среди саботажа на земљи. Али, сва испитивања и замке, међу којима и лажне узбуне да би, потом, сваки апарат одређен за узлетање био подробно прегледан, показивали су да су сви авиони савршено исправни и да никакав намерни квар није могао да проузрокује њихово обарање у борби.

Детаљно су испитиване и све посаде авиона учесника у биткама у којима су претрпљени тешки губици и сви одговори били су готово у длаку исти. Преживели пилоти су тврдили да су њихови другови обарани за време борби, приликом напада формација савезничких бомбардера или у дуелима са савезничким ловцима. Ватра из непријатељских авиона није била јача нити су пилоти били вештији него ранијих месеци када су немачки губици били далеко мањи. Сви су одлучно одбијали могућност да савезници употребљавају неко ново непознато оружје.

Ту је кључ загонетке

И, док су безбројна тајна акта и поруке ишли од једног до другог немачког штаба и Немци из петних жила покушавали да реше ову небеску загонетку, на крају једне улице у Хамбургу у неугледној крчми „Код рога” окупљали су се сваке вечери морнари, војници на пролазу са одсуства за фронт, радници, жене сумњивог понашања, понеки

агент Гестапоа и сви које би привукао жагор и мирис прокријумчарене кафе или печенице.

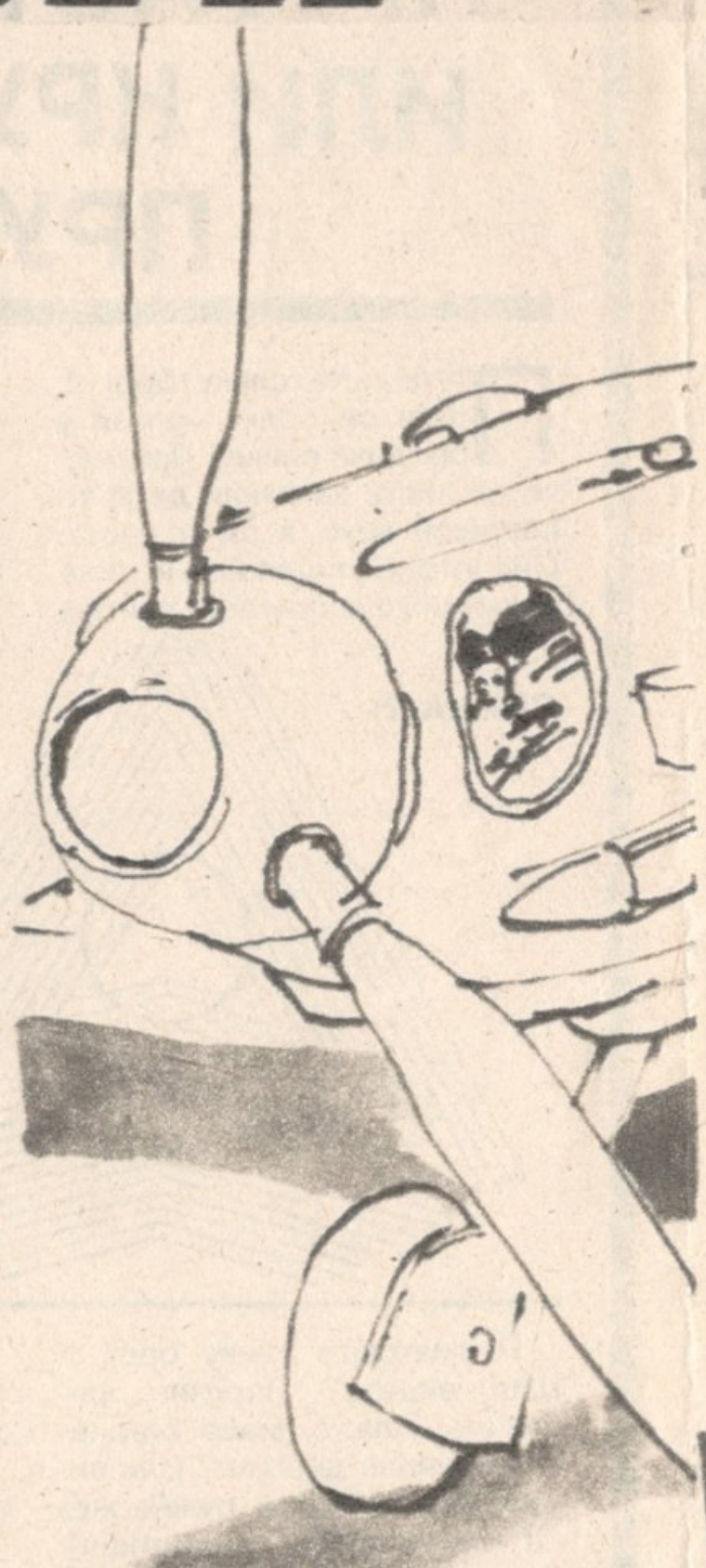
Крчма „Код рога”, споља гледано, није се нимало разликовала од толиких скромних кафаница које су тавориле и поред свих бомби и тегоба сручених на Немачку која је, већ је било очигледно, губила рат. И ништа ту не би било вредно пажње осим чињенице, за коју би Немачка команда дала све на свету, да се баш „Код рога” налазио кључ тајне обарања немачких авиона.

Почело је нешто више од годину дана раније када се у крчми запослио средовечни морнар и стјуарт на једном од некадашњих немачких путничких бродова. После потапања брода он је, правим чудом, остао жив, осакаћене леве ноге. С неког острвца у близини Шпаније спасао га је немачки помоћни ратни брод и вратио у отаџбину. Рајх му је доделио малу пензију и заборавио на њега. Да би допунио приходе, он је „Код рога” помагао при точењу пића.

Ханс Глове није преживео

Животна прича тог Ханса Гловеа није била ништа необичнија од судбине стотина других немачких морнара које је рат још у првим годинама избацио из строја. Нико, осим шачице људи у Британској обавештајној служби, није знао да Ханс Глове, онај прави, уопште није преживео бродолом у близини Шпаније и да се под његовим именом за шанком „Код рога” крије један од мајора Британске ратне морнарице чије име није никада објављено.

И поред савезничке обавештајне мреже у самом Хамбургу, за Ханса Гловеа у том граду нико није знао нити се он бавио било чим другим осим точењем пића „Код ро-

га" и повереним му задатком.

Задатак се састојао у томе да Глове, односно британски мајор, од неког незнанца који би му се јављао лозинком с времена на време преузме

пакетић не већи од пакле цигарета. И да, кад остане сам, у својој соби на спрату изнад крчме, из пакетића извади танке шипчице нарочитог експлозива, моћног концентрата

разорне снаге, спакује по десетак у посебне омоте и преда их другим незнанцима који би му се јавили одређеном лозинком.

У операцији „Пикавац“, како је Ханс Глове назвао овај

подухват, учествовало је још десетак опробаних савезничких агената убачених на немачке аеродроме с којих су полетали ловци, браниоци северног дела Немачке. Сви они били су врхунски механичари и радо су примани у службу јер су имали уредне немачке исправе, а због великих губитака, Немци су оскудевали у стручном људству.

Неке нарочите опасности да их Гестапо открије није било кад би им Немци ушли у траг, само ако би приметили да они намерно кваре авионе. А они су, напротив, све машине одржавали добро до савршенства и, чак, због тога бивали похваљивани.

Препарирани меци

Поред одржавања и оправљања авиона и њихових мотора, механичари су имали приступ муницији за митраље-зе и топове немачких апарата. Није им, стога, било тешко да присвоје понеки метак а то је био и разлог због кога су се налазили по немачким војним аеродромима.

Њихови вешти прсти су за свега неколико тренутака успевали да неприметно одвоје зрно од чауре. Шипчица ужасне разорне моћи пажљиво је намештана у метак уместо уобичајеног барутног пуњења и зрно поново враћено у чауру. Остајало је још само да се такав метак убаци у неки од шаржера који су ишли у авионе непосредно пред битку. У томе је лежала тајна великих губитака „Луфтвафе“ до које Немци никако нису могли да дођу.

Када би се ловци дигли у ваздух да пресретну неку савезничку ескадрилу, све се одвијало нормално док не би дошло до окршаја. А чим би немачки пилот испалио неколико рафала и таман помислио да ће оборити савезнички авион који је држао на нишану, из његовог шаржера долазио би на ред направљени метак који би, уместо да излети из цеви, таквом жестином експлодирао да би запалио и сву осталу муницију. Немачки ловац би, попут пламена буктиње, падао на земљу.

Неки од механичара које је снабдевао Ханс Глове толико су се осмелили да су своје препарирани метке убацивали само у авионе немачких ваздухопловних асова.

После више месеци страховитих губитака у ваздуху Немци су успели да открију овај савезнички трик. Али, претрпљена штета била је ненадокнадива а и рат се убрзо завршио.

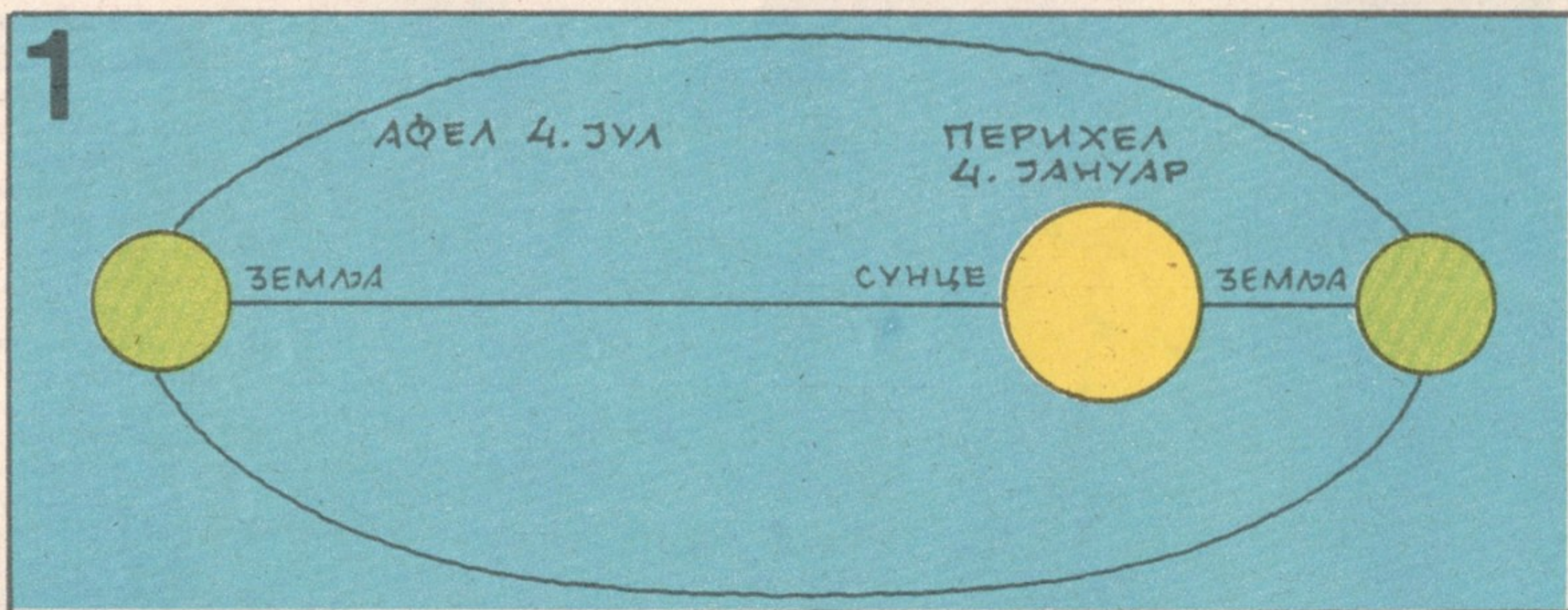
Бојана Дожић

Најскорији
астрономски
догађај

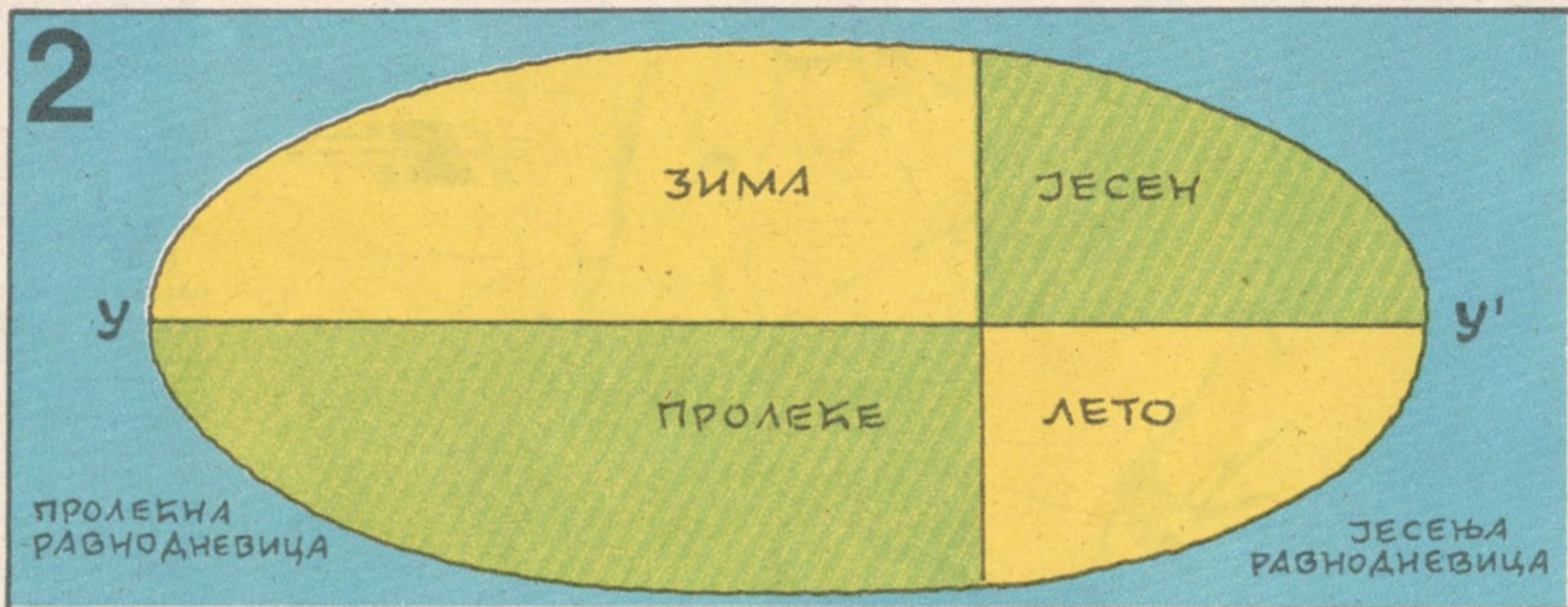
ЗЕМЉА У АФЕЛУ

Славни немачки астроном Јохан Кеплер доказао је у 17. веку да се све планете Сунчевог система око Сунца крећу елиптичним, а не кружним путањама. Земља, крећући се око Сунца, описује нешто мало ексцентричну елипсу. Према томе, Сунце се не налази ни у центру круга ни у центру планетарних орбита већ у некој од жижа елипсе.

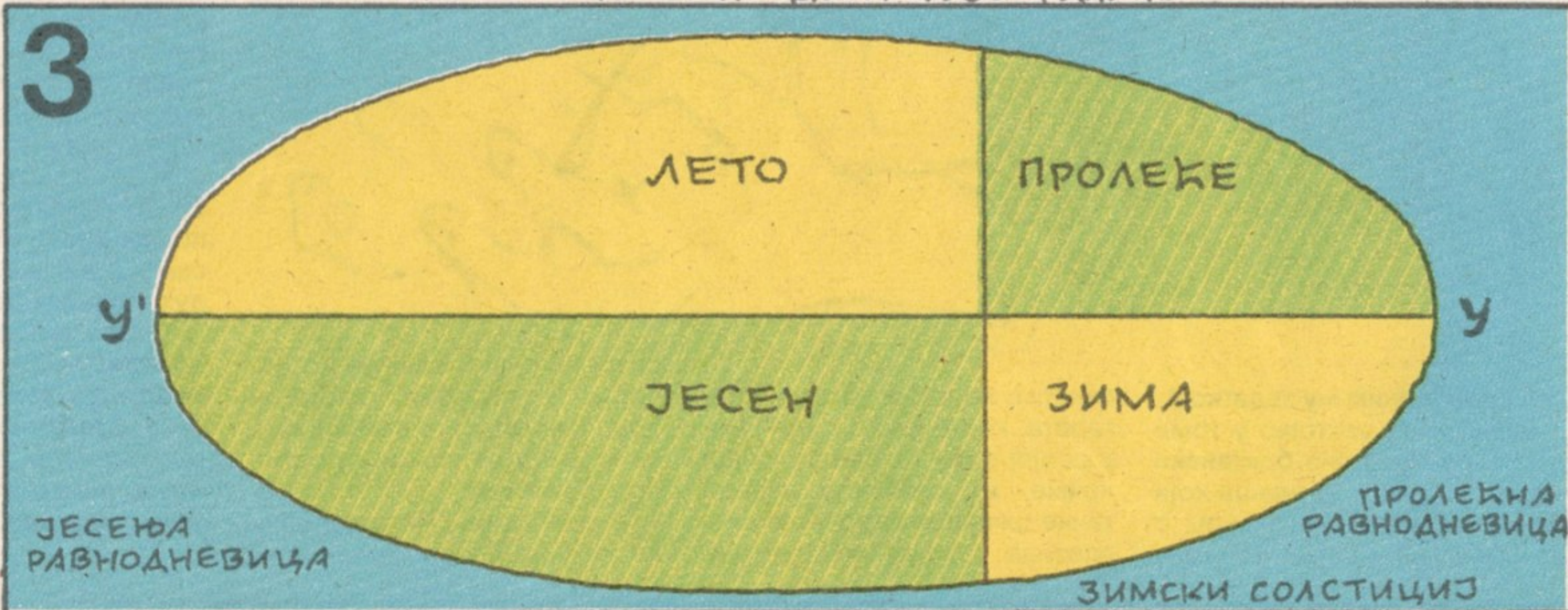
Једна од последица овог елиптичког кретања јесте и различито растојање између Земље и Сунца током године. Почетком јануара наша планета најближа је Сунцу и каже се да се налази у *перихелу*. Растојање тада износи 147.097.000 километара. У по-

Да би се лакше разумела појава, сва три шематска приказа претерано су издужена

ТРАЈАЊЕ ГОДИШЊИХ ДОБА 4080. ГОДИНЕ

ТРАЈАЊЕ ГОДИШЊИХ ДОБА 6247. ГОДИНЕ

Тачно у поноћ 4. јула 1993. погледајте кроз прозор и – видећете уобичајени приказ. Али, наша планета биће у том часу удаљена од Сунца 152.091.000 километара, што је највеће годишње растојање ова два небеска тела

ноћ 4. јула ове године Земља ће бити у афелу када је, у току једне године, најудаљенија од Сунца. Растојање ће износити 152.091.000 километара. Јасно је да годишња доба имају веома мало везе с раздаљином између Земље и Сунца јер је, бар у нашој северној хемисфери, Земља најближа Сунцу усред зиме, а најудаљенија од њега усред лета. Погледајте слику 1.

Чекамо 6247. годину

Друга последица елиптичког кретања Земље око Сунца јесте промена брзине Земљиног кретања током године. Јохан Кеплер је, такође, доказао да се Земља креће брже када се приближава перихелу, спорије када је у афелу. Посматрањем током више десетина векова примећено је, затим и доказано, да перихел и афел нису фиксни у односу на звезде. Те две тачке, чија се оса зове апсидна линија, лагано се померају у простору описујући целу путању за 110 хиљада година.

Сунце, за време јесење и пролећне равнодневице (еквиноција) прелази преко небеског екватора да би се из једне хемисфере преселило у другу. Две тачке путање у којима се Сунце налази када су равнодневице бележе се са Y за пролећну и Y' за јесењу. Ни те две тачке нису непомичне у простору: тачка Y и њој супротна тачка Y' описују потпуну небеску путању у року од 26.000 година, и то у смеру супротном апсидној линији, односно оси перихела и афела.

Резултат ових супротних смерова су, понекад, различита трајања годишњих доба.

Тако се 4080. године пре наше ере Земља нашла у перихелу тачно на дан јесење равнодневице и – пролеће и зима имали су у длаку исти број дана и трајали су дуже него лето и јесен. То је приказано на слици 2.

Године 1246. зимски солстициј – најкраћи дан и најдужа ноћ у години – подударно се с перихелом. Од тада су се ове две тачке удалиле, али никако заувек. Године 6247. пролећна равнодневица догодиће се када Земља буде у перихелу, па ће лето и јесен имати исти број дана и трајаће дуже од зиме и пролећа. То је шематски приказано на слици 3.

Тотално дуго помрачење

Још једна последица различитих растојања између Земље и Сунца јесте и промена привидног или угловног Сунчевог пречника: када Земља пролази кроз перихел, Сунчев угловни пречник износи 32,5 минута, а када пролази кроз афел 31,5 минута. То се, наравно, голим оком не примећује.

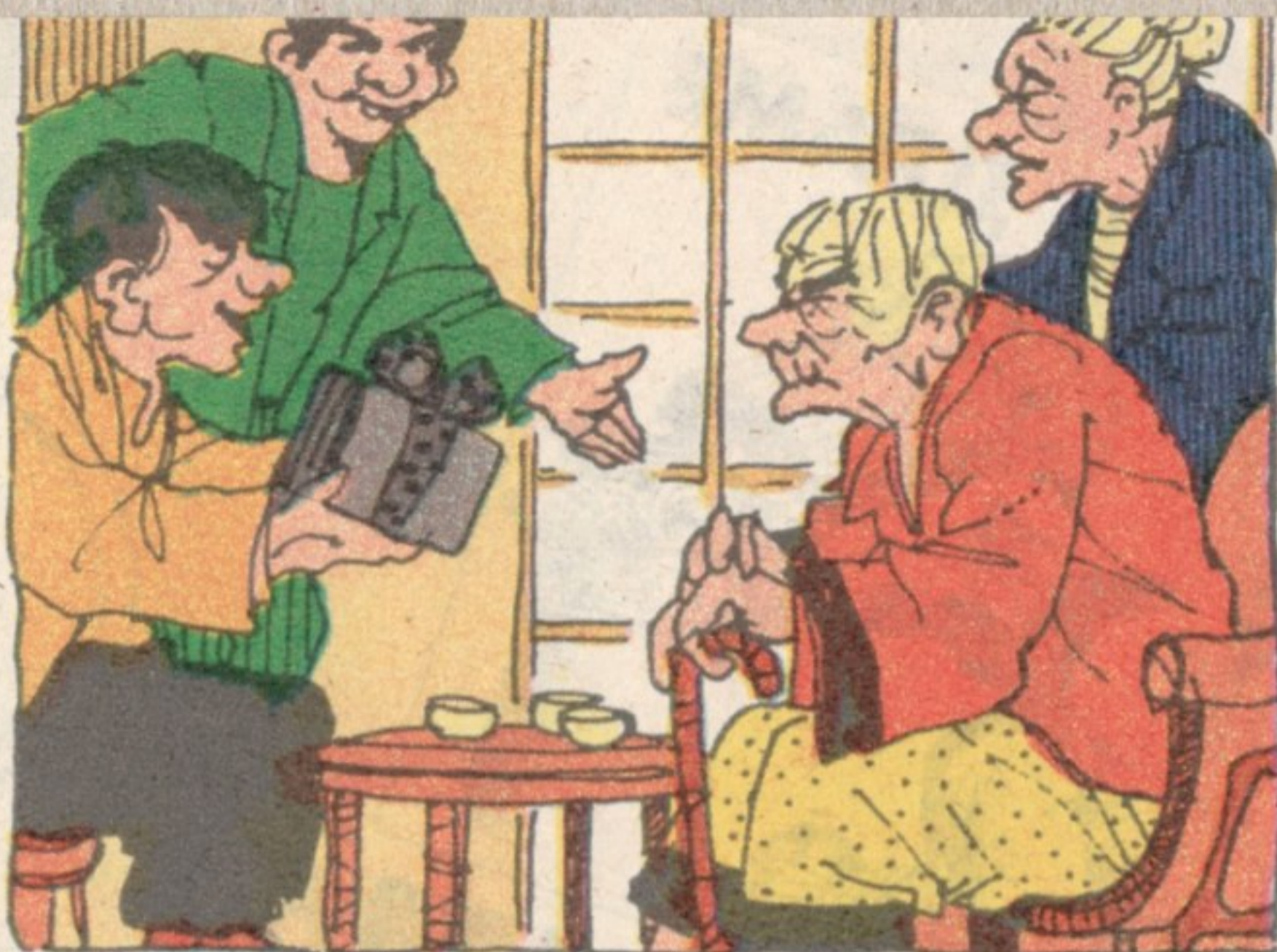
Појава не би заслуживала нашу пажњу да није веома значајна за Месец који је значајан за нас. Месец се креће око Земље елиптичком путањом, па су и ова два небеска тела током године различито удаљена једно од другог. Привидни или угловни пречник нашег јединог природног сателита варира између 33,5 минута када је Месец у „перигеју“, што значи најближи Земљи, и 29,3 минута када је у „апогеју“, односно најудаљенији од ње.

Ове разлике Месечевог угловног пречника од великог су значаја за помрачење Сунца. И Сунце и Месец имају сличне привидне пречнике па стога Месец може, понекад, потпуно да покрије Сунчев диск. Ако се, за време неког помрачења Сунца, Месец налази у перигеју, тачки најближој Земљи, његов привидни пречник већи је од Сунчевог и такво помрачење Сунца зове се тотално.

Уколико је Месец, при помрачењу Сунца, у апогеју, тачки најудаљенијој од Земље, његов привидни пречник не може потпуно да покрије Сунчев диск и помрачење је прстењасто – око 99 одсто – тако да се види Сунчева корона.

Али, ако се, за време помрачења Сунца, Земља нађе у афелу а Месец у перигеју, долази до тоталног помрачења које траје веома дуго, чак до пуних седам минута.

Бојана Дожић

А у Јапану...

БАНКА ВРЕМЕНА

У Јапану није никакво чудо да људи део свог слободног времена, које им је иначе више него драгоцено јер раде од јутра до мрака а годишњи одмор траје им 4-7 дана, посвећују старима из свог суседства. Спреме им стан, изведу у шетњу, седну и попричају са њима.

Стотинак ових друштава за бригу о старим лицима недавно је, сматрајући да време посвећено бакама и декама не сме бити изгубљено, основало прву „Банку времена“ на

свету која ће садашњим добровољцима једног дана, кад остане, омогућити да и сами користе бесплатну помоћ. У Банку је већ учлањено 550.000 Јапанаца, али друштва се спремају да оду и корак даље и да до краја овог века, уз помоћ државе и великих компанија, организују праву националну мрежу за испомоћ старима и самима. Број присталица солидарности стално расте, па се рачуна да ће до 2000. година Банка обухватити 12 милиона људи!

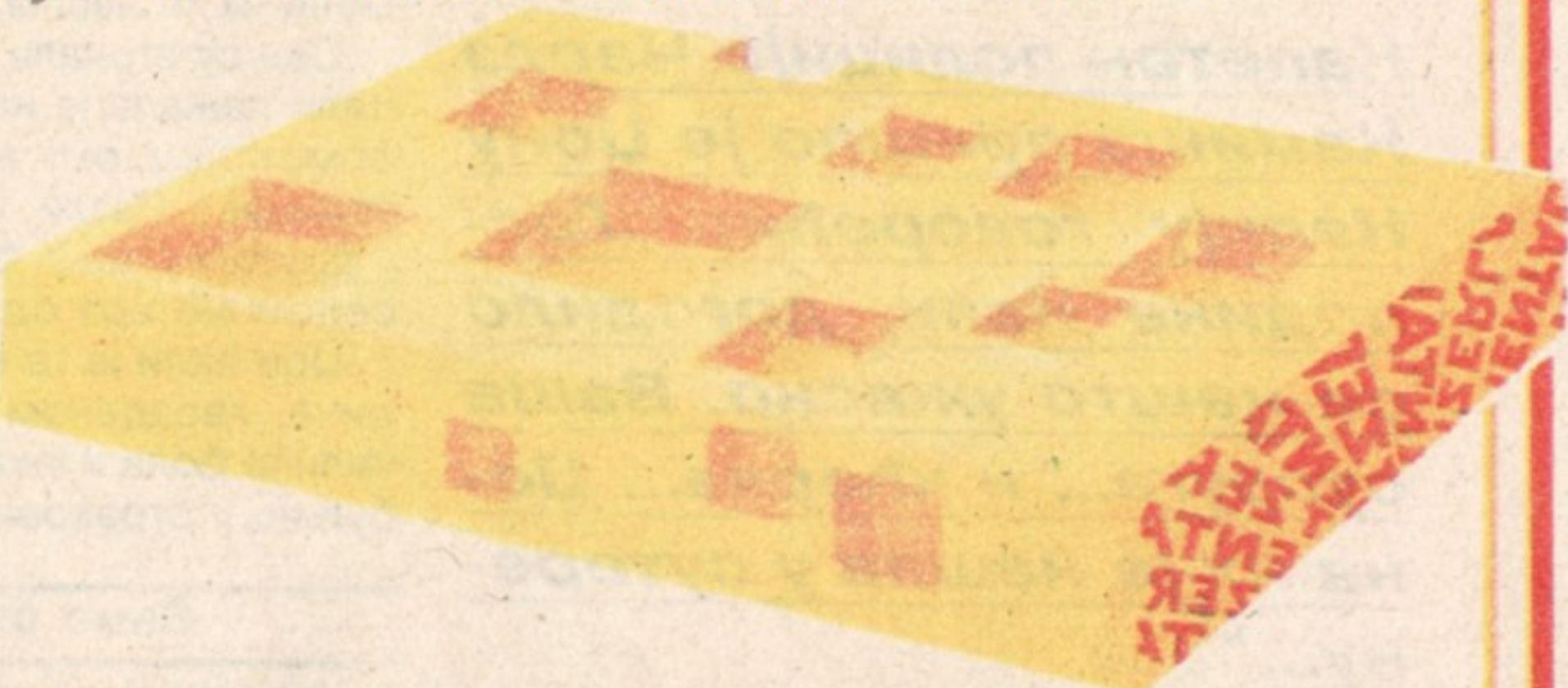
Све због Американаца

ЛУДЕ РУПЕ

Назвали су их тако, а јасно је и због чега: у питању је први ементалер не више са овалним већ са четвртастим шупљикама! Произвођач је,

А укус? Кажу да је још бољи од досадашњег. У сваком случају, произвођачи сира кренули су у овај подухват у нади да ће повећати продају

Чувени швајцарски сир који је добио име по покрајини Ементал, где се гаје краве које дају млеко јединственог укуса, сада у новом издању: са правилним коцкастим, као лењиром исцртаним рупама и још бољим укусом.

наравно, једна швајцарска фирма („Рот казе“), али да би овај ексцентричан производ угледао светлост дана ангажоване су међународне снаге: Американци су обећали тржиште, Швеђани су били задужени за специјално сирење, а Данци су произвели бактерију која је заслужна за стварање лудих рупа.

ементалера, нарочито у САД где су се потрошачи – увек у потрази за нечим новим – изгледа заситили ементалера са застарелим овалним шупљикама. И. нису се преварили: већ прве недеље од лансирања сир са коцкастим рупама просто је разграбљен, а нове поруџбине стално пристижу.

САМОУБИСТВО

ИЛИ

ДВОСТРУКО УБИСТВО?

Капетан полиције Чарлз Камингз пришао је Џону Калију говорећи: „Господине Кали, догодило се нешто ужасно. Ваша супруга... и кћерка... Џона их је нашла у сутерену...”

Чим је крочио у своју раскошну белу кућу у милијардерској четврти Монклера у Њу Џерзију, богати пословни човек Џон Кали је осетио да нешто није у реду. Владала је неуобичајена чудна тишина. Његова лепа четрдесетпетогодишња жена Рене увек га је дочекивала на улазу. Позвао ју је и

није добио одговор. Онда је викнуо кћерку Лезли и опет му нико није одговорио.

Потрчао је уз степенице и тада су се отворила улазна врата. Угледао је своју најмлађу кћерку Џону у пратњи капетана полиције Чарлза Камингза и још једног полицајца. Капетан Камингз му је пришао говорећи: „Господине Кали, догодило се нешто ужасно. Ваша супруга... и кћерка... Џона их је нашла у сутерену...”

Сви су стрчали у сутерен. Госпођа Рене Кали лежала је на поду са ужетом чврсто обмотаним око врата. Двадесетчетворогодишња Лезли, удата за Мајкла Гранта и у другом стању, била је обешена за греду седам метара од мајке.

Џон Кали је те вечери, 14. маја 1973. године, гвозденом снагом воље потиснуо урлике бола и ужаса док је као скамењен буљио у страховит приказ.

Само отисци укућана

Капетан Камингз, на челу одмах позване екипе одсека за убиства, није у целој својој каријери видео ништа слично. Око врата Рене Кали била је чврсто затегнута омча закачена за крушкасту ручицу комоде с пет фиока. Рене је лежала на леђима и само су јој глава и рамена били мало издигнути и висили на конопцу. Лезли се налазила у седећем положају доњег дела трупа одигнутог неколико центиметара од пода. Конопац, више пута обмотан око њеног врата, био је везан за

вертикалну греду на метар од патоса коју је лако могла да дохвати руком.

Обе су носиле купаће костиме што је значило да су се, пре смрти, сунчале на тераси. Осим мале посекотине на лицу Рене Кали ни на једном ни на другом лешу нису нађени трагови физичког насиља. Није било ни трагова провале нити било чега што би указивало на присуство треће особе, евентуалног убице. Сви отисци прстију припадали су укућанима.

На Ренеином кревету у спаваћој соби на првом спрату нађена је њена отворена ташна с три долара у новчанику. Ништа од драгоцености које су Калијеви имали у изобиљу није недостајало. Скупocene бунде и накит нису ни дирнути.

За полицију случај решен

Капетан Камингз није веровао да би неко ко је у циљу пљачке извршио два гнусна убиства отишао из куће без плена осим ако у томе није био изненада ометен. Аутопсија лешева је ово последње искључила: жене су, утврђено је, убијене око поднева а у близини куће суседи нису видели никог све до пет поподне када се вратила Џона. Она се истуширала и открила лешеве када је сишла у сутерен да одложи прљав веш. Истог часа је истрчала, села у кола и сјурнула се у полицију.

Док је лупао главу о злочину, капетан Камингз је дошао до две претпоставке: Лезли се посвађала с мајком и удавила је заслепљена бесом а, када се прибрала и схватила шта је учинила, извршила је самоубиство вешањем; мајка и кћерка су се, из ко зна којих разлога, договориле да изврше самоубиство.

Џон Кали је обе претпоставке одлучно одбацио. „Овде се ради о двоструком убиству“, рекао је капетану. Моја жена и моја кћерка нису имале ни најмањег разлога да изврше самоубиство! И, то је било тачно. Рене Кали је била срећно удата, лепа, веома богата, друштвена и омиљена. Лезли и Мајкл Грант су привремено становали код њених родитеља, тражили су кућу коју би купили, волели су се и једва чекали да се роди њихово прво дете.

Али, и јавни тужилац и полиција одсека за убиства држали су се тезе о заједнич-

ком самоубиству или убиству и самоубиству пошто других трагова као ни мотива није било. За њих је случај био решен.

Приватна криминолошка истрага

То је Џона Калија тргло из апатије у коју је потонуо после трагедије. Он је себи поставио задатак да докаже да је над његовом женом и кћерком извршен злочин. Као прво окупио је целу своју породицу: кћерку Џону, која је похађала колеџ за медицинске сестре, зета Мајкла Гранта, агента за трговину некретностима, и најстарију удату кћерку Џо Ен Скинер.

Провели су, сви заједно, на стотине сати у разговору о сваком могућем мотиву злочина и о свакој појединости у вези с њим. Направили су списак шездесет четири особе које су последњих година посећивале њихову кућу. Анализирали су, по сећању, душевно стање и понашање Рене и Лезли. Џо Ен је телефоном разговарала с мајком ујутро на дан злочина и мајка је била одлично расположена.

Пошто су искључили самоубиство или убиство и самоубиство, Џон Кали је ангажовао Џона Кронина, чувеног професора криминологије са Џон Џеј колеџа у Њујорку. Њих двојица су заједно претресли кућу од тавана до сутерена не би ли нашли неке трагове. И, пронашли су их.

У часу смрти Рене је у коси имала папилотне. На поду сутерена нађено је доста папилотни као и њене наочаре и то подаље од места где је лежала удављена. Другим речима, на лицу места налазили су се трагови борбе мада они нису искључивали Лезли као могућег убицу.

У новчанику Ренеине отворене ташне била су три долара, али се Џон Кали сетио да је његова жена дан-два пре злочина уновчила чек од сто долара да би код себе имала нешто готовине. Тог новца у кући није било. Џона је открила да је из њене собе нестало двадесет долара. Комода за коју је био привезан конопац којим је Рене удављена била је потпуно празна и Кронин је закључио да тако лаган комад намештаја не би издржао терет особе која о њега жели да се обеси. Осим ако та особа није ту донета и намештена већ удављена.

Још једна аутопсија

Чим је др Џон Кронин завршио криминолошку истрагу на месту злочина, он је, заједно с Џоном Калијем, посетио државног тужиоца Џозефа Лордија. Овај је тек тада пристао да у случај званично укључи стручњака за судску медицину чувеног доктора Милтона Халперна из Њујорка, као и доктора судске медицине државе Њу Џерси Едвина Албана.

Др Албано није био у екипи која је обавила аутопсију лешева, али су необичне околности под којима су страдале две жене привукле његову пажњу. Због тога је, сада, одлучио да уради другу аутопсију при чему је на Ренеиним мишицама открио мале модрице, промакле приликом прве аутопсије. Још ситније подливе нашао је и на Лезлином телу и почео је да прихвата претпоставку да их је неко сурово и хладнокрвно убио.

Државни тужилац Џозеф Лорди добио је Албанијево мишљење управо док му је др Халперн говорио да је, после два сата истраге у кући Калијевих, дошао до неопозивог закључка да се ради о двоструком убиству прикривеном тако да се по-

Илустровао: Брана Јовановић

сумња у самоубиство или убиство и самоубиство.

Служећи се списком који су одмах после злочина направили Џон Кали и чланови његове породице, иследници су почели да испитују све особе које су долазиле у кућу Калијевих. Али, сви посетиоци су за 14. мај, дан када је злочин почињен, имали гвоздени алиби. Истрага је тапкала у месту.

То је он!

Џон Кали је 13. јуна сасвим случајно прочитао у новинама notiцу да је извесни Роберт Петрарка, перач прозора, ухапшен у Јужном Орегону, само десетак километара од Монклера. Петрарка је тамо опрао прозоре на кући осамдесетогодишње госпође коју је, затим, покушао да удави конопцем и опљачка, али су наишли неочекивани гости и он се нашао иза решетака.

Чим је прочитао белешку, Кали је почео грозничаво да размишља. Петрарка је радио за фирму „Аристократ“, исту која је Калију послала рачун за прање прозора његове куће 13. маја, само дан пре злочина. „То је он и нико други!“, рекао је Кали тужиоцу Лордију.

Током испитивања Роберт Петрарка, снажан тамнокоси двадесетшестогодишњак, већ познат полицији због ситнијих прекршаја, одмах је изјавио да је прао прозоре код Калијевих, али је порекао да је тамо дошао и сутрадан, 14. маја. Напротив, и тога дана је радио и имао је, за дивно чудо, чврст алиби.

Упркос томе, подударности је било толико да иследници нису дигли руке. Петрарка је више пута подвргаван унакрсном испитивању без икаквих резултата – све до 3. августа. А тада је, сасвим неочекивано, све признао.

Исказ окротног убице

На дан 14. маја он је поново дошао код Калијевих. Отворила му је Лезли и он јој је рекао да је у сутерену заборавио неки алат. Док му је млада жена помагала да нађе тај измишљени предмет, он ју је напао с леђа, снажно је зграбио за врат и удавио.

Лезлина мајка Рене такође се налазила у сутерену, али у његовом другом делу, где је веш премештала из машине за прање у машину за сушење. Петрарка јој се нечујно привукао и напао је. Рене се снажно бранила и у борби му је до кости угризла домали прст леве руке. Младић је био јачи и успео је да је удави.

Чим је лешеве сместио у оне необичне положаје, Петрарка је почео да претражује кућу да би из ње покупио новац. Нашао је само шездесет долара у комоди Ренине спаваће собе и двадесет у Џонином писаћем столу. Калијеви, као и већина Американаца, нису имали обичај да у кући држе готовину јер су се служили чековима. Остале драгоцености Петрарка није ни погледао.

У пролеће 1974. године Роберт Петрарка је проглашен кривим за двоструко убиство и осуђен на робију. Порота је дошла до закључка да је овај окротно убица ментално нестабилна личност и тако је избегао смртну казну. Упорност Џона Калија била је награђена, али победа никога није обрадовала. Он је само спрао љагу са своје жене и кћерке.

Б. Д.

ИНСЕКТИ ПОСЛЕ ЧЕРНОБИЉА

КАКВЕ СУ ОВО БУБЕ ?

Бледуњаве пољске стенице без ногу, изобличени лептири и бубамаре – то су становници простора око нуклеарних електрана

„Забавник“ је већ писао о Корнелији Хесе-Хонегер, швајцарској сликарки из Цириха, а сада можете и да видите чиме се тачно бави. Наиме, она одавно сакупља, посматра и црта инсекте из околине нуклеарне централе у Чернобиљу, као и оне у Селфилду, у Великој Британији.

Ова прва, као што је познато, имала је велики квар 26. априла 1986. године. За отклањање последица биће потребно цело једно столеће, док је за распад радиоактивних материја неопходно чак 2800 година.

Другу, британску електрану, задесио је још 1957. мањи квар, па су и зрачења била мања. Сликарка је истовремено посматрала инсекте и у другим крајевима који су после чернобиљске несреће били изложени радиоактивним кишама. Тако је могла да уочи како чак и најмања радијација доводи до јасно видљивих промена које се касније преносе с генерације на генерацију.

Све што је госпођа Хесе-Хонегер уочила и верно пренела на хартију, у фебруару ове године приказала је на изложби у Природњачком музеју у Бечу. Богата документација и велики број сјајних цртежа, осим што су побудили пажњу публике, драгоцени су и за научнике. Зато се сада ова збирка проучава на Државном политичком универзитету у Цириху.

Сликаркини цртежи јасно показују колико, и након више година, радиоактивност штетно утиче на генетско наслеђе инсеката који живе у близини реактора. Промене су примећене чак и код јединки настањених у околини нуклеарних централа које никада нису имале квар. Додуше, познато је да су ова створења изузетно осетљива на радиоактивна зрачења. Ипак, то никако не значи да живим бићима не прети опасност и од количине радиоактивности која се обично не сматра нарочито штетном.

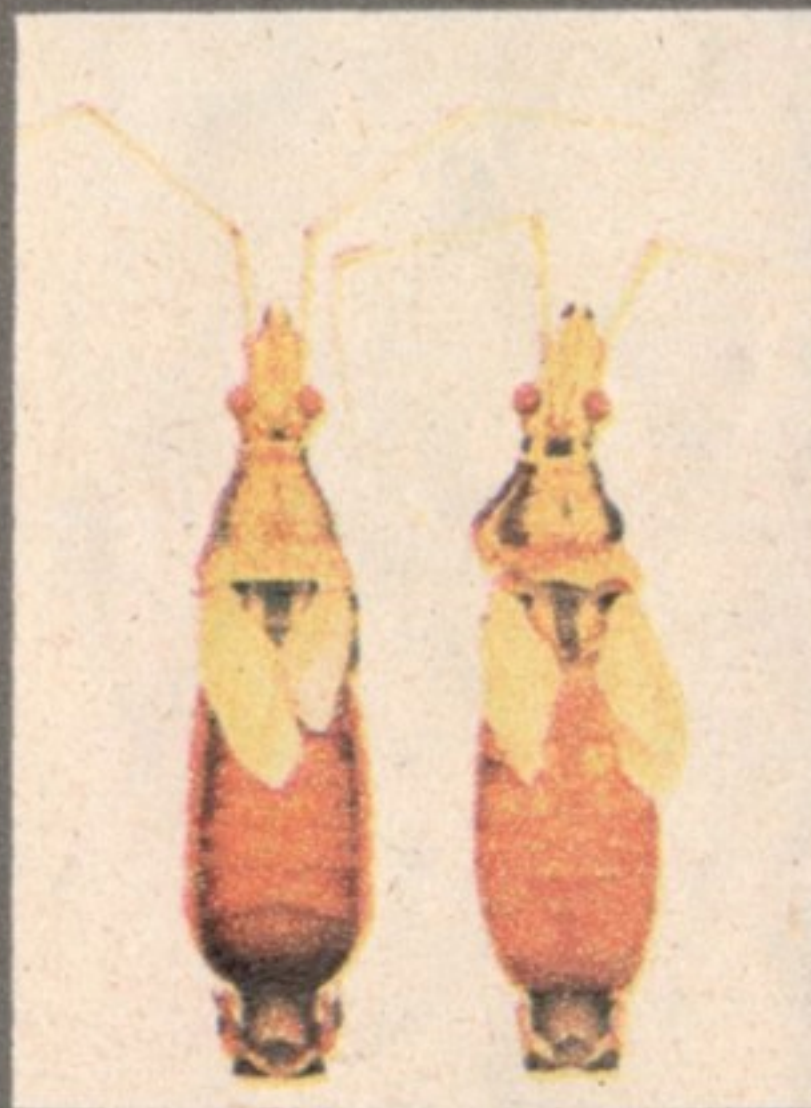
Лептир стаклокрилац, чије су гусенице познате као велике штеточине, од последица радиоактивног зрачења има једно крило у облику лоптице.

Овај бледуњави инсект без ногу је мала рожаста стеница – штеточина. Ухваћена је баш у околини Чернобиља.

Пар пољских стеница са закржљалим крилима код којих готово да нема дела тела а да није изобличено.

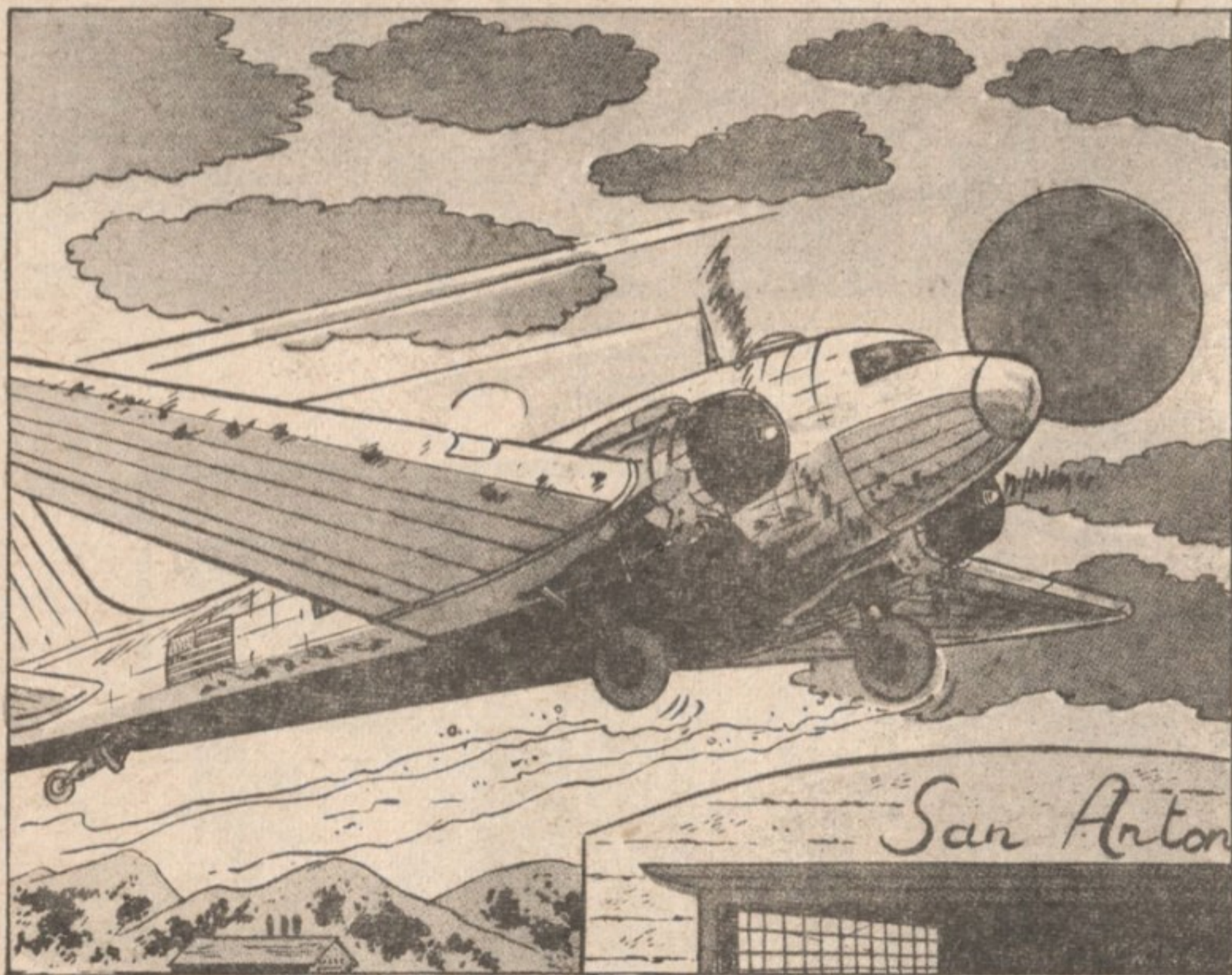
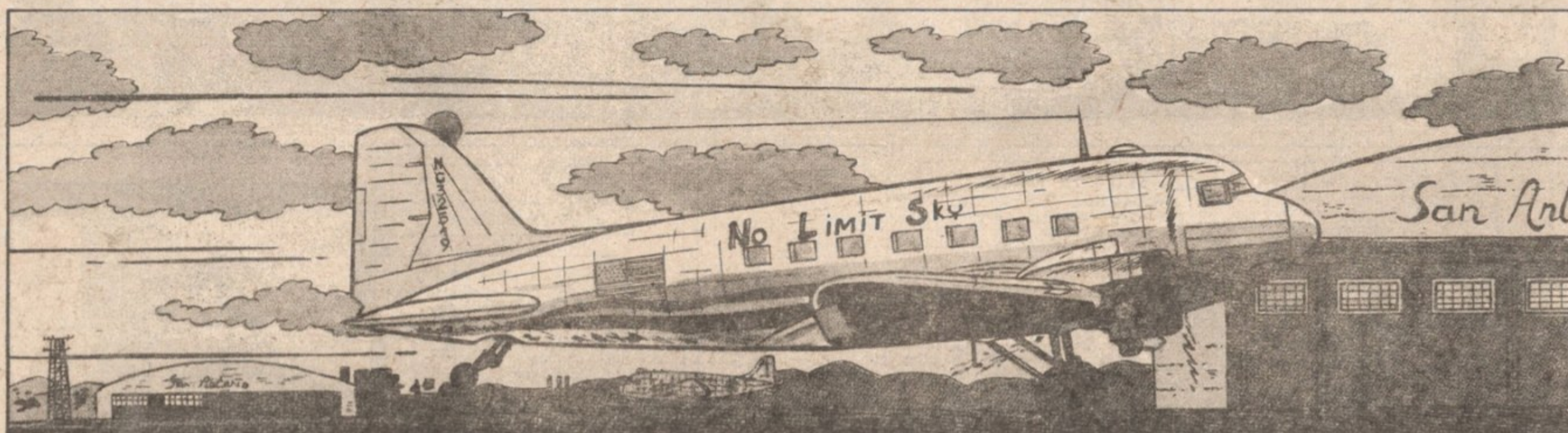
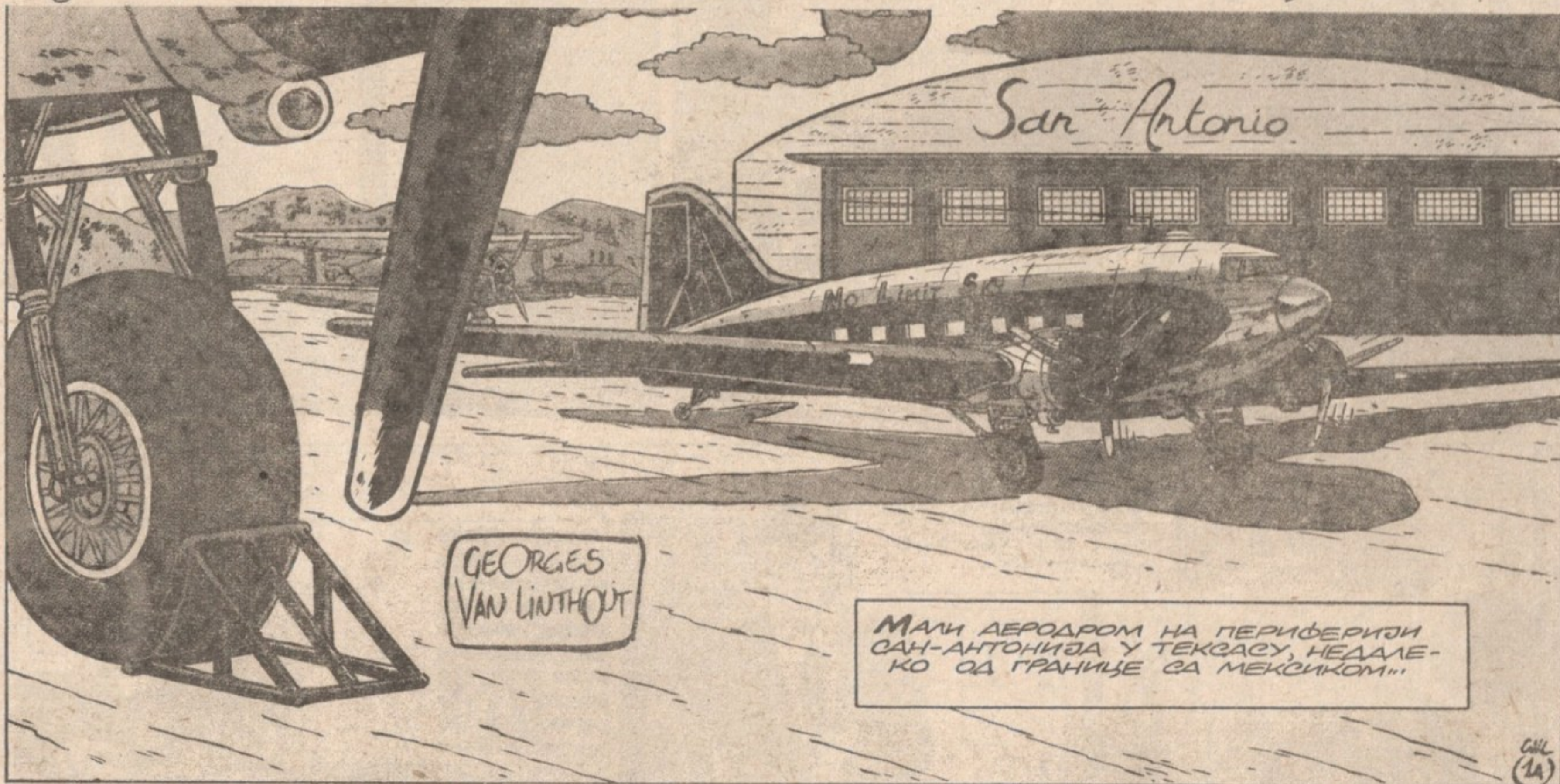
Ево још једне ватрене стенице са закржљалим левим ногама и меканим спољашњим омотачем, такође услед недостатка хитина.

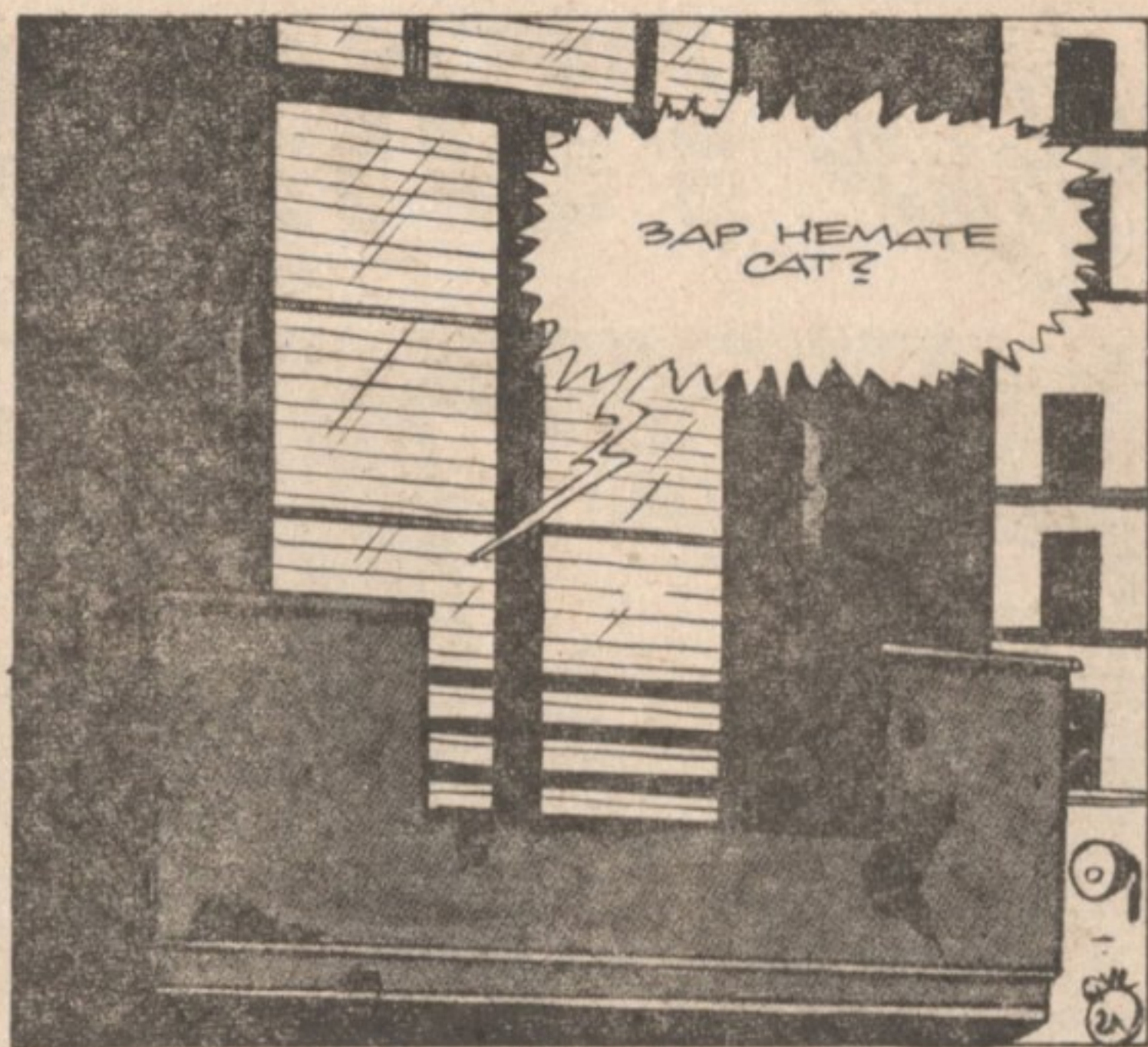
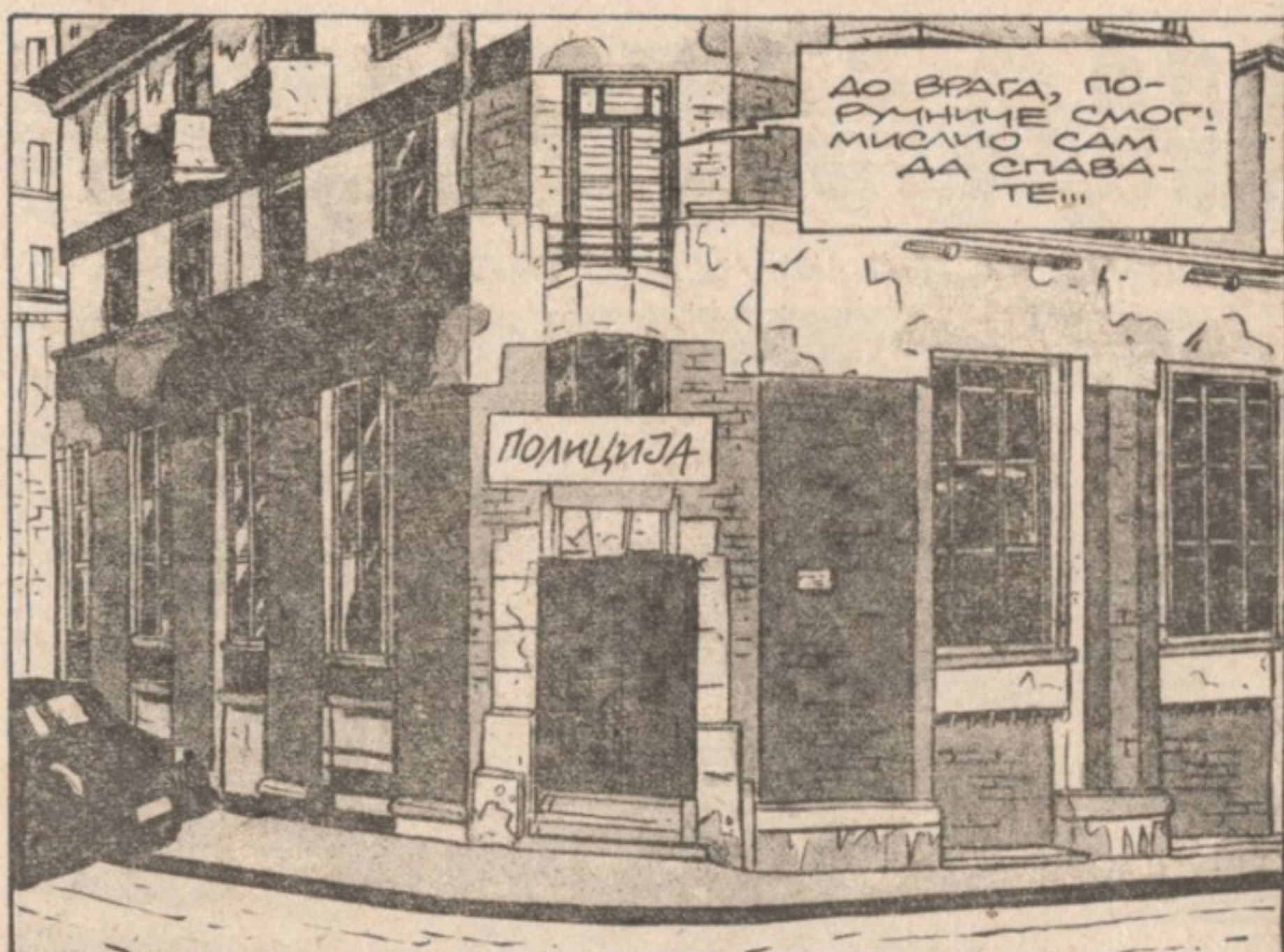

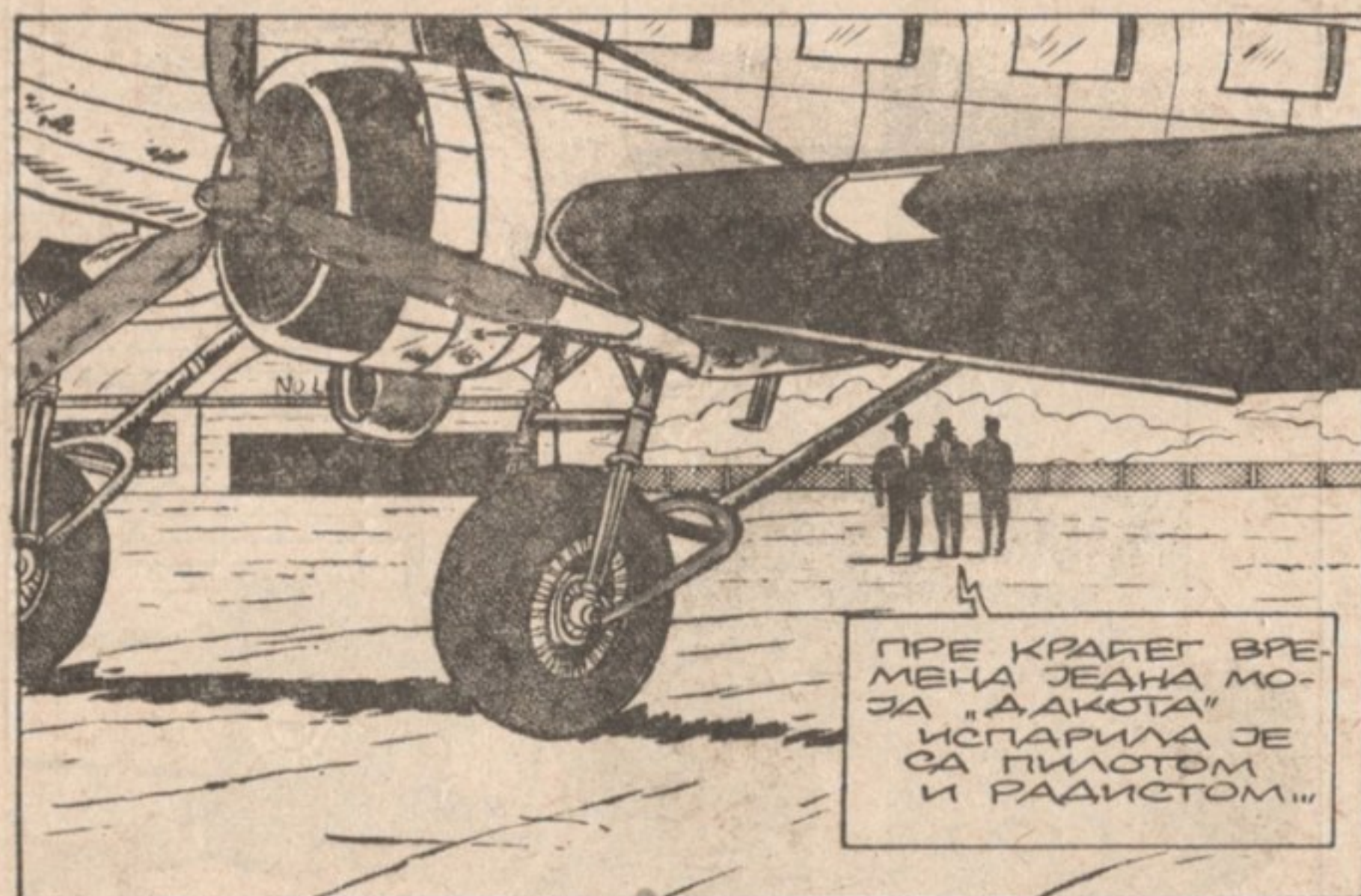
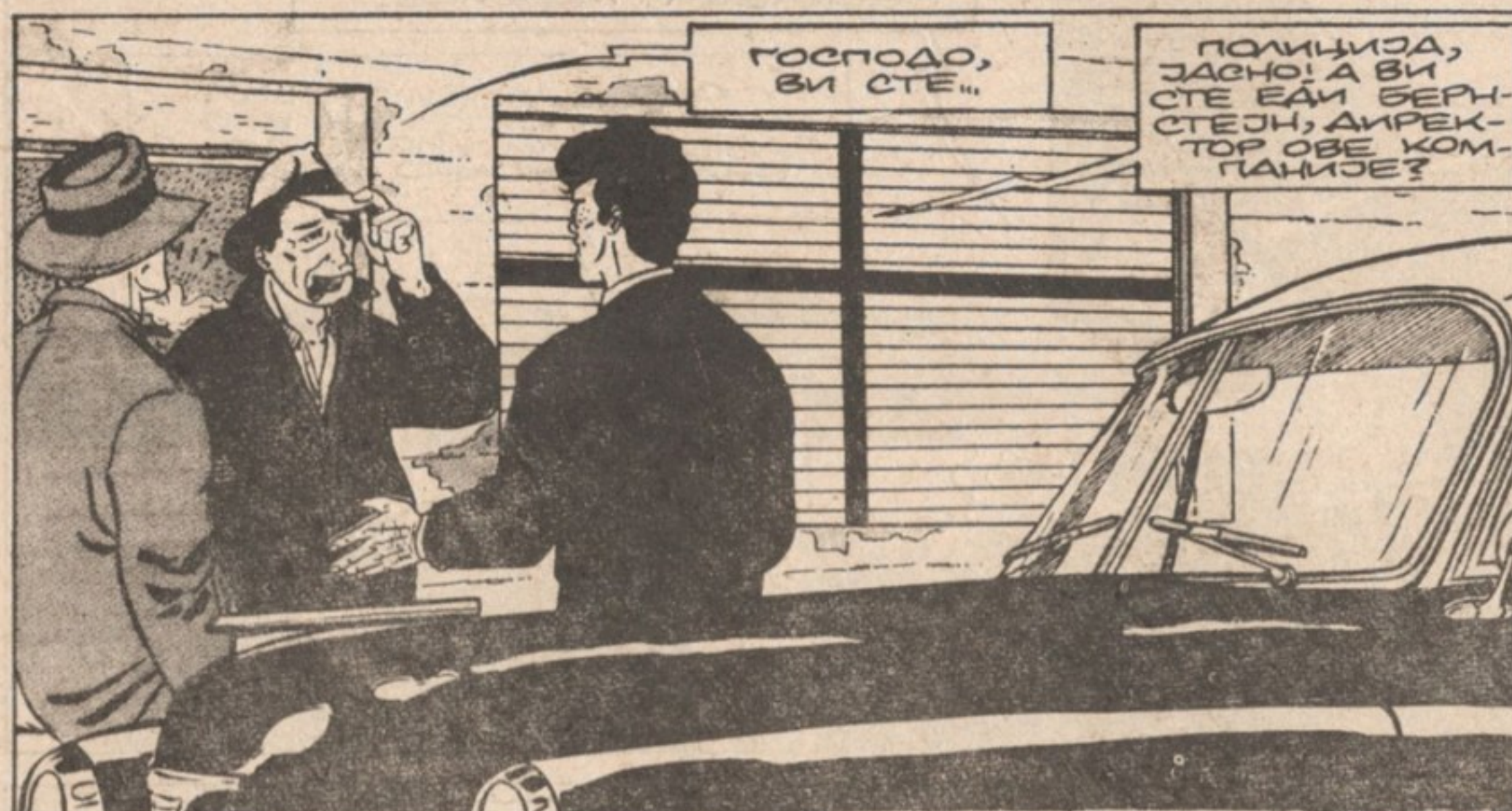
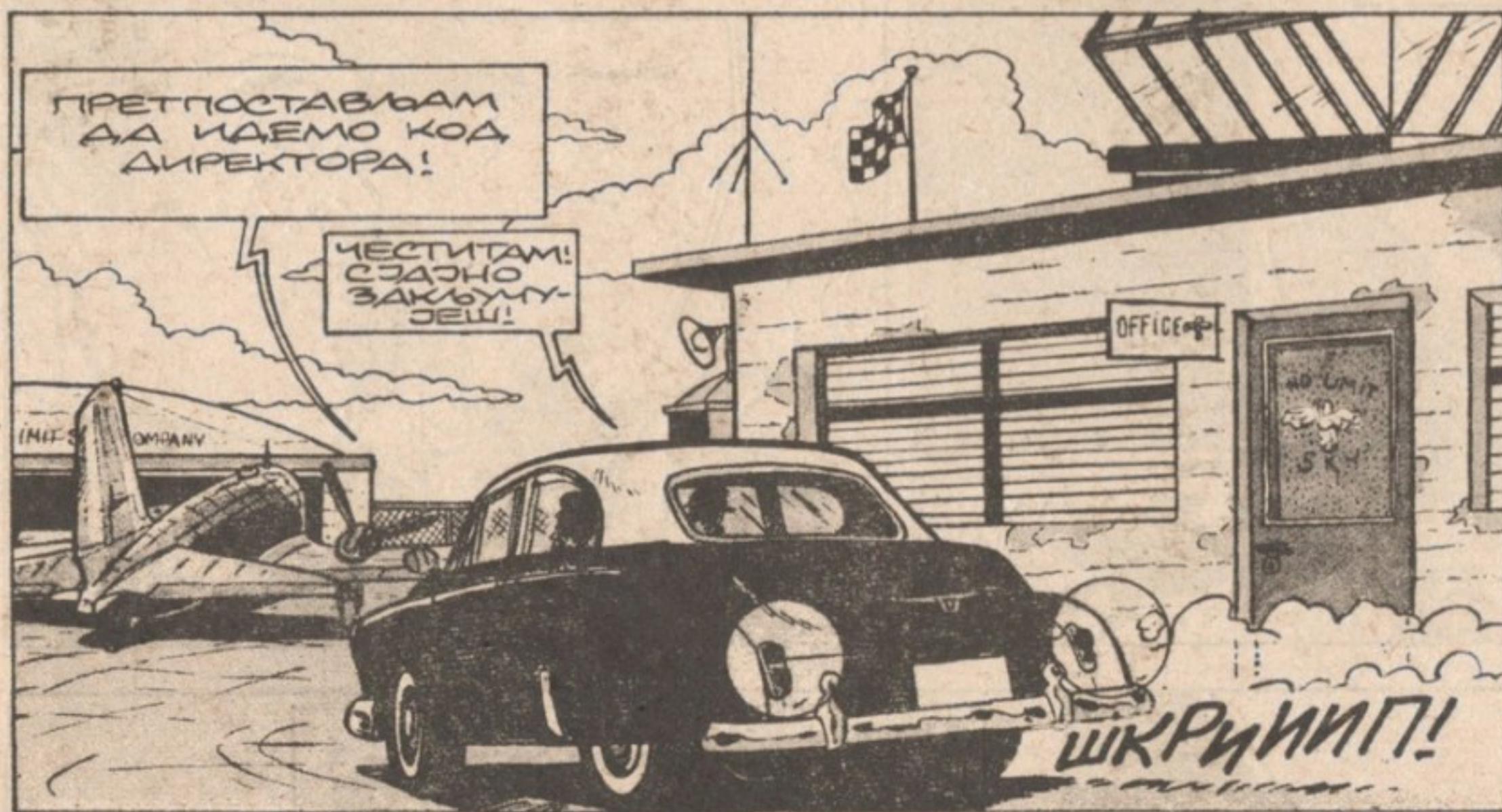
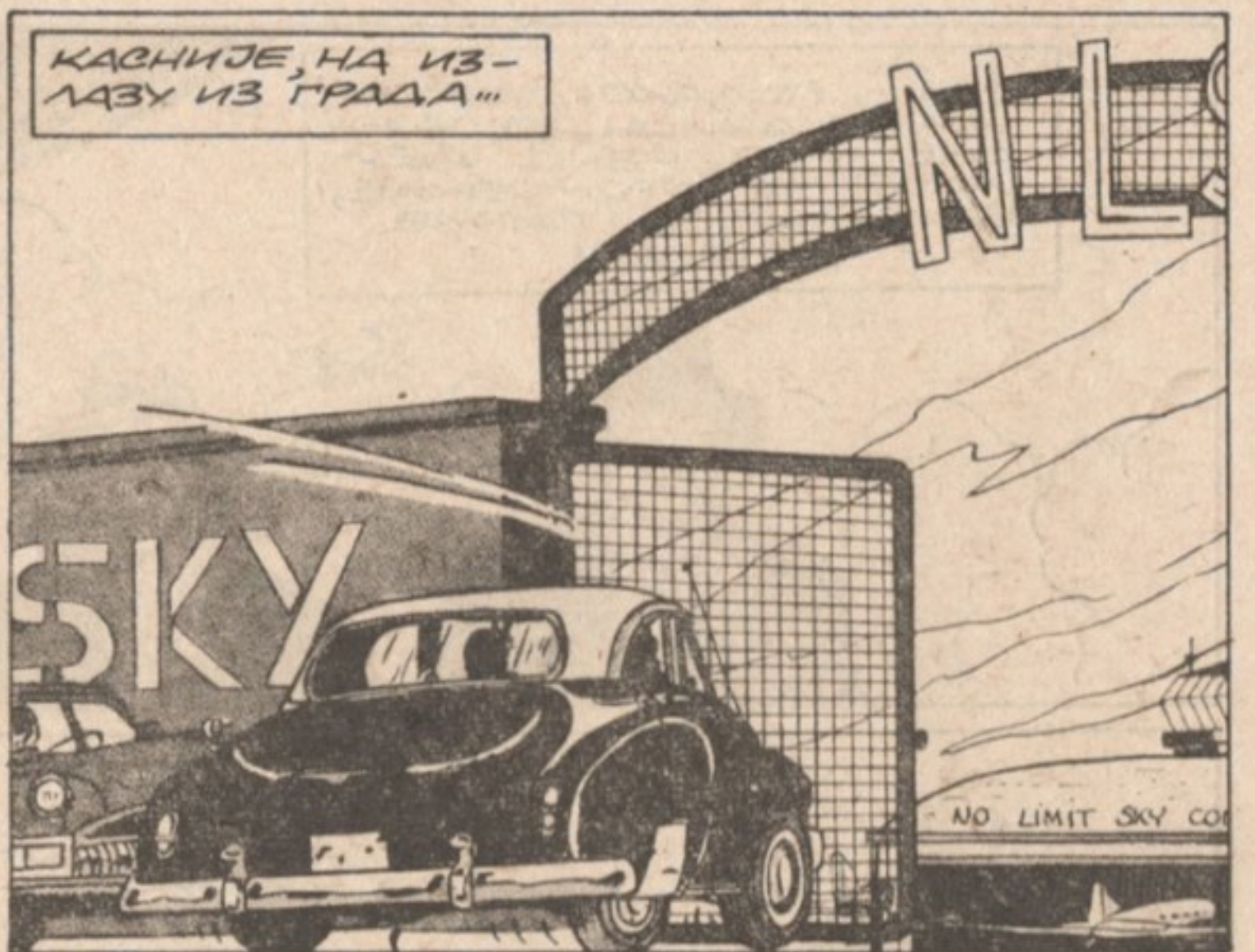
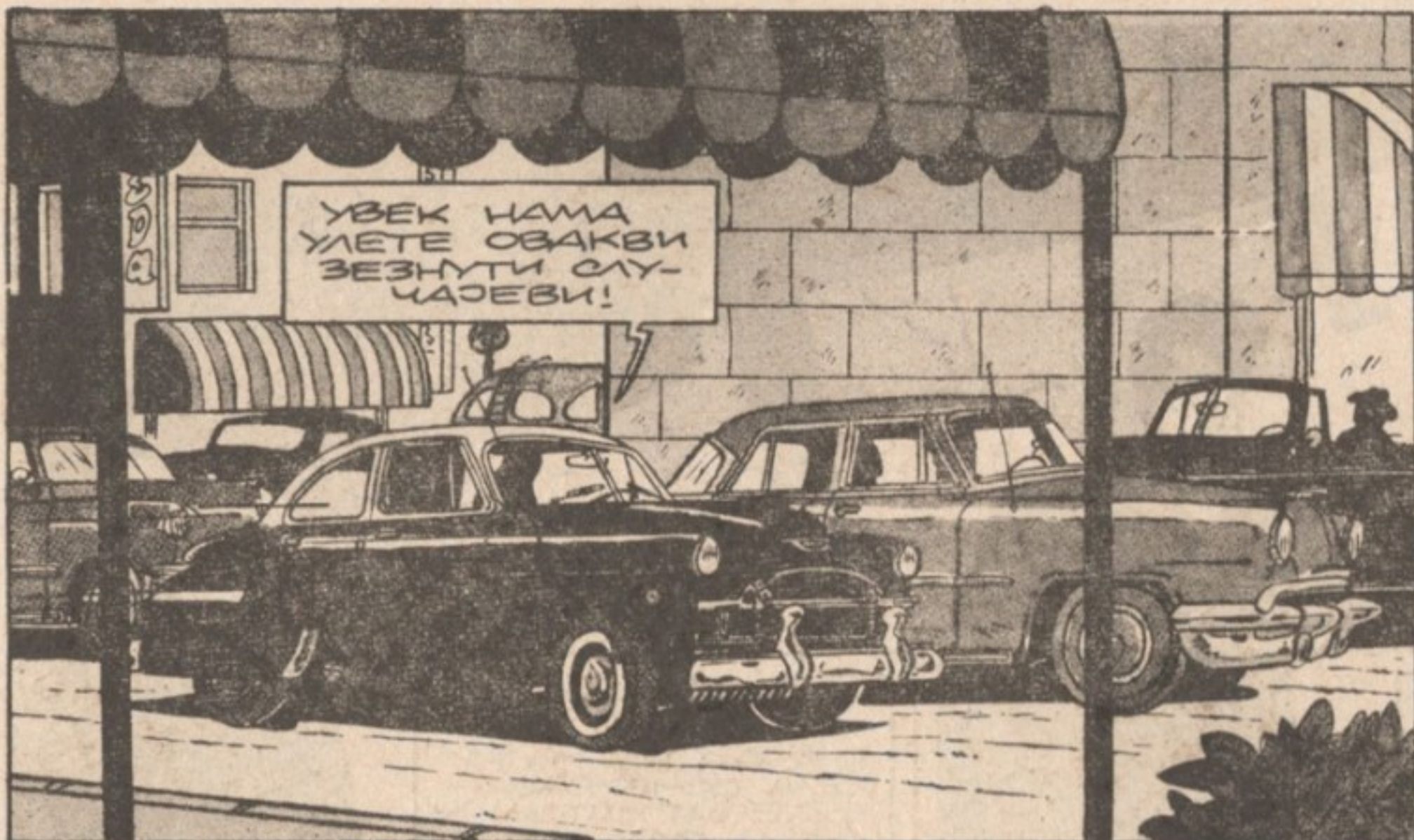
Личност

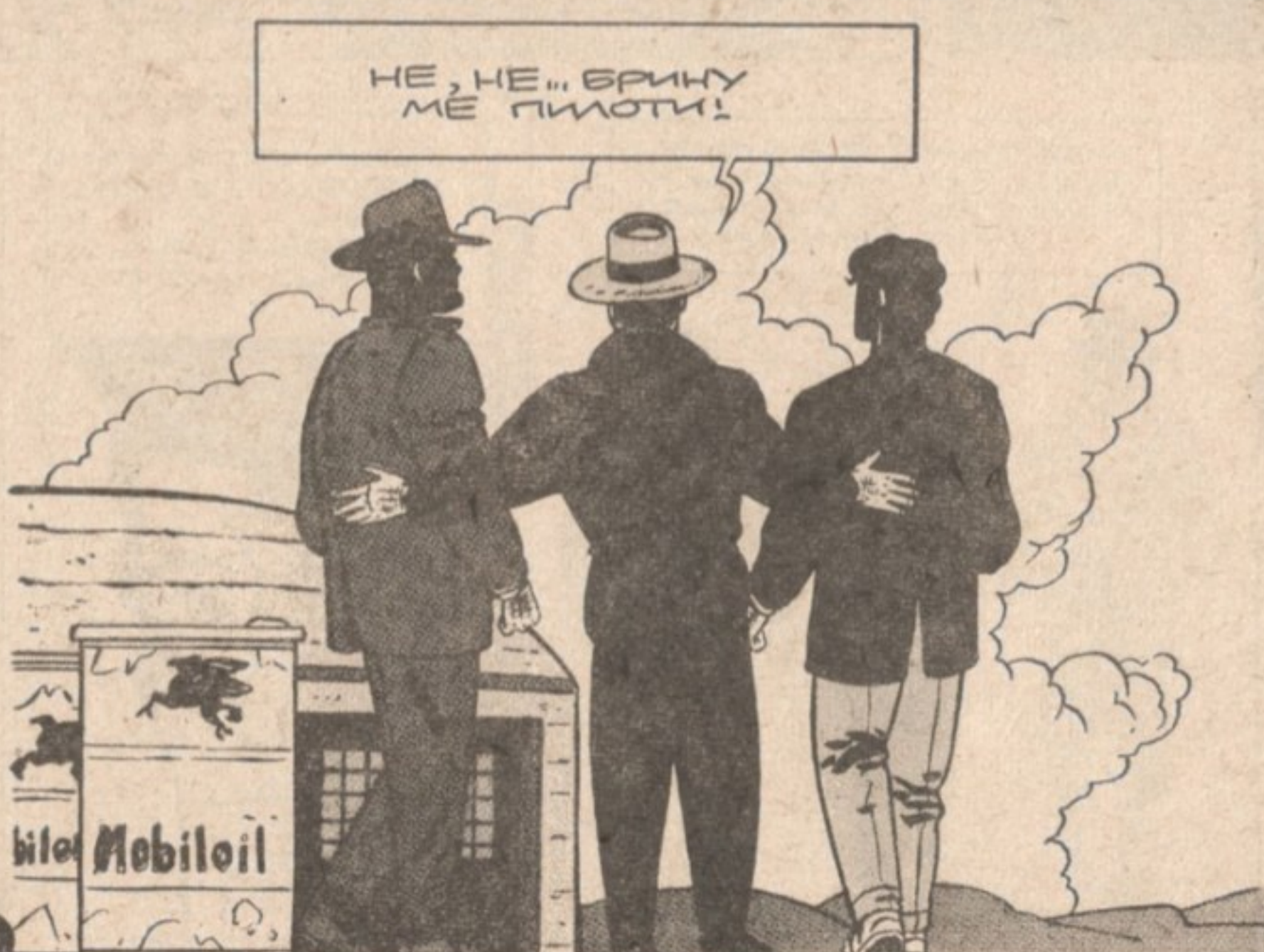
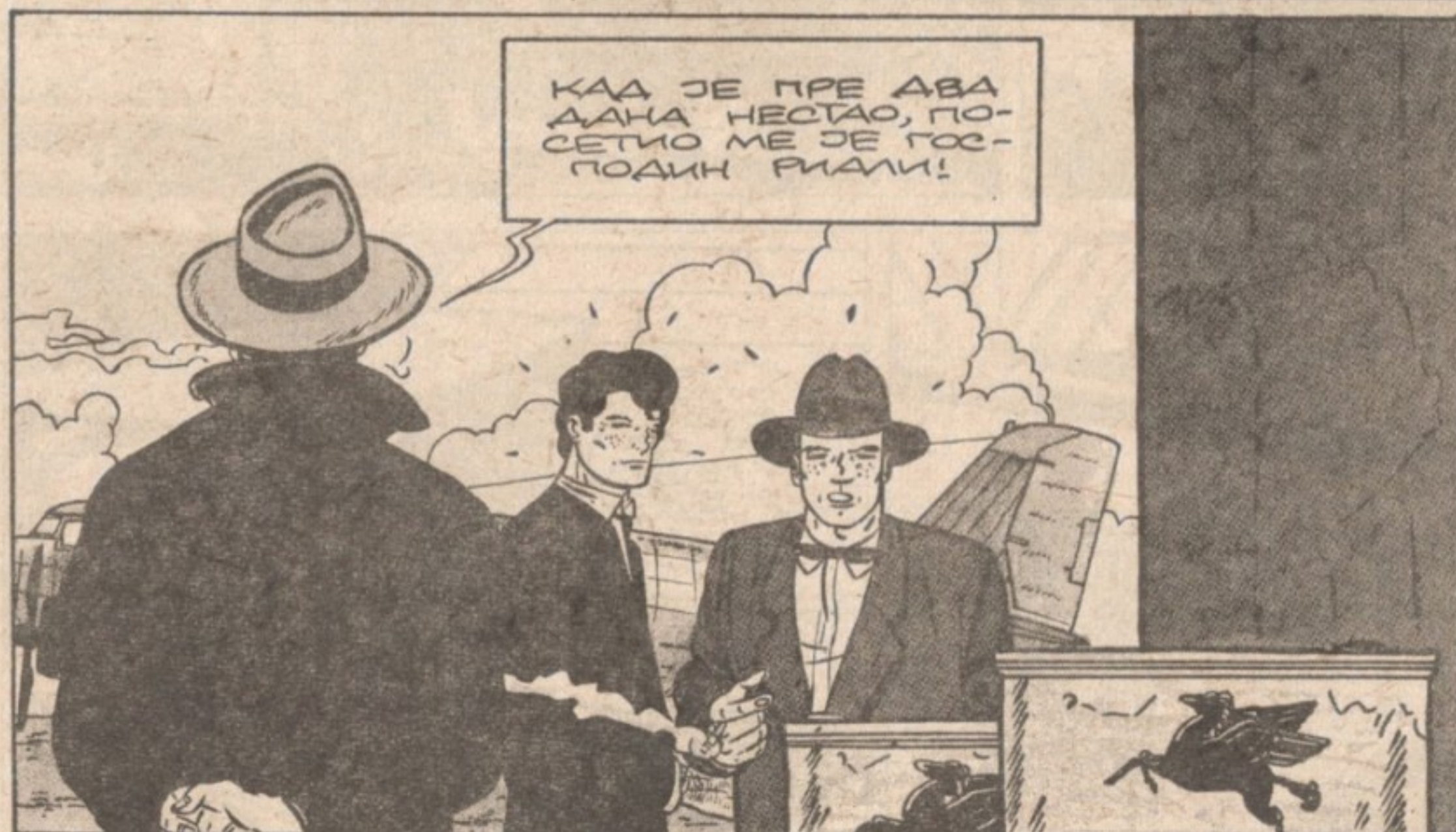
РЕЛИ ПАНАМЕРИКЕН

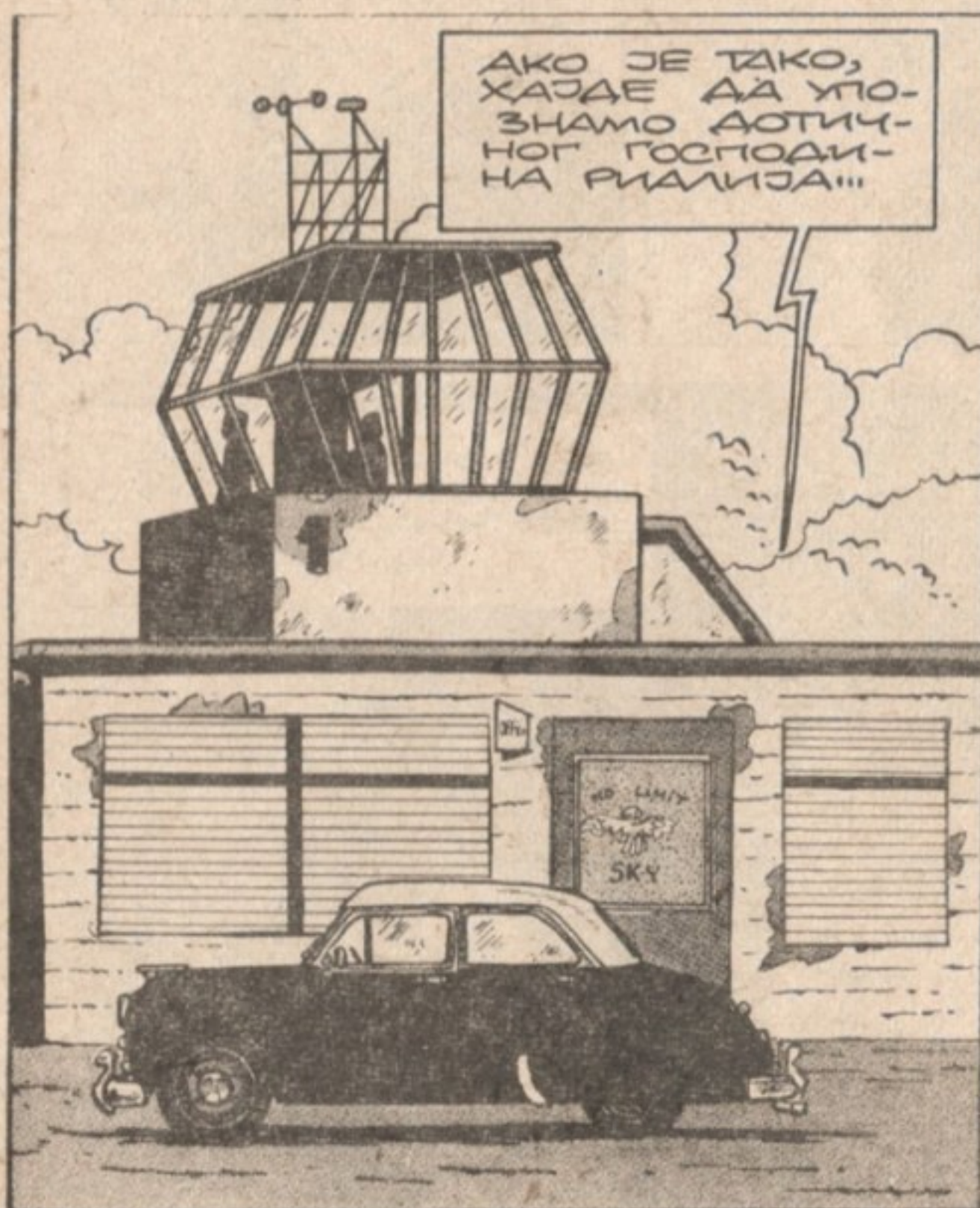
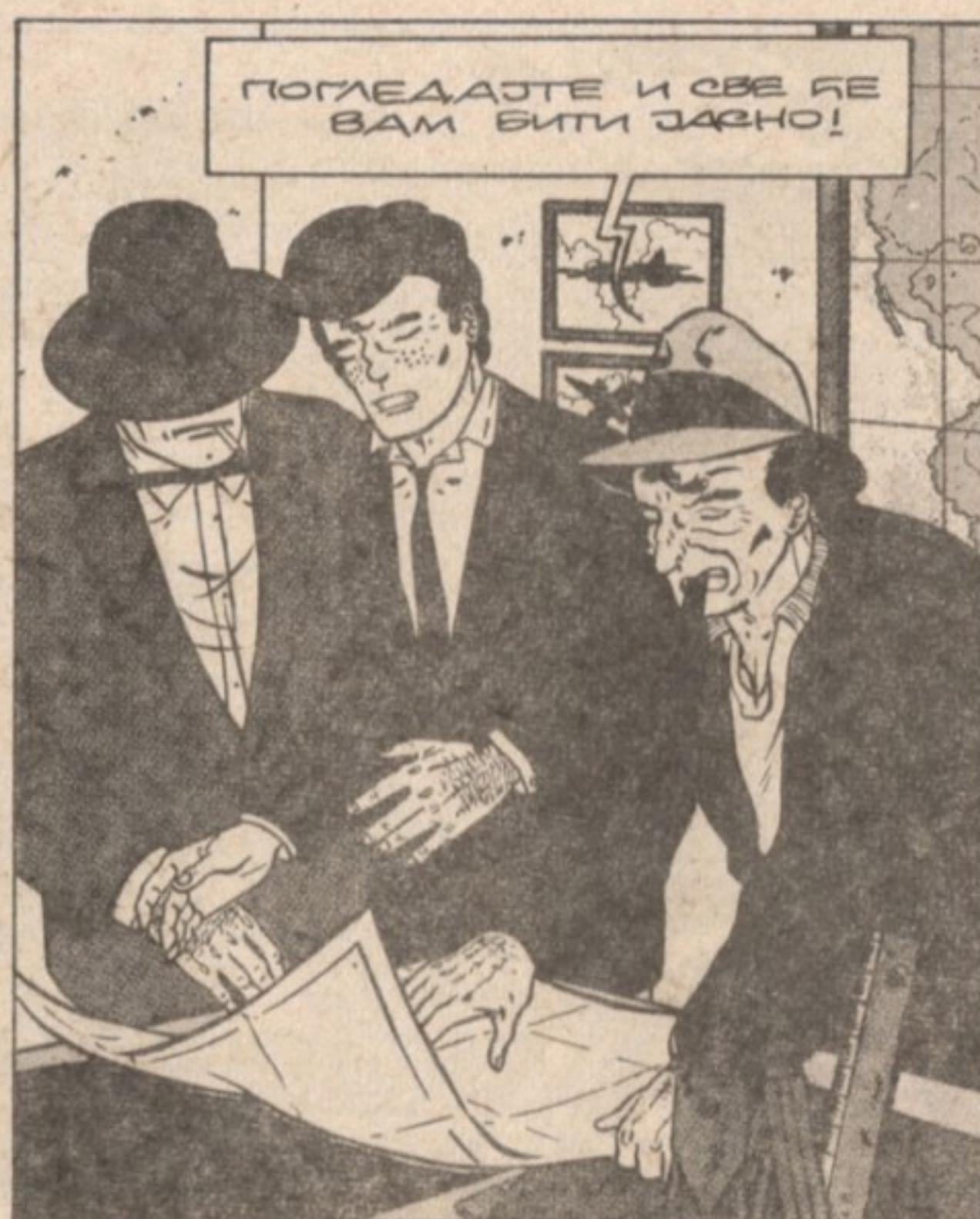
ЦРТА И ПИШЕ: Г. ВАН ЛИНХОУТ (G. VAN LINTHOUT)

СТАНИ! ЕВО НАШЕГ СТАРОГ ЗНАНЦА!

ТАП!
ТАП!
ТАП!

ГЛЕ, ЛЕЉТИ! ЗАР ОВО НИЈЕ ЧИЧА-НИЗ? НИСАМ ЗНАО ДА ЈЕ ИЗАШ'О ИЗ БУВАРЕ!

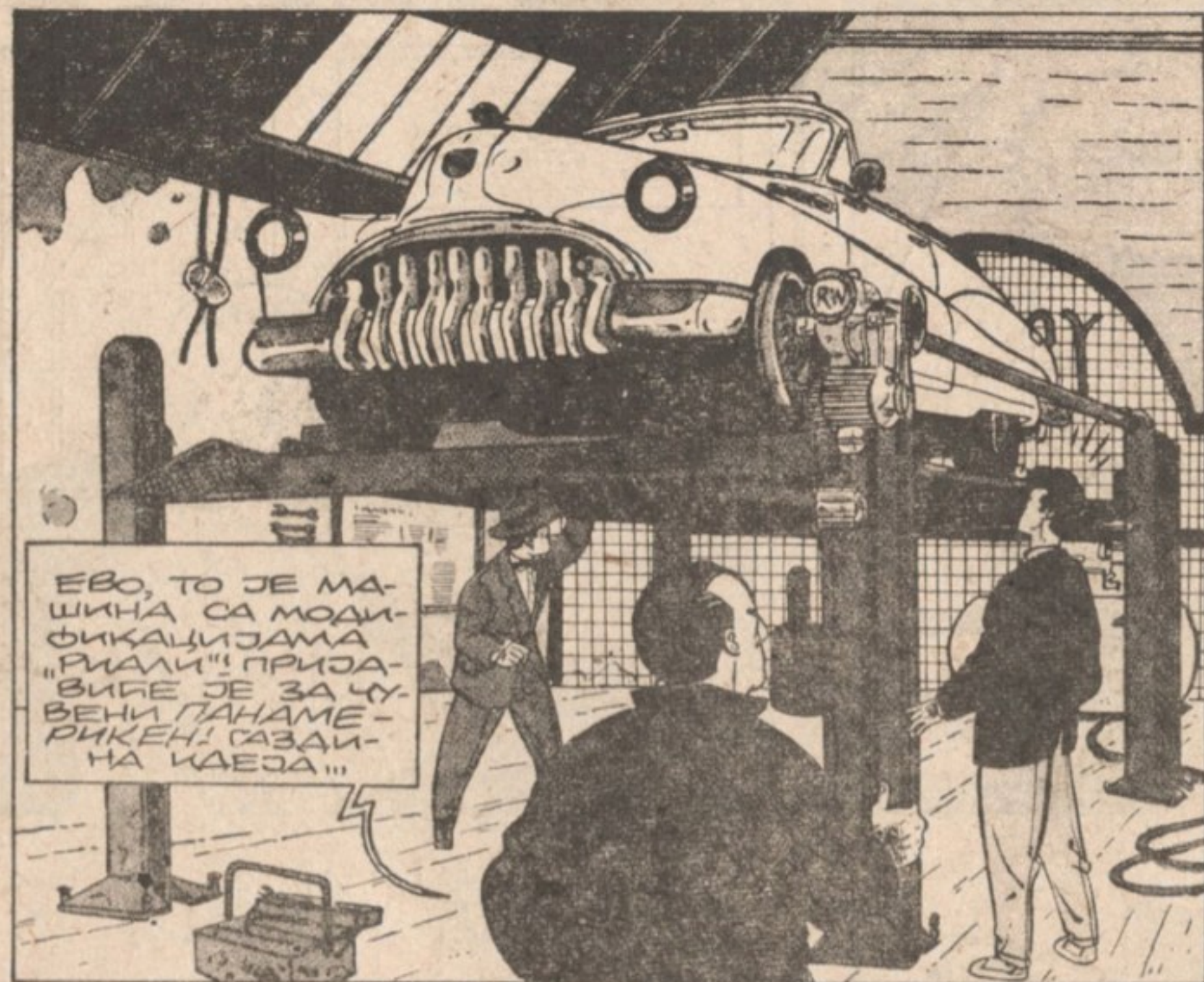

ПОРУЧНИЧЕ СМОГ? ДА ЗНАТЕ ДА БУ СЕ БРАНИТИ...

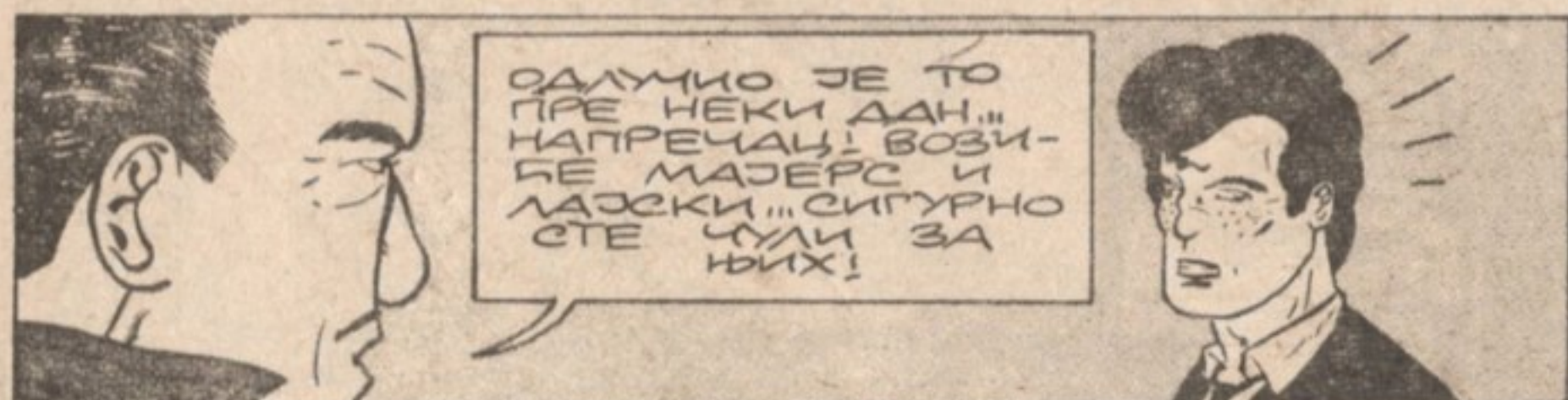
ДОБРО, ДОБРО... САМО НАМ КАЖИ ШТА САД РАДИШ! НИСИ ВИШЕ У РЕКЕТУ?

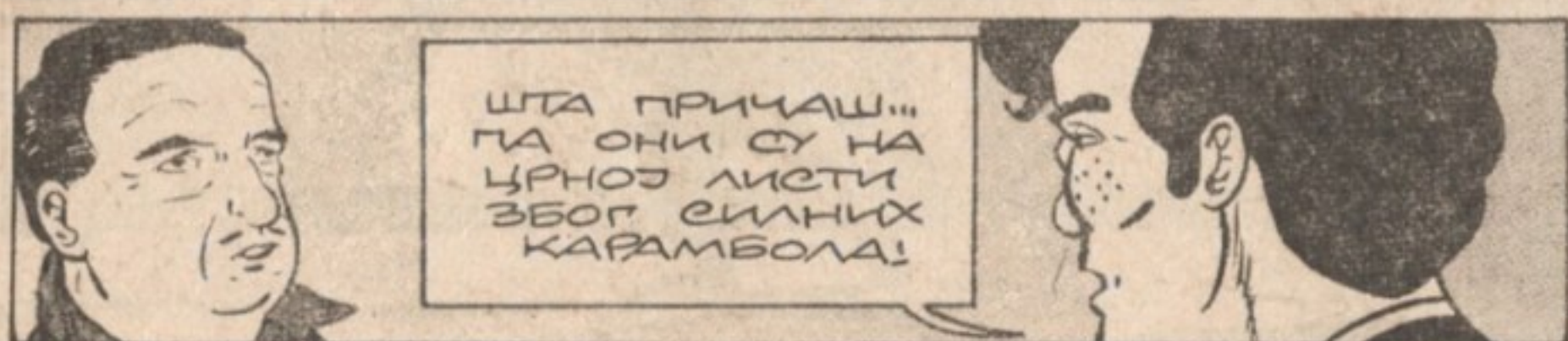
ХЕ! ГОТОВО ЈЕ СТИМ... ИЗДРЖАО САМ КАЗНУ! САД САМ МЕХАНИЧАР! ГОС'Н РИАЛИ СЕ БАЦИО НА РЕЛИЈЕ! ДА ВАМ ПОКАЖЕМ!

ЕВО, ТО ЈЕ МАШИНА СА МОДИФИКАЦИЈАМА "РИАЛИ"! ПРИЈА-ВИТЕ ЈЕ ЗА ЧУВЕНИ ПАНАМЕ-РИКЕН! ГАЗАИ-НА ИДЕЈА...

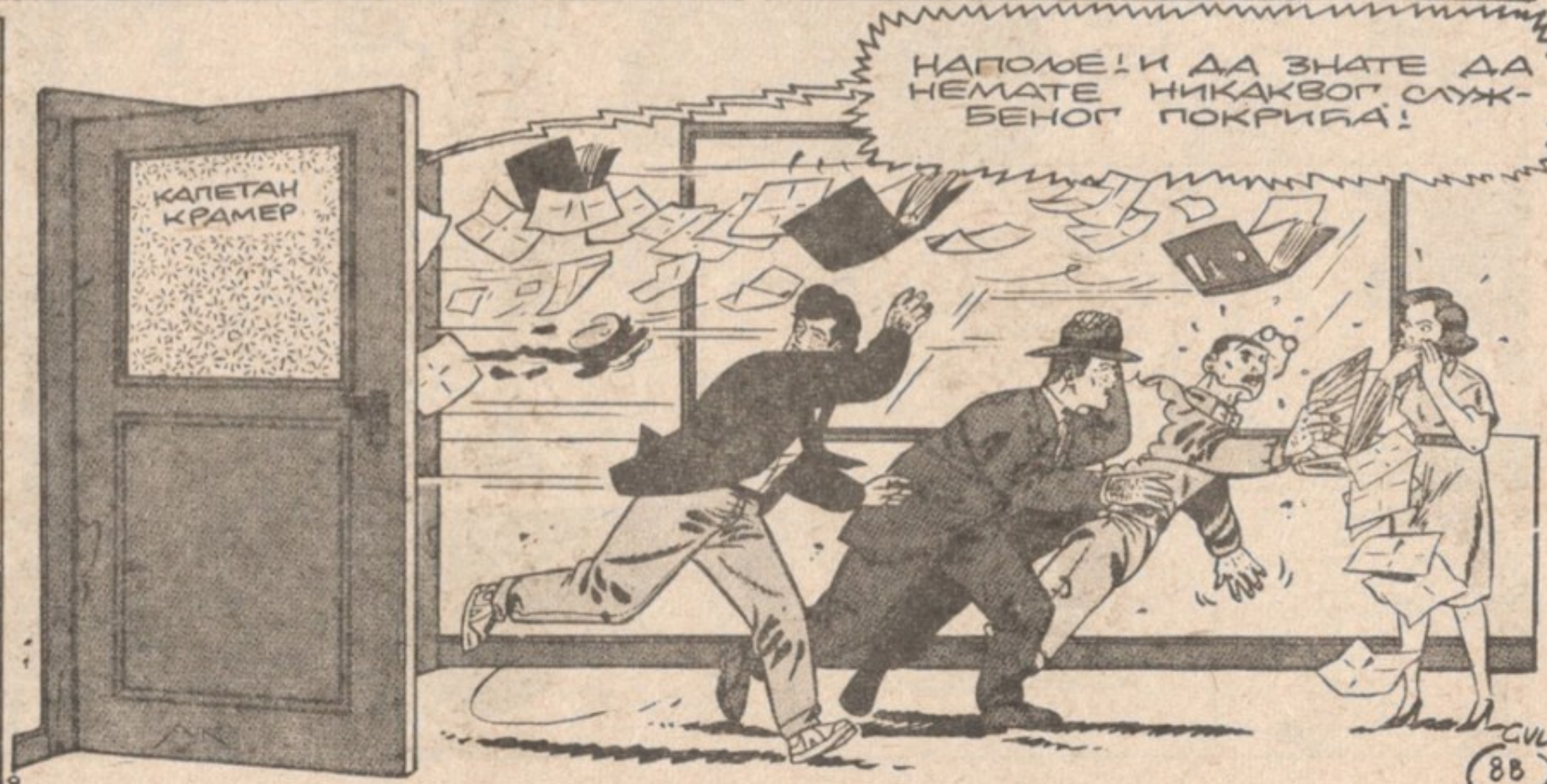
ОДЛУЧИО ЈЕ ТО ПРЕ НЕКИ ДАН... НАПРЕЧАЦ! ВОЗИ-БЕ МАЈЕРС И ЛАДСКИ... СИГУРНО СТЕ ЧУЛИ ЗА ЊИХ!

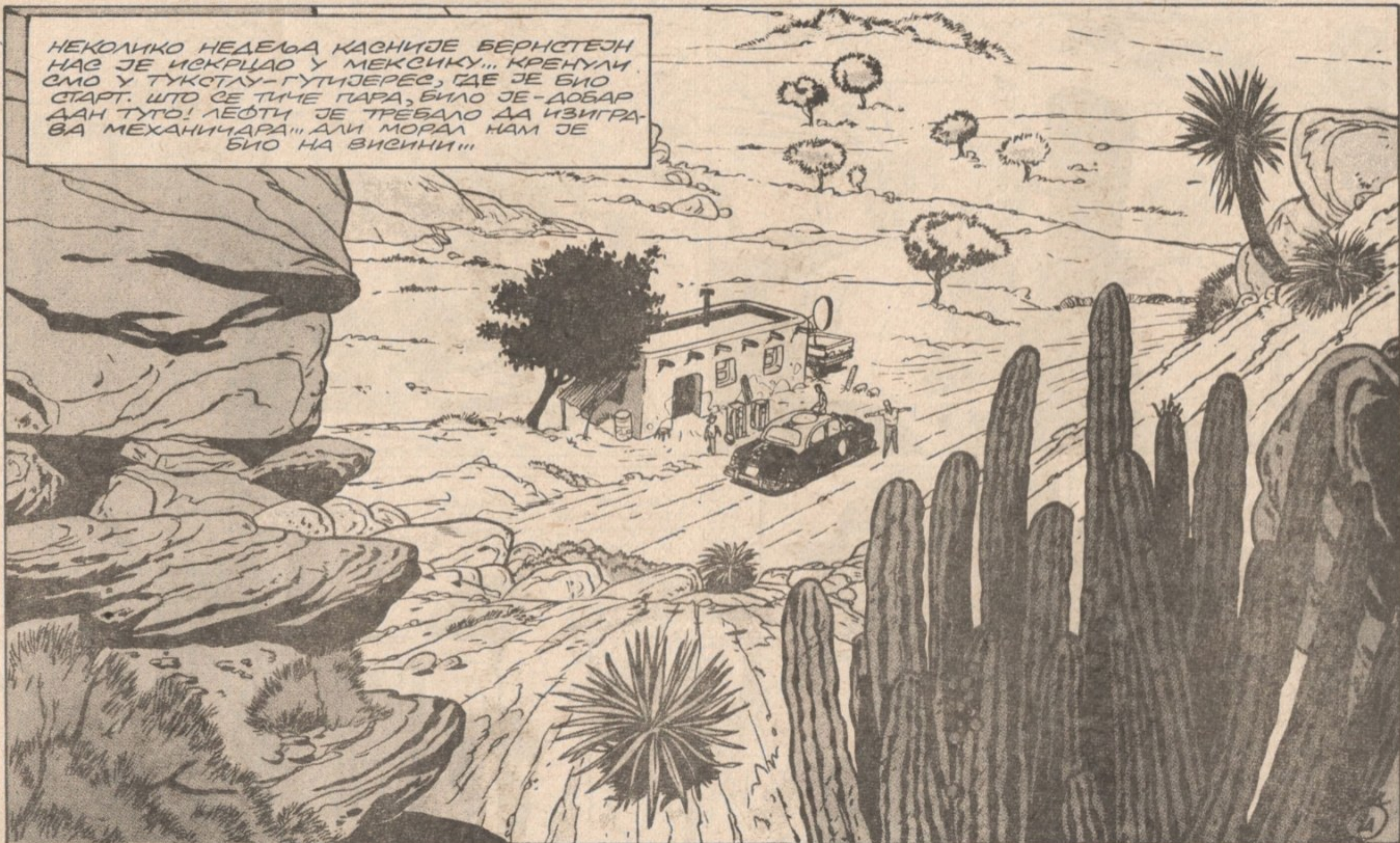
ШТА ПРИЧАШ... ПА ОНИ СУ НА ЦРНОЈ ЛИСТИ ЗБОГ СЛИЧНИХ КАРАМБОЛА!

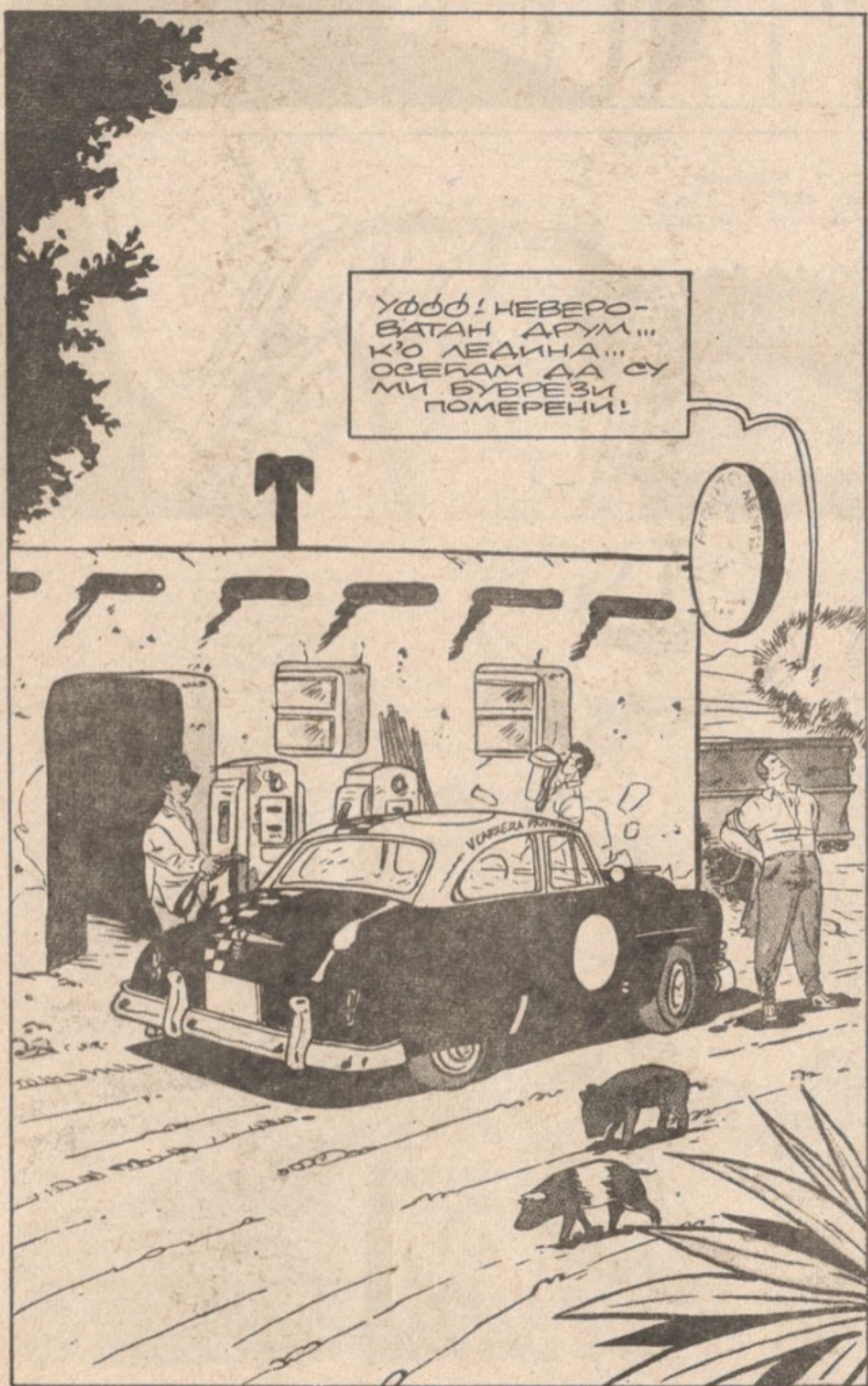
НЕОЧЕКИВАНИ СУСРЕТ СА ЧИЧАНИЈЕМ БИО ЈЕ ЗА МЕНЕ ДАР С НЕБА... ТА ПРОТУВА ЈЕ ПРАВИ ЗЛАТНИ РУДНИК!
БРЗО ЈЕ СКОПЧАО ДА МУ НИЈЕ У ИНТЕРЕСУ ДА РИАЛИЈУ ИСПРИЧА О НАШЕМ СУСРЕТУ... А РИАЛИ ПРИПРЕМА ВОЗИЛО ЗА ТРКУ У МЕКСИКУ, И ТО СА ДВА ЛУПЕЖА... ОВЕ ЛЕПШЕ ОД ЛЕПШЕГ...

НЕКОЛИКО НЕДЕЉА КАСНИЈЕ БЕРНСТЕЈН
НАС ЈЕ ИСКРЦАО У МЕКСИКУ... КРЕНУЛИ
СМО У ТУКОТЛУ-ГУТИЈЕРЕС, ГДЕ ЈЕ БИО
СТАРТ. ШТО СЕ ТИЧЕ ПАРА, БИЛО ЈЕ ДОБАР
ДАН ТУТО! ЛЕОТИ ЈЕ ТРЕБАЛО ДА ИЗИГРА-
ВА МЕХАНИЧАРА... АЛИ МОРАЛ НАМ ЈЕ
БИО НА ВИСИНИ!!!

УФФФ! НЕВЕРО-
ВАТАН ДРУМ...
К'О ЛЕДИНА...
ОСЕРАМ ДА СУ
МИ БУБРЕЗИ
ПОМЕРЕНИ!

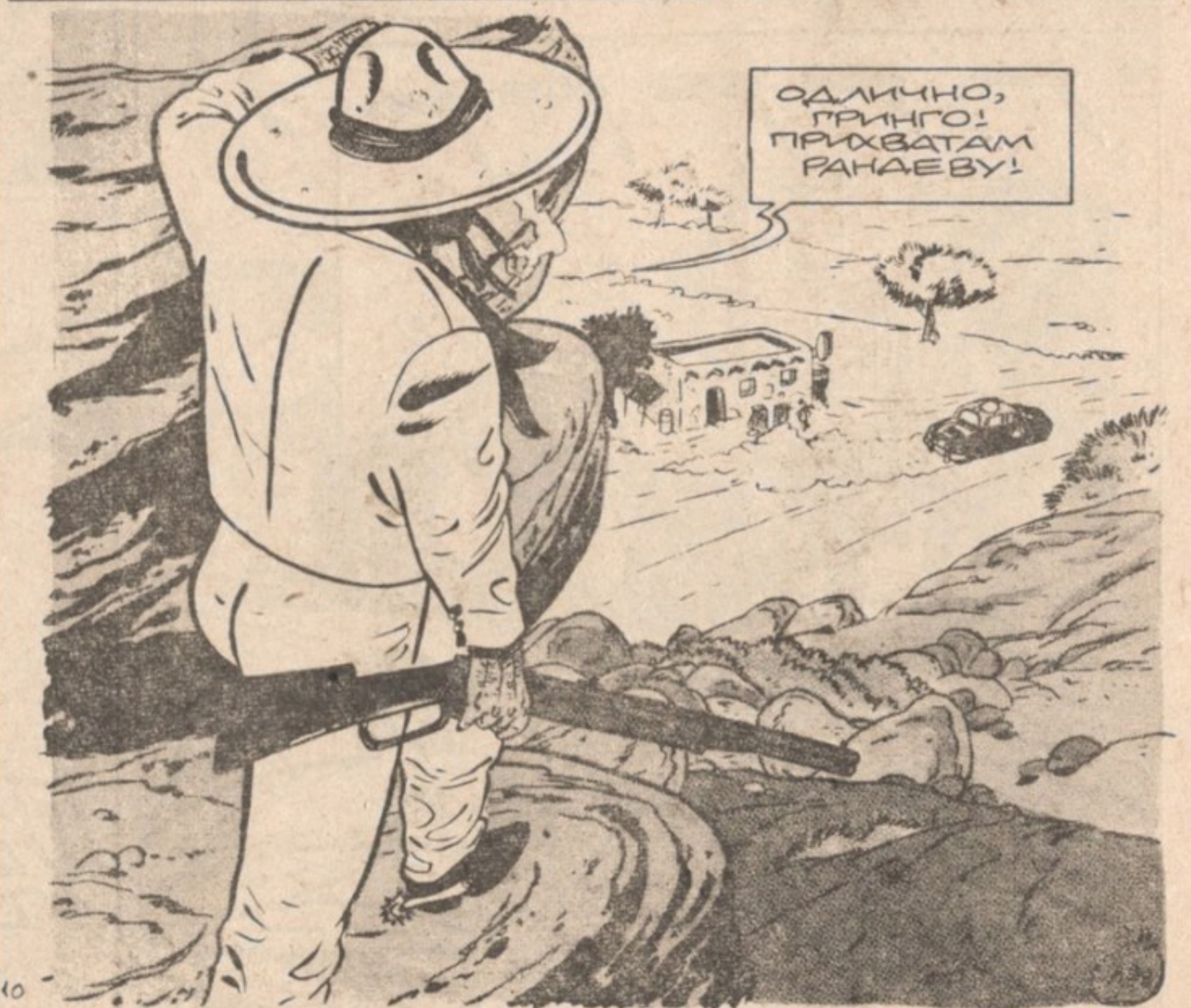
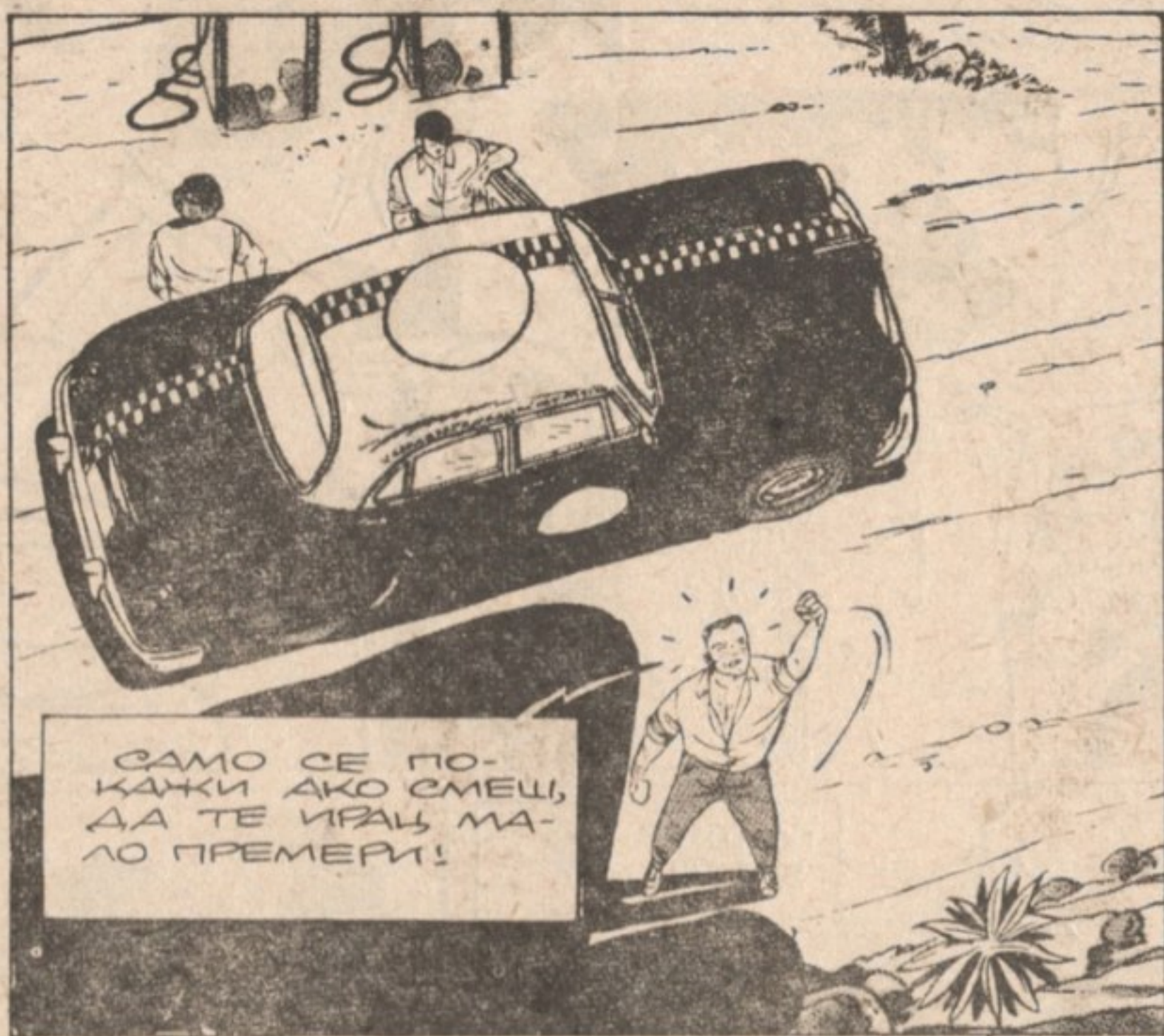
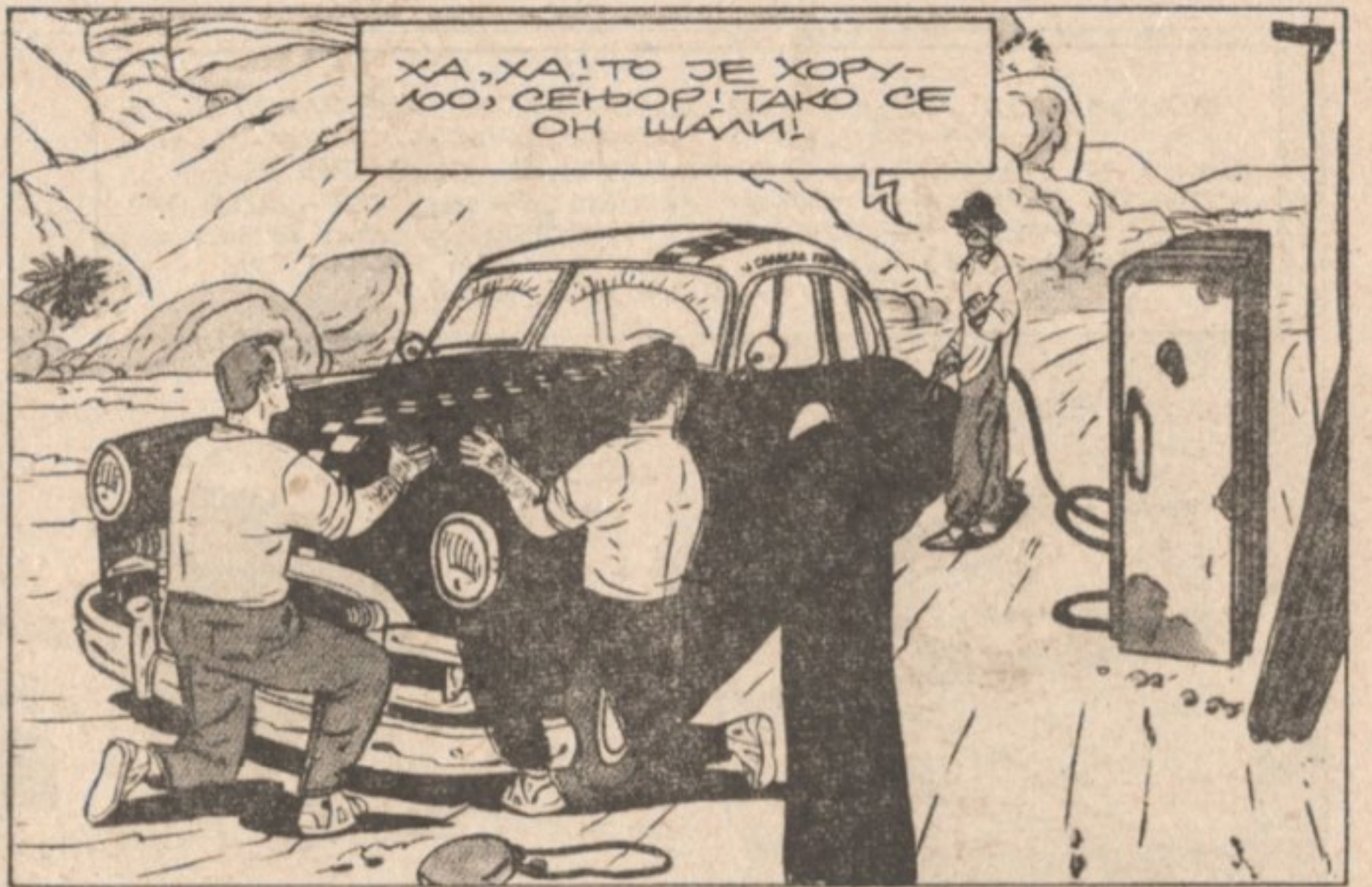
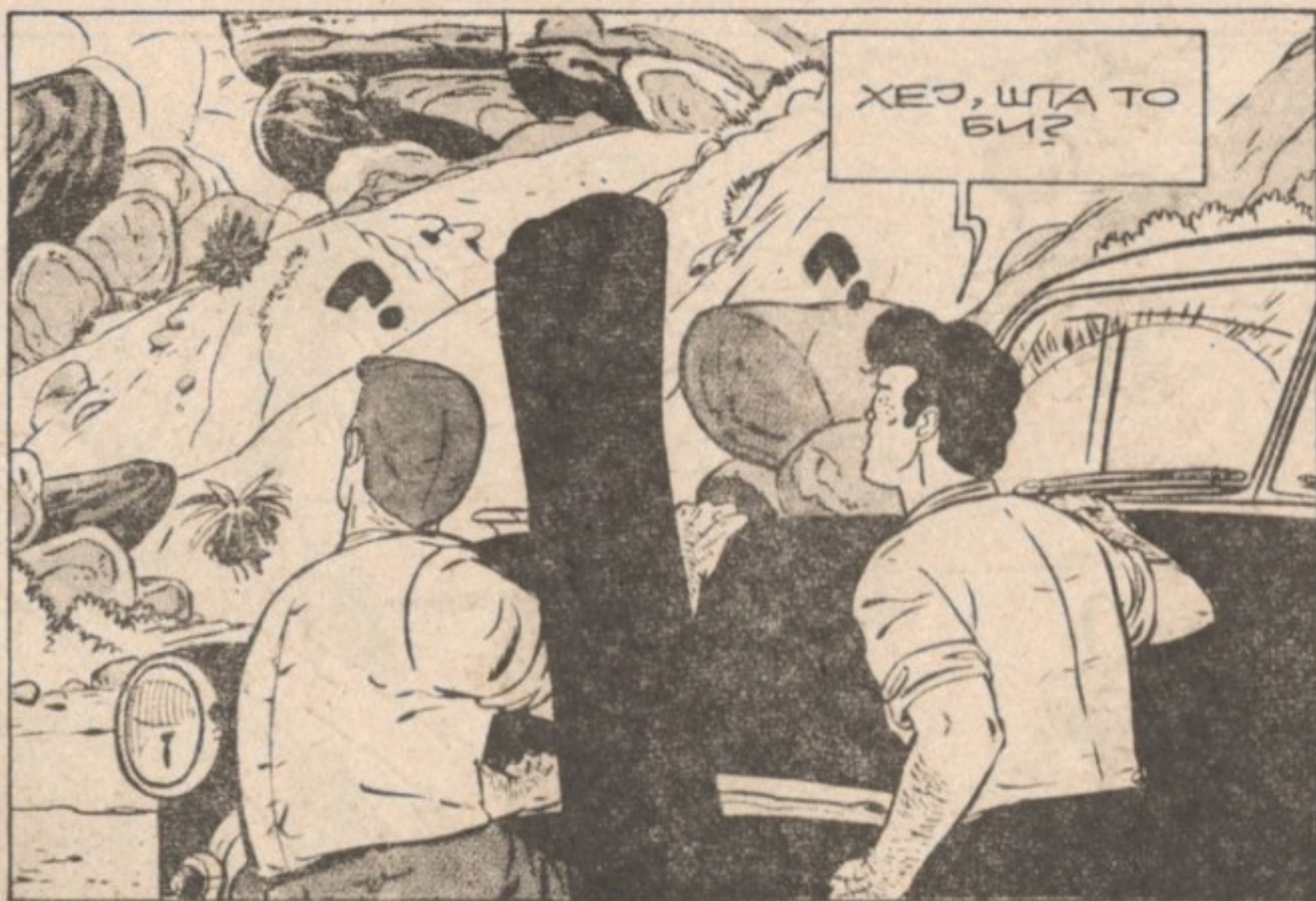

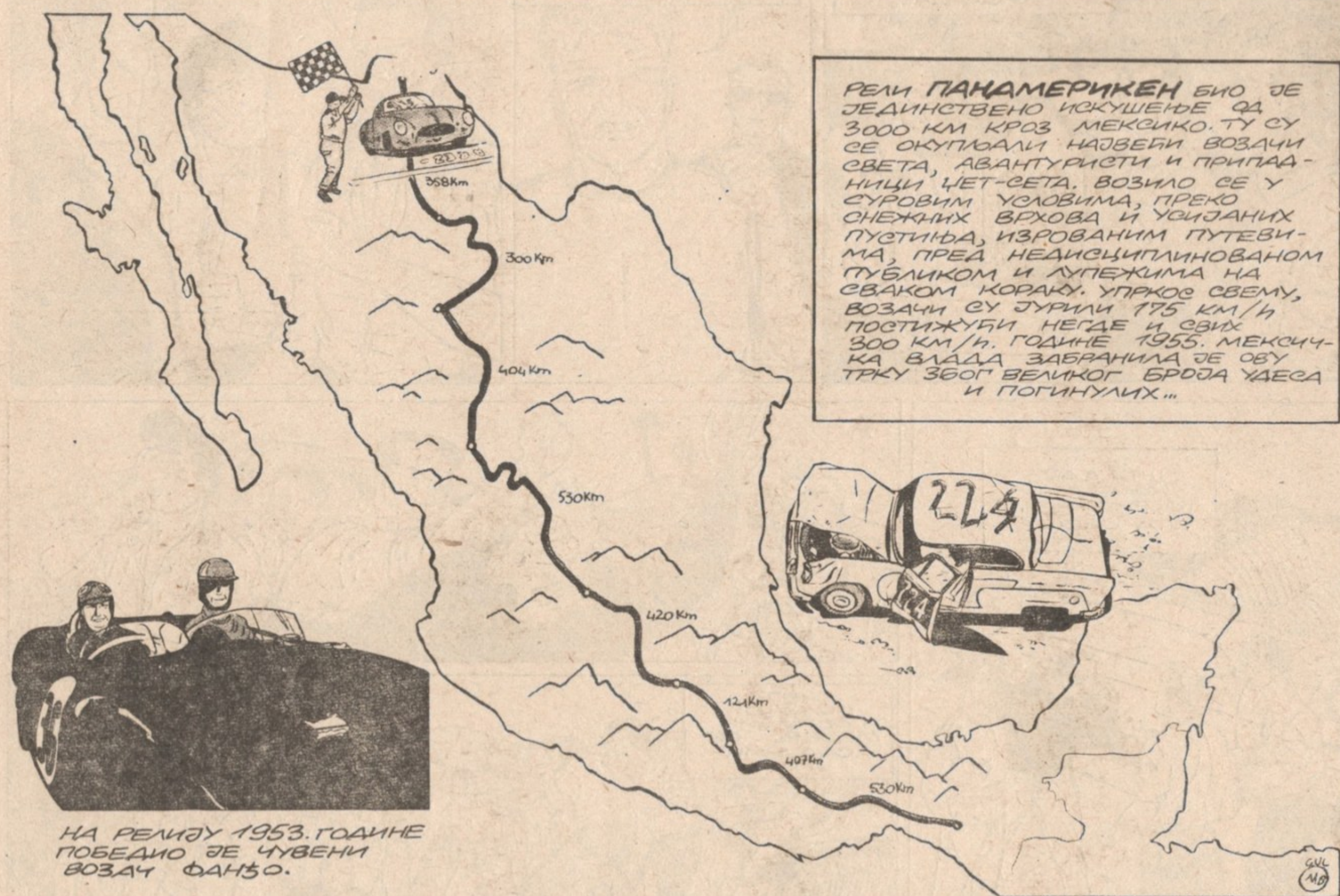
СЕЊОР, ТО ЈЕ ЗБОГ
ЦИКЛОНА! А И КИШЕ
СУ ДУГО ТРАЈАЛЕ...
ЗАТО СУ ПУТЕВИ ИЗ-
ЛОКАНИ!

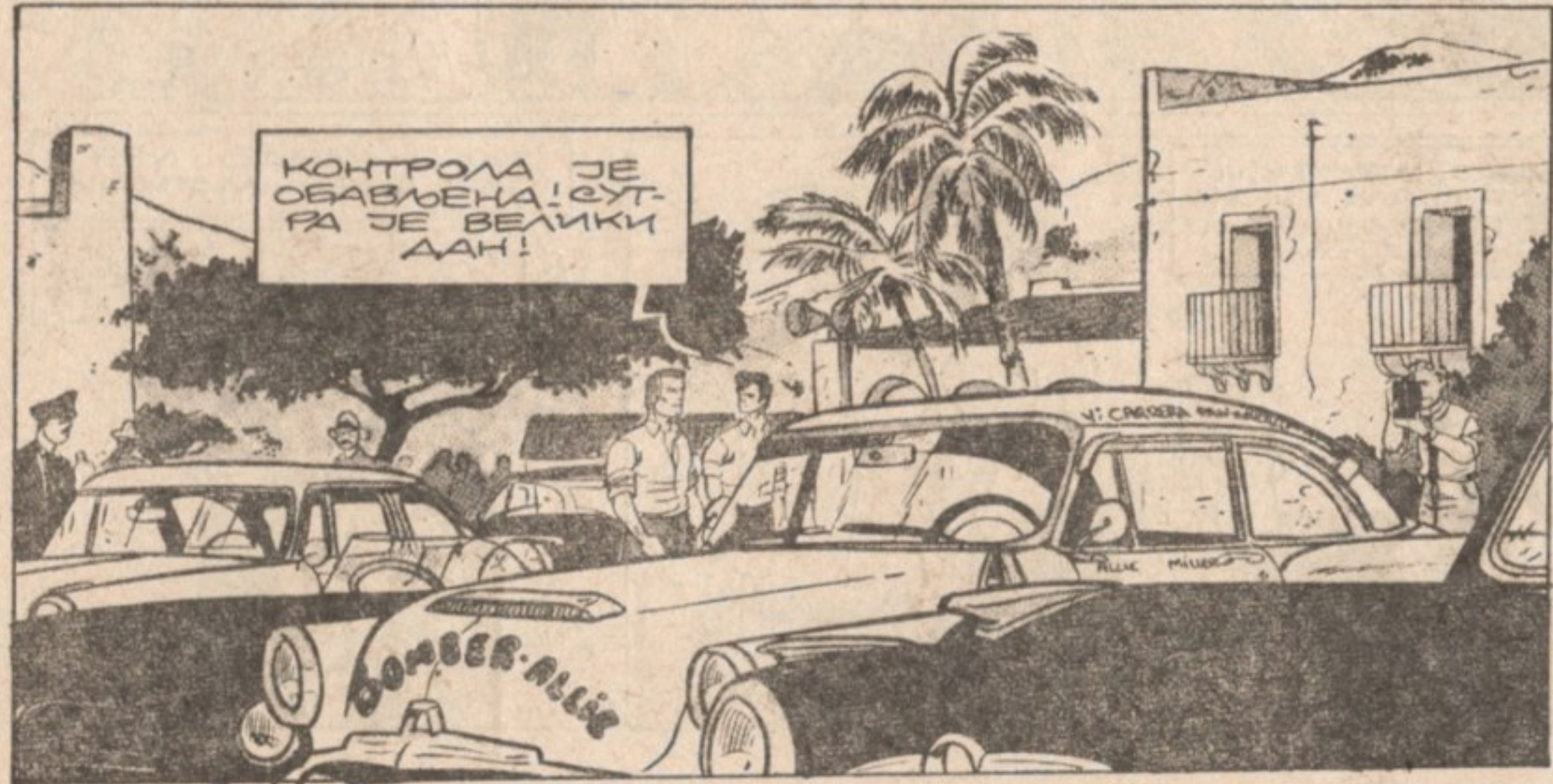
КИШЕ? КО
БИ ТО РЕ-
КАО!

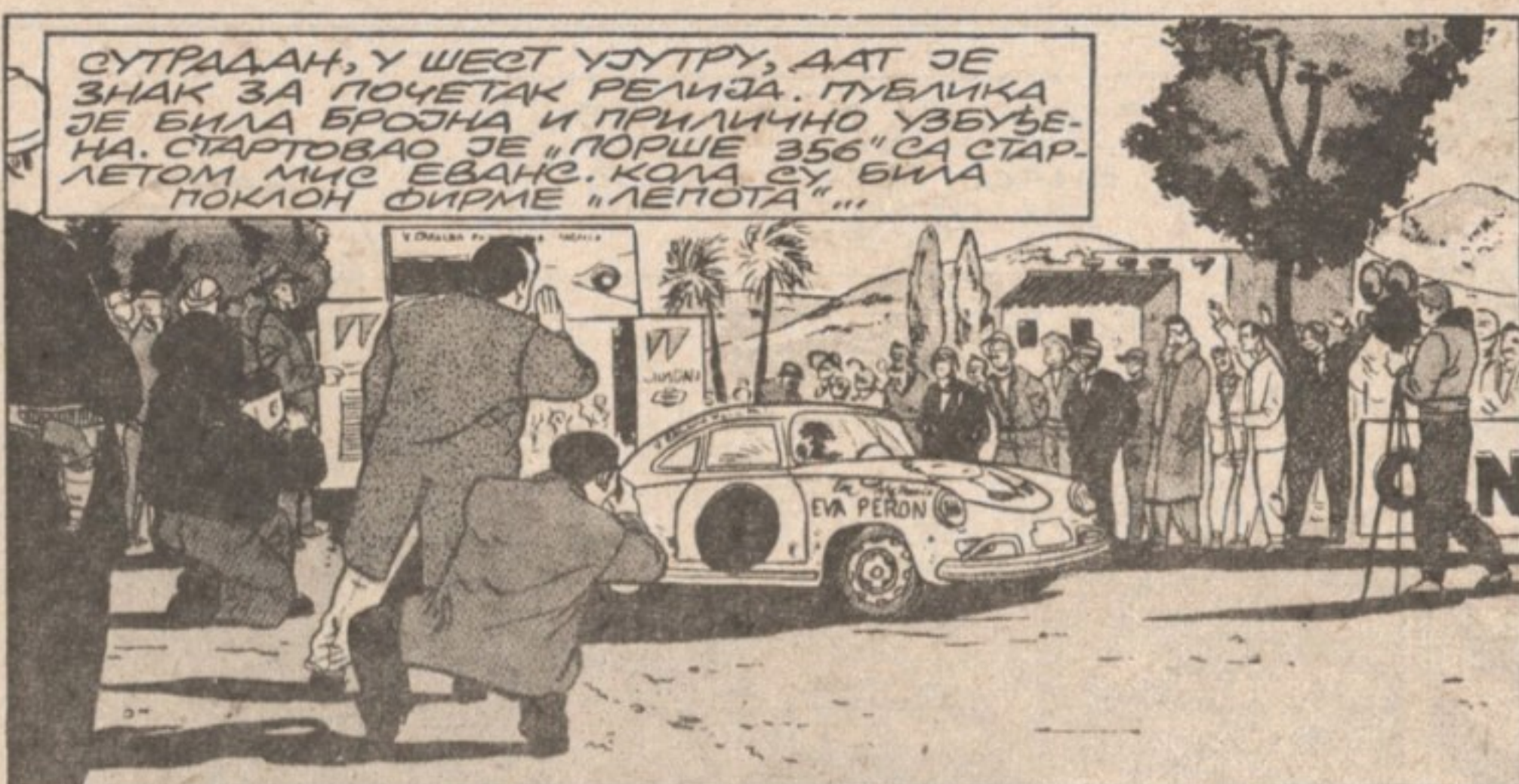

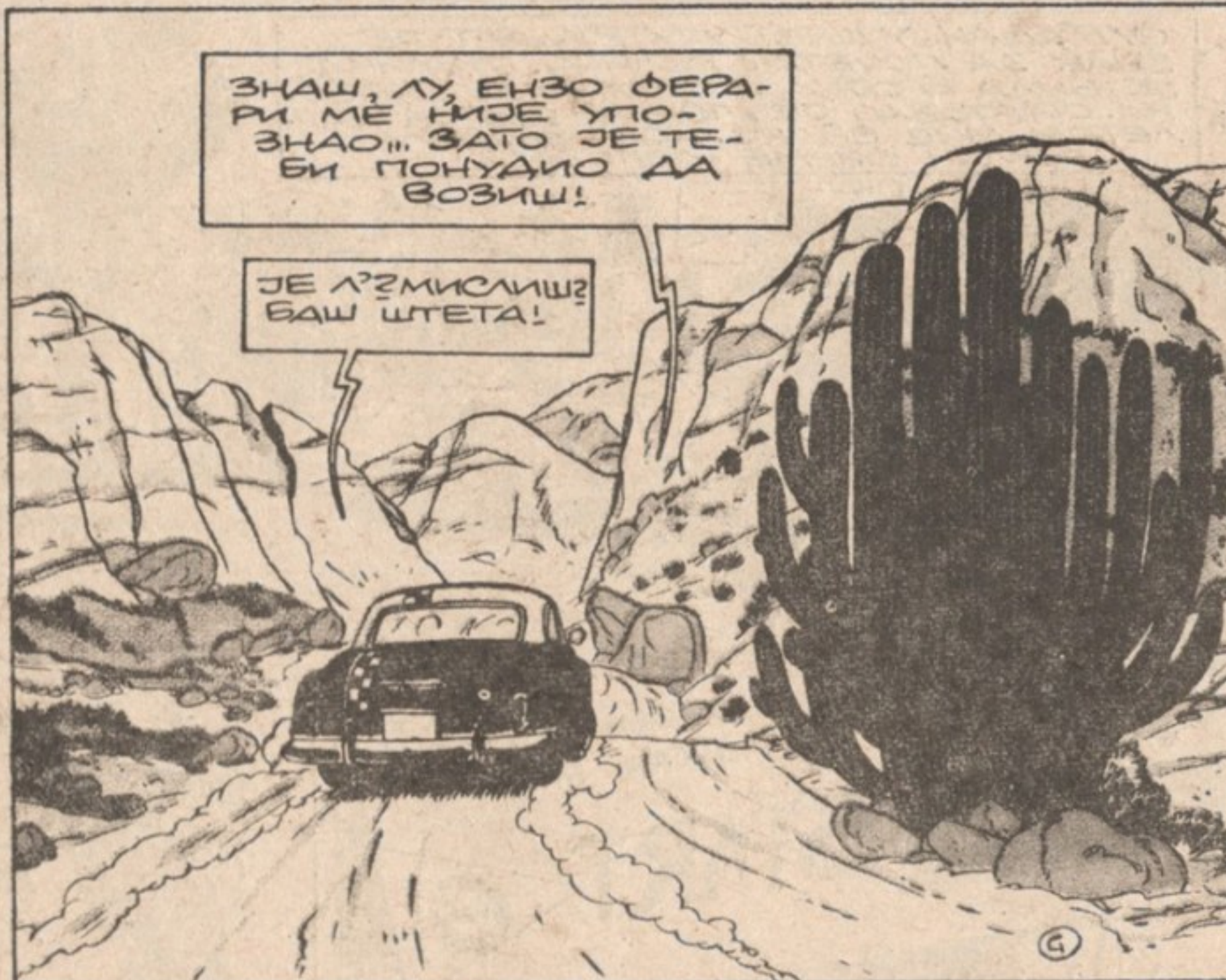
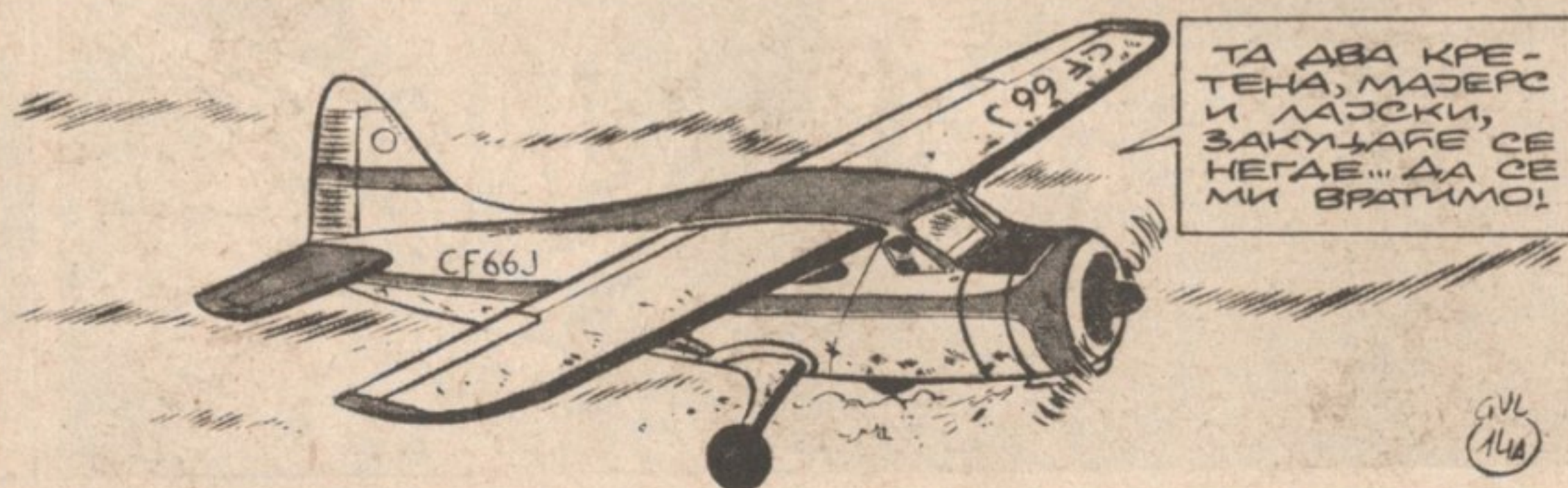
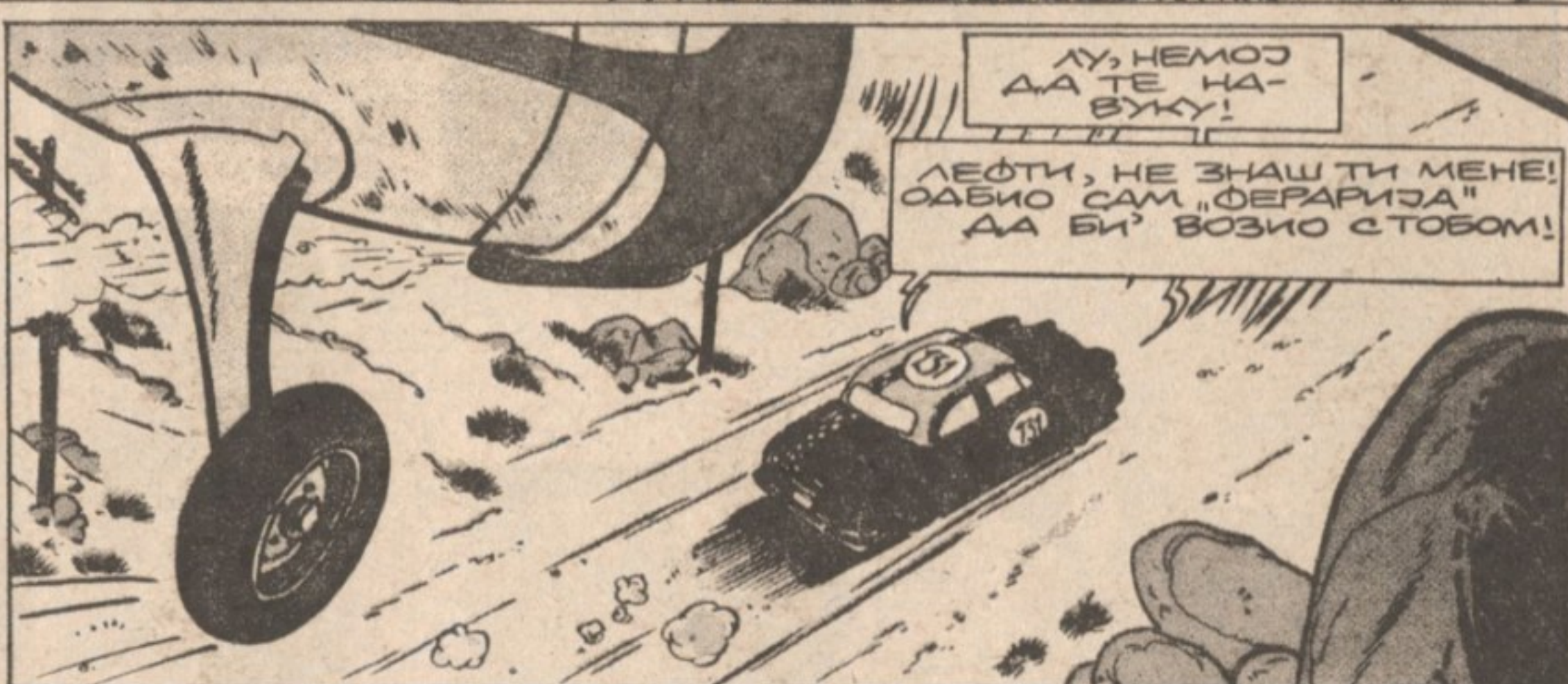

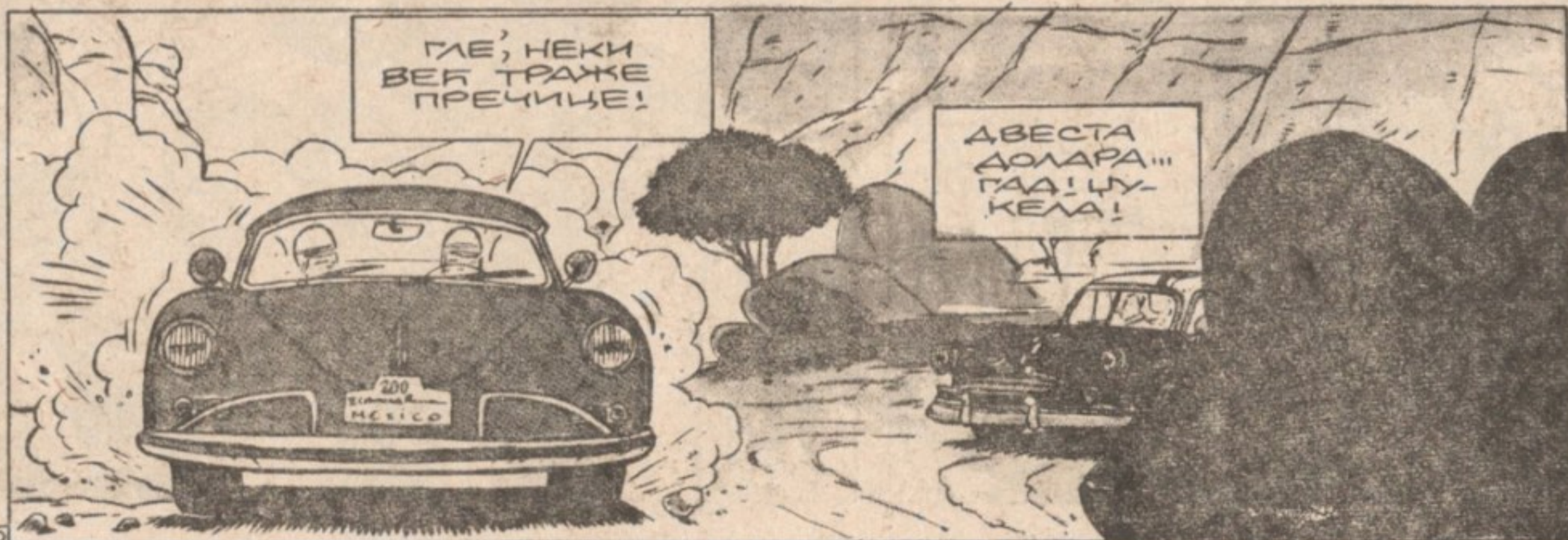
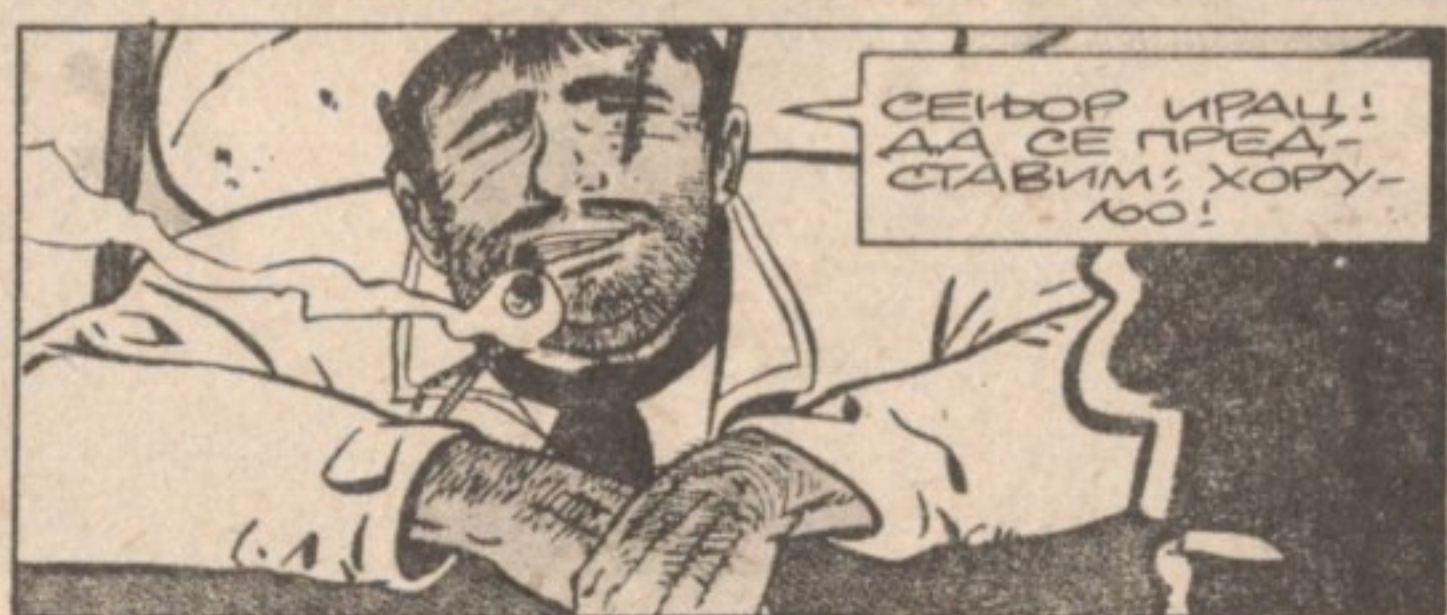
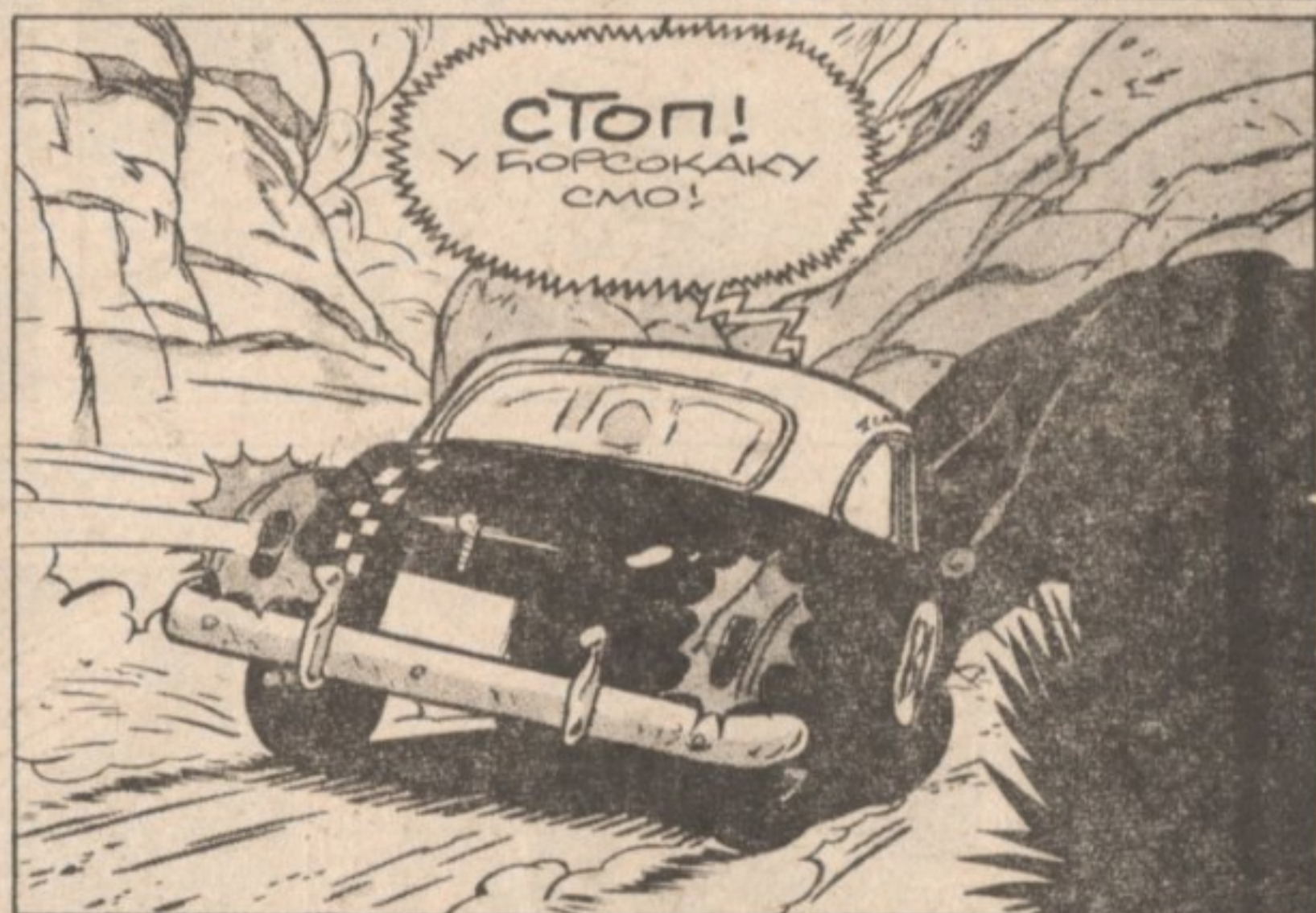
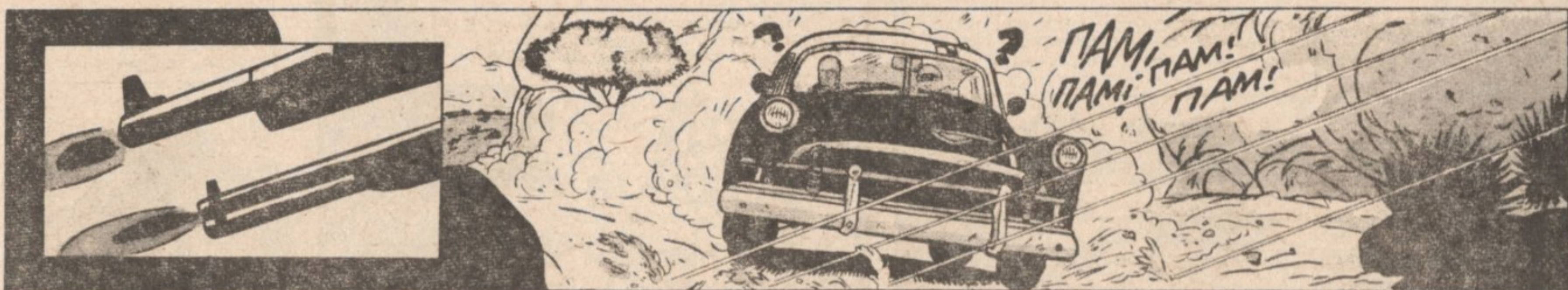
РЕЛИ ПАНАМЕРИКЕН БИО ЈЕ ЈЕДИНСТВЕНО ИСКУШЕЊЕ ОД 3000 КМ КРОЗ МЕКСИКО. ТУ СУ СЕ ОКУПАЛИ НАЈВЕЋИ ВОЗАЧИ СВЕТА, АВАНТУРИСТИ И ПРИПАДНИЦИ ЧЕТ-СЕТА. ВОЗИЛО СЕ У СУРОВИМ УСЛОВИМА, ПРЕКО СНЕЖНИХ ВРХОВА И УСИЈАНИХ ПУСТИЊА, ИЗРОВАНИМ ПУТЕВИМА, ПРЕД НЕДИСЦИПЛИНОВАНОМ ПУБЛИКОМ И ЛУПЕЖИМА НА СВАКОМ КОРАКУ. УПРКОС СВЕМУ, ВОЗАЧИ СУ ЈУРИЛИ 175 КМ/Ч ПОСТИЖУЈУЊИ НЕГДЕ И СВИХ 300 КМ/Ч. ГОДИНЕ 1955. МЕКСИЧКА ВЛАДА ЗАБРАНИЛА ЈЕ ОВУ ТРКУ ЗБОГ ВЕЛИКОГ БРОЈА УДЕСА И ПОГИНУЛИХ...

НАСТАВАК У СЛЕДЕЋЕМ БРОЈУ

ОВО НЕ ПИШЕ

У ЕНЦИКЛОПЕДИЈИ

Цветају ли бамбуси сваке стоте године?

Мора се признати да је цветање ове азијске биљке заиста крајње необично: неке врсте бамбуса цветају сваке тридесете године, друге на 67 година, треће на 120 (!), а има их које још нико није видео у цвату. У ствари, кад се размисли, сасвим је нормално што ова биљка из рода трава, која нарасте и до 40 метара висине, отеже са цветањем јер одмах после тога – умире.

Једна од најкориснијих биљака топлог поднебља: у Кини млади изданци бамбуса служе као поврће, а одрвњена стабљика користи се као грађа за куће, намештај, судове, штапове и у плетарству. Зато и људи немају ништа против што тако ретко цвета јер тако у ствари брани свој живот!

Међутим, можда је још фантастичније што сви припадници исте врсте бамбуса, као по команди из неког центра, цветају у исто време, било да расту као украсна биљка у некој башти у САД, Енглеској, Јапану или шумама Индије. То је до дан-данас остала права загонетка за научнике. Сигурно је да постоји биолошки сат уграђен у хромозоме, тврде биолози. Али, ако је и тако, опет остаје тајна чему служи то једновременно цветање.

Претпоставља се да је разлог следећи: цветајући, па према томе и дајући семе у дугим временским размацима, то јест врло, врло ретко, врста се брани од животиња које се хране њеним семеном. Ево како – ниједна од њих не живи тако дуго као ова метузалемска трава да би открила циклус појављивања семена, па ниједна не може ни да прилагоди свој начин исхране према бамбусу.

А кад се напоскон бамбус накани да процвета једном у столећу, многе животиње баце се на његово семе. Али, и то као да више користи самој биљци него животињама. Наиме, пошто сви цветају истовремено и дају семе у исти час, испод бамбуса се створи слој дебео и до 20 центиметара и отуд, што је семенча мање, већа је шанса да ће нићи нова младица. Са изгледом да поживи век и више.

Љубав – да, бебе – не

Могу ли се деца рађати у свемиру и какав је утицај бестежинског стања на друго стање?

Септембра 1992. године у космос је полетео први мешовит пар астронаута. Били су то Американци Џејн Дејвис и Марк Ли. Кад су се вратили, новинари, наравно, нису могли а да не упитају представника Насе: „Јесу ли Џејн и Марк водили љубав у космосу?“ „Не“ – стидљиво је одговорио портпарол Националне агенције за истраживање свемира, али му нико није поверовао.

У ствари, ово „безобразно“ питање уопште није неважно. Негде око 2000. године Сједињене Америчке Државе планирају да пошаљу екипу мешовитог састава на Марс. Њен боравак потраја-

Јесу ли Џејн и Марк водили љубав у васионском броду?

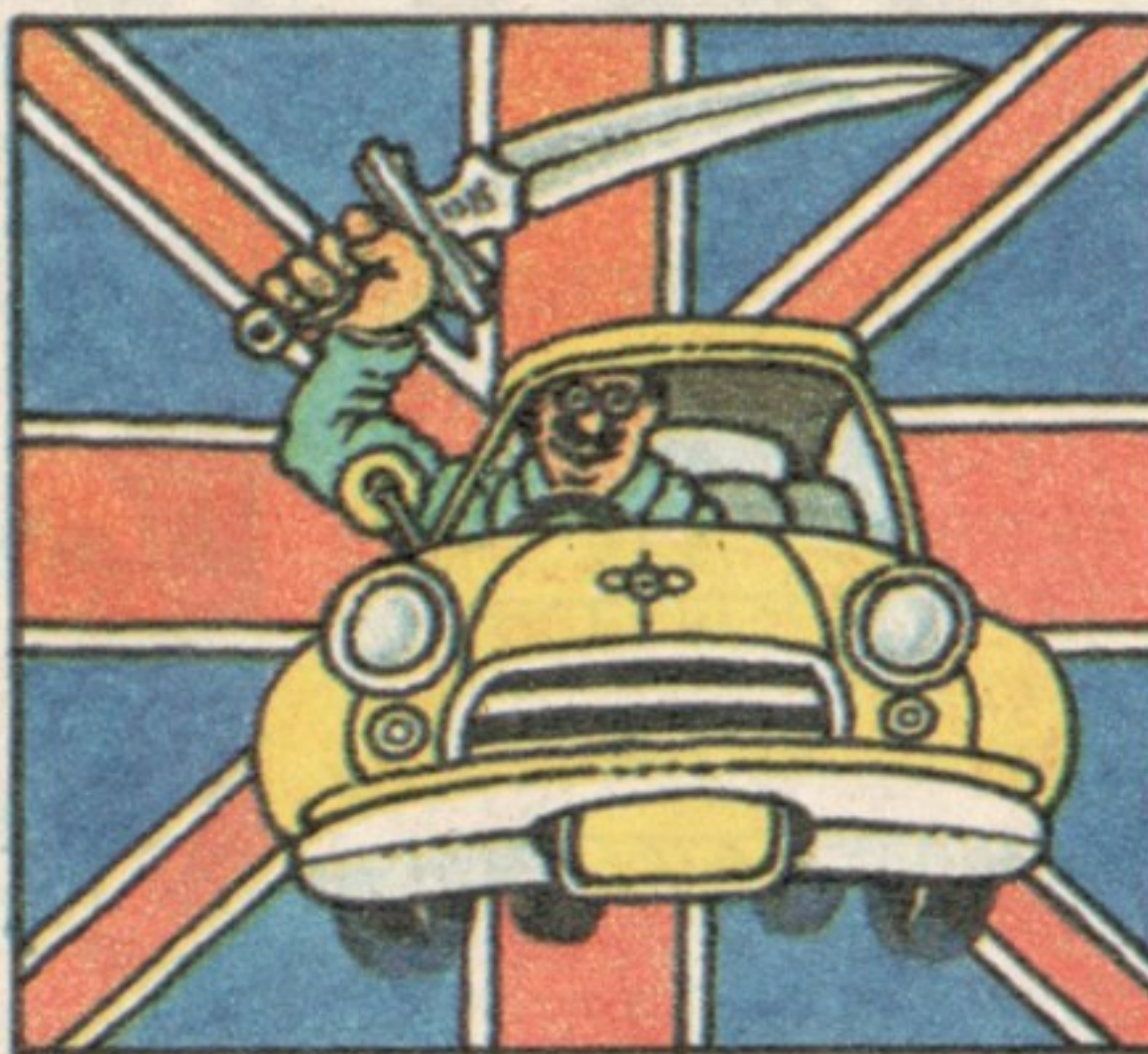
ће две или три године и разуме се да је веома важно унапред предвидети све последице заједничког живота мушкарца и жена, па и евентуално рађање деце. Може ли то тамо да се изведе?

До сада су извршена многобројана истраживања са животињама да би се испитао утицај бестежинског стања на трудноћу и развој ембриона и резултати нису баш претерано охрабрујући. Тако су мишеви рођени у космосу остали мањи од своје земаљске браће. Друга опасност која прети „марсовским бебама“ су космички зраци. Један европски пројекат који је рођен у оквиру лета америчког „Спејслаба“ показао је да ларве инсекта изложене радијацији живе краће од оних које се излегу на Земљи, а пате и од разних физичких мана. То је вероватно обесхрабрило астронауте да праве „смешне покрете“ у бестежинском стању.

Зашто Енглези возе левом страном?

И ако никад нисте крочили на тло Енглеске, нема шансе да не знате да поданици Њеног величанства возе левом страном улице. Зли језици тврде да то чине како бе се разликовали од „остатка света“, али ради се о нечем сасвим десетом.

Вожња левом страном наслеђе је које вуче корен још из средњег века, ако не из још ранијих времена. У то доба, кад

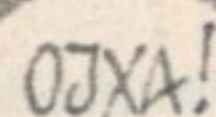

се „саобраћало“ на коњима и кад су људи уместо воланом управљали мачем, оружје се носило о левом бедру. Зашто? Једноставно, да би мач брзо могао да се зграби десном руком ако треба. Због тога су Енглези увели обичај да јашу левом страном друма како би се при мимоилажењу избегле невоље: „закачињање“, судари и слично.

Тако је било некад, тако је и данас, а изгледа биће и убудуће јер Острвљани љубоморно чувају своје традиције.

Наравно, сходно вожњи левом страном, сасвим је логично што се у колима британске производње волан налази с десне стране, супротно целом осталом „нормалном“ свету.

В. Милићевић

Чика Забавни

...OVO JE JEDNA OD DVAHILICA KOJE ČINE „VELESOVU KNJIGU“ NAJSTARIJI LETOPIS SLOVENA. KNJIGA JE PISANA STARIM SLOVENSKIM PISOM IZ VREMENA PRE FIRILA I METODIJA...

17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851.

...А ТАМО ГДЕ ЈЕ ПАЛА
НАША КРВ, ТАМО ЈЕ ЗЕМЉА
НАША. ТО ДОБРО ЗНАЈУ НА-
ШИ ОЦЕВИ, АЛИ И НАШИ
НЕПРИЈАТЕЉИ ТО
ЗНАЈУ...

СВЕТА И СВАЧЕТА

ПРЕНОШЕЊЕ ПОРУКА КРОЗ векове

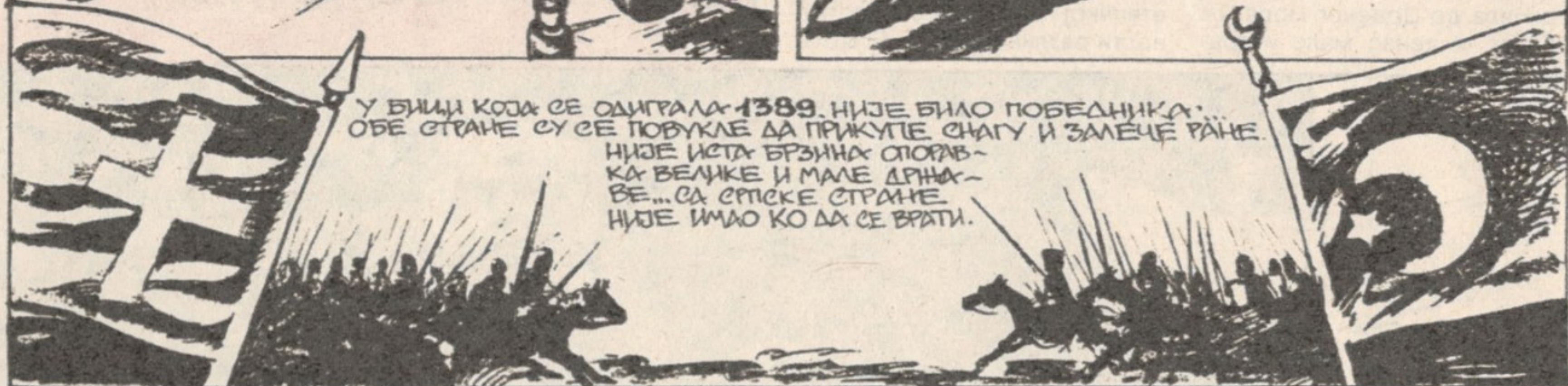
ОЈХА!

... У СРЕДЊИ ПОСТОЈИ ПЕТ ЗАЛТИХ РУДНИКА И ИСТО ТОЛИКО СРЕБРНИХ У КОЈИМА РУДАРИ РАДЕ БЕЗ ПРЕСТАЈКА... КО ОВЛАДА ТОМ ЗЕМЉОМ ТАЈ ЗАДОБИЈА НАЗАРАТОУЕЊИЈЕ БЛАГО ОВОГ ВЕКА...

... СА ХИРАДУ КОЊАНИКА И ДО ПЕТ ХИРАДА ПЕШАДИНА... А УЗ ПОМОЋ НЕПРИЈАТЕЉСКИ РАСПОЛОЖЕНИХ МАЊИНА, МОГЛО БИ СЕ ОВЛАДАТИ ТОМ ДРНАВОМ ЗА КРАТКО ВРЕМЕ...

У БИЦИ КОЈА СЕ ОДИГРАЛА 1389. НИЈЕ БИЛО ПОБЕДНИКА... ОБЕ СТРАНЕ СУ СЕ ПОВУКЛЕ ДА ПРИКУПЕ СНАГУ И ЗАЛЕЧЕ РАНЕ. НИЈЕ ИСТА БРЗИНА СПОРАЗ-КА ВЕЛИКЕ И МАЛЕ ДРНАВЕ... СА СРПСКЕ СТРАНЕ НИЈЕ ИМАО КО ДА СЕ ВРАТИ.

ВЕСТ ЈЕ БРЗО ПРЕНЕТА ОД МАНАСТИРА ДО МАНАСТИРА...

ГОЛУБИЈОМ ПОШТОМ

... ПОМОЋУ БАТЕНОГ ТЕЛЕГРАФА ИСТА ВЕСТ ЈЕ, ПРЕКО ДУБРОВНИКА И ВЕНЕЦИЈЕ, СТИГЛА ДО ПАРИЗА. АУТО СУ ЈЕЧАЛА ЗВОНА ЦРКВЕ НОТРАМ СЛАВЕЊИ ПОБЕДУ ХРИШЋАНА...

У ТО ВРЕМЕ У КИНИ ЈЕ БАРУТ ВЕЋ УВЕЛИКО КОРИШЋЕН. ПРАВОУЕЊЕ ХАРТИЈЕ НИЈЕ ВИШЕ БИЛО ЈАДНА... ЈЕДАН ЋЕ ПУТНИК ИЗ ЕВРОПЕ УСКОРО ПОВЕЗАТИ ДВА СВЕТА...

У СЛЕДЕЋЕМ БРОЈУ: ПУТОВАЊЕ МАРКА ПОЛА.

© 1993. 32

ПРЕСТОНИЦА

Јужно од Египта, у нубијској пустињи, настала је, почев од 16. века пре наше ере, цивилизација Кушита, црног народа који се уклопио у египатску културу и чак заваладао моћним царством

Када се помене земља фараона, сви одмах помисле на данашњи Египат. Међутим, стари Египћани прешли су границе, спуштали се долином Нила; па су тако освојили и просторнаства која данас обухвата Република Судан. Али, док су археолошке ископине у Египту познате широм света, за оне смештене у Судану готово да нико не зна. Наиме, још у 16. веку пре наше ере Египћани су освојили Нубију, предео који се пружа од Нила до Црвеног мора. Та област, и данас мало истра-

Царство црних фараона

жена, у којој је живео народ звани Кушита, некада је имала богате руднике злата и налазишта полудрагог камења. Овај народ црне коже, успео је, мало-помало, да загосподари целим Египтом и моћном царству да пет фараона из XXV династије.

На десној обали Нила у близини планине Јебел Баркал дизала се прва престоница Кушит. Ту су амерички археолози још 1916. године започели истраживања. Рушевине пирамида, сфинге, храмови по својој лепоти нимало не заостају за онима у Египту. Смештене су у средњем току Нила и окружене пустињом коју овдашњи становници још зову „Сатанино море“ због паклених климатских услова. Међутим, голет без растиња свакако није овако изгледала у доба кушитског царства.

У леопардовој кожи

Народ Кушита припадао је етничкој групи која се у потпуности разликовала од Египћана.

ИЗМЕЂУ ДВА СЛАПА

У КРАЉИЧИНОЈ ГРОБНИЦИ

● За разлику од области великих археолошких налазишта у Египту где киша никада не пада, у Нубији она, иако није честа, ипак понекад натопи тло. Зато су многе гробнице испуњене старднутим блатом, а цртежи на зидовима често оштећени или од влаге потпуно избрисани.

У гробници супруге краља Танабетаманија, чије је име нађено на једном скарабеју на коме је писало „Ја сам краљица Малакеје“, један од најлепших предмета је мала, 17,5 центиметара висока статуа богиње Исиде са раширеним крилима. Ту је и сребрна амајлија на којој се налази краљица Нуфра-Ка-Кашта (жена првог кушитског краља Пија) којој богиња дарује крила, знак краљевске моћи. Изузетно су лепе и златне статуе лавица и глава фараоновог супруга (висока 13 cm) као и кип непознате краљице извајане у малахиту (висок 5 cm). Кристална лопта на којој је златна глава богиње љубави Хатора један је од најдрагоценијих предмета извађених из гробнице.

На великој фотографији виде се нени од 1070 кипова откривених у једној од гробница. То су фараонове робови који су наставили да га служе и у краљевству мртвих. Сам фараон издваја се од робова висином и краљевским обележјем које држи у руци.

на. Тако у Луксору, у палати фараона Рамзеса III, може да се види цртеж поробљеног кушитског ратника с ланцима око врата. Човек са сукњицом од леопардове коже и кратким огртачем има веома тамну пут и поседује телесне одлике типичне за становнике централне Африке — нос је спљоштен, а усне пуне и избачене.

Но, историчари и археолози не могу са сигурношћу да тврде да ли су и кушитски краљеви из XXV династије који су владали египатским царством такође били црни или су припадали некој другој етничкој групи. Јер, рецимо, позлаћена бронзана статуа која представља неког угледног Кушита нема одлике ни црнаца, ни Египћана, али ни Семиита. Иако тајна које су боје коже били ти фараони ни до данас није разрешена, једно је сигурно — кушитска уметност била је на виоком нивоу, у потпуности је надахнута египатском, али се одликовала и особеностима.

Пошто су седамдесет година (од друге половине 8. до прве половине 7. века пре н.е.) господарили целим Египтом, Кушити су поново потис-

нути у своју постојбину Нубију. У тој некада златом богатој области (нуб значи злато) они су живели још столећима. Када су крајем 7. века пре наше ере Асирци освојили Египат, у опасности су се нашли и Кушити, па су своју престоницу преселили на југ у Мерое, између шестог и петог слапа Нила. Кушитски владари опчињени египатском културом прихватили су и језик својих узора, а у помоћ за изградњу Мерое позвали су египатске архитекте. Тако су у сризу Ну-

бије никле грађевине попут оних, рецимо, у Луксору.

У сенци Тутанкамона

Кушитско краљевство трајало је до 4. века наше ере, а онда је нестало. Све до 1916. године када је амерички археолог Џорџ Рајзнер започео ископавања у Јебелу, а после и у Мерое, кушитско царство живело је само у књигама, а што се археолога тиче било је сасвим заборављено. Рајзнер је открио гробнице четири кушитска и египатска владара из XXV династије, а касније и гробнице седамдесет њихових наследника и потомака званих црни фараони.

Али, 1922. године откриће Тутанкамонове гробнице потпуно је бацило у запећак ова ископавања, па их је и сам Рајзнер занемарио. Тек последњих неколико година амерички и италијански археолози, под покровитељством Бостонског музеја где се већина ископаних предмета налази, наставили су давно започет посао.

Резултат њиховог рада заиста је задивљујући иако су гробнице углавном опљачкане још у античко доба, а посебно у 7. и 8. веку када су стигли Арабљани. Срећом, и поред тога што су нестали разни предмети већих димензија, које су пљачкаши лако откривали, они ситнији ипак су измакли њиховом оку.

Археолошка ископавања на месту Јебел Баркал, где се дизала прва кушитска престоница, тек треба да покажу шта ће још црни фараони „изнети“ на светлост дана.

ВЕМ

Кушитска пирамида, копије египатских.

Хит

Врата су

још отворена

Једна од најбољих књига о Џиму Морисону и саставу „Doors” „No one here gets out alive” (Нико одавде не излази жив) недавно се у преводу Оливере Марјано-

вић појавила и код нас. Ову књигу су још 1980. године објавили Џери Хопкинс и Дени Шутермен, а сада је у оквиру едиције Закасна издања стигла из Издавачке књижарнице Предрага Цветичанина.

Реч је о детаљној и занимљиво написаној биографији Џима Морисона која не само што баца више светла на његов бурни живот и рану смрт, већ прилично верно осликава хипи време у Калифорнији с краја шездесетих година. Управо сада, када је ова књига први пут изашла код нас, у свету се појавила нова књига Џерија Хопкинса под називом „The Lizard King: The Essential Jim Morrison”, али не треба, изгледа, жалити што је нећемо читати у преводу. Слабо је прошла код критичара, јер, како они тврде, не доноси ништа ново и само је покушај да се на Морисоновом миту заради још мало пара.

МУЗИЧКА ПОШТА

✉ Драги Забавнице,
Молио бих те да напишеш дискографију и биографију групе „Thin Lizzy”.
Милош из Смедерева

Састав су 1969. године у Дабилину основали басиста Фил Лајнот и бубњар Брајан Дауни, а придружио им се гитариста Бел. Фил Лајнот се родио 20. августа 1951, родитељи су му били бразилског и ирског порекла, а са три године послали су га да живи код баке. Са 16 године почео је да свира у саставу „Black Eagles”, а онда се зажелио сопствене групе.

Њихов први албум под једноставним називом „Thin Lizzy” објављен 1971. прошао је сасвим незапажено као и следећи „Tales From A Blue Orphanage” из 1972. Први успех постижу синглом на коме се нашао жестока гитарска обрада старе народне песме „Whiskey In The Jar”. Међутим, трећи албум „Vagabonds Of The Western World” (1973) на коме се није нашао овај сингл поново не привлачи пажњу публике. Гитариста Бел одлучује да напусти састав и на његово место долази Гари Мур, али после четири месеца одлази у групу „Colosseum”. У групу затим долазе гитаристи Брајан Робертсон и Скот Горам и октобра 1974. објављују још један слабо запажен албум „Nightlife”. Годину дана касније са албумом „Fig-

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ

ARE YOU GONNA GO MY WAY

I was born long ago
I'm the chosen
I'm the one
I have come to save the day
And I won't leave
Until I'm done
So that's why you've got to try

You got to breathe
and have some fun
Thought I'm not paid
I play this game
And I won't stop
Until I'm done
But what I really
Want to know is

Are you gonna go my way
Ang I got to know
I don't know why we always
cry

This we must leave
And get undone
We must engage
And rearrange
And turn this planet back
So tell me

Why we got to die
And kill each other
One by one
We've got to love
and rub a dub

We've got to dance
and be in love
But what I really want to
know is

Are you gonna go my way

ДА ЛИ ЋЕШ ИЋИ МОЈИМ ПУТЕМ

Давно сам рођен
Ја сам изабран
Ја сам једини
Дошао сам да спасем дан
И нећу отићи
Све док не завршим

И зато мораш да покушаш
Треба да дишеш
И да се забавиш
Мада за то нисам плаћен
Играм ову игру
И нећу престати

Све док не завршим
Али оно што заиста
Желим да знам је
Да ли ћеш ићи мојим путем
И то морам да знам

Не знам зашто увек плачемо
Ово морамо напустити
И оставити незавршено
Морамо се потрудити
и променити
и морамо вратити ову

планету
Зато ми реци
Зашто морамо да умремо
И да се убијамо

Један по један
Морамо се волети
И огревати о даб
Морамо да играмо

И да будемо заљубљени
Али оно што заиста желим
да знам је
Да ли ћеш ићи мојим путем

Текст и музика: Лени Кравиц
Изводи: Лени Кравиц

ПРИВАТНА СВОЈИНА

● У току је већ друга сезона како су приватни издавачи много занимљивији и вреднији од званичних. У серији нових издања међу најзанимљивије спада касета новосадског састава „Atheist Rap“ која се појавила под називом „Маори и црни Гонзалес“. Реч је о саставу који је настао 1990. године и у самом почетку скренуо пажњу демо снимком „Вартбург и лимузина“. Духовитост коју су тада исказали потврдили су и на овој касети, а како без комплекса мешају различите стилове, привлаче све више публике потпуно опречних музичких опредељења.

Из Новог Сада долази и састав „Flower Rocky Boys“. И они су настали 1990. године и тада им је за „Тао соунд“ изашао први сингл, а крајем прошле године фирма „Rockland“ објавила им је албум „Још ноћас те волим“. Пошто се на плочи налазе и две обраде састава „Рамонес“, јасно је за канву су се врсту оштрог рока определили. А група „Безваздушни простор“ (на слици) из Трстеника одлучила се за такозвани протешки рок. Њих прати типична судбина хеви састава из прошлости. Иако постоје већ дванаест година, тек 1988. успели су да објаве први сингл а пре неколико месеци и касету као награду за освојено друго место на Гитаријади '92. у Чачку. На снимању им је помагала Викторија која је отпевала пратеће вокале у три песме. Иако, музички звуче сасвим зрело, осећа се превелико ослањање како на домаће тако и на стране узор.

„hting“ први пут доспевају на топ листу а затим 1976. извршним албумом „Jailbreak“ постају власници прве златне плоче. Успех понављају и следећом плочом „Johnny The Fox“ (1976).

Почетком 1977. Брајан Робертсон због повреде руке напушта групу и на његово место враћа се Гари Мур, али крајем године Робертсон са њима снима нови албум „Bad Reputation“. Јуна 1978. објављују дупли живи албум „Live And Dangerous“. Током 1979. објављују такође врло успешну плочу „Black Rose (A Rock Legend)“, а Гари Мур соло сингл „Parisienne Walkways“ на коме Фил Лајнот гостује као певач. Током америчке турнеје Мур поново напушта групу. Његово место заузима гитариста Миџ Јура који ће касније основати састав „Ultravox“. После краћег времена уместо Миџ Јура у групу стигне гитариста Сноуи Вајт који је раније свирао са „Pink Floyd“. Маја 1980. Лајнот објављује соло албум „Solo in Soho“ а неколико месеци група објављује „Chinatown“ затим 1981. компилацију „Adventu-

res Of Thin Lizzy“ и нови албум „Renegade“.

Фил Лајнот 1982. објављује другу соло плочу „The Philip Lynott Album“, али она не доспева до топ листа. Марта 1983. последњи пут улазе у студио да би снимили албум „Thunder And Lightning“ а у августу престају са радом јер је Лајнот схватио да су почели да се понављају. Децембра 1984. излази дупли албум „Life-Live“ снимљен на концерту нешто пре њиховог разлаза и ту се појављују сви бивши гитаристи групе. Лајнот и Дауни оснивају затим састав „Grand Slam“, међутим, не успевају да потпишу уговор са неком дискографском кућом.

Последице дугогодишњег нездравог живота по Лајнота завршавају кобно и он умире 4. јануара 1986. године. У његову част група се окупља за концерт који је одржан 17. маја 1986, у Даблину и том приликом као певач им се придружио Боб Гелдоф. Још једна њихова компилација „Dedication – The Very Best Of Thin Lizzy“ објављена је почетком 1991. године и стигла је до осмог места националне топ листе.

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ:

„Одбијам да ручам са власницима дискографских кућа. Радије бих седео са полицајцем.“

Крис Робинсон („Black Crowes“)

Уређује
др Зоран Живковић

планете на којој се налази. Видљивост је била изненађујућа с обзиром на количину влаге у ваздуху. Температура је износила око десет степени а са истока је непрекидно поветарац доносио свежину и мирис маховине и влажног стења. Није било ни птица ни знакова животињског присуства. Ипак, ово је било ловиште једног врло необичног створења. Харбен је то знао јер је дошао да га сними на делу.

— Кренимо — рекао је. Санди, која је као туристич-

— У природи нема чудовишта — свако мора да се храни — одвратио је Харбен. — Осим тога, петраформ ће нам донети гомилу новца а то је врло пријатељски гест.

Харбен је принео двоглед очима и срце му је сместа снажније закуцало. На заравни која се простирала нешто јужније са стране угледао је ништа мање него три потковицасте формације сивкастих стена. Свака потковица била је пречника око пет метара и свака је, као што је Харбен и очекивао, имала по седам ка-

— Не, то су пипци који су током еволуције своју моћ кретања највећим делом трампили за способност да опонашају камен.

— Значи, зато се зову „петраформ“, „облик камена“? Шта би се десило кад бих ушла у полукруг?

— Шчепала би те осма рука — наставио је Харбен своје предавање из ванземаљске зоологије показујући на отворе потковица. Тамо се, замуфлиран шљунком и травом, налазио осми пипак спреман да се обмота око сваког жи-

НАШ ПРИЈАТЕЉ

БОБ ШО ПЕТРАФОРМ

Модул се спуштао у потпуној тишини. Бернард Харден гледао је кроз кристални кров како се матични брод „Сомерсет“ претвара у светлу тачку одлазећи на даљу путању по орбити. Модул је одозго био снажно осветљен сунцем а одоздо млечном белином магли планете, тако да се сваки његов део јасно оцртавао наспрам црног свемира.

Харбен се окренуо према Санди Киро која је седела до њега и положио руку на њену, али ју је ускоро повукао да би из џепа на грудима извадио панорамску камеру. Модул се пробио кроз омотач облака и испод њега се указао сивозелени пејзаж Хасана IV: планински венци, тамна вегетација и сребрнасти филигрански сплет речица.

Ускоро су њих двоје и пилот чизмама испробавали страног тло.

— Оно је наш оријентациони радио-одашиљач — рекао је пилот показујући на здепасту жуту пирамиду која је стајала приљубљена уз стеновито тло стотинак метара одатле. — Сада је десет минута до локалног поднева. Вратићемо се по вас кроз шест дана у подне. Имате, дакле, десет минута више него што је предвиђено.

Три потковице

Тек када је потпуно замрла тутава млазних мотора, Харбен је постао сасвим свестан

ки новинар досад путовала само по летовалиштима, пошла је с њим на ову експедицију у жељи да некако учврсте односе. До истека њиховог брачног уговора преостала су још само два месеца и, мада се Харбен непрекидно клео како намерава да га обнови, она није била у то сасвим убеђена. Харбен се радовао Сандином друштву, само га је забрињавала помисао да је претходна екипа послата да сними *Cephalopodus subterr. petraforma* нестала без трага и гласа.

Кренули су право на север са лејзерским пушкама на готовс. Харбен се с наручиоцима посла договорио да се што мање излажу опасности. После неког времена, као што се и надао, наишли су на трагове *Alcelaphini*, животиње налик на афричку антилопу гну која је била главни плен петраформа. Популарно су је називали квазиантилопа.

— Добро је — рекао је. — Мислим да се налазимо на главној стази њихове селидбе на југ.

— Како то да ниједну нисмо видели? — чудила се Санди.

— Женке успоравају кретање кад треба да се породе, те читаво стадо постаје далеко опрезније пошто не може брзо да бежи. Вероватно је баш зато наш пријатељ петраформ еволуирао на већ познати начин.

— Немој та чудовишта да називаш пријатељима!

менова. Отвори потковица били су окренути ка северу одакле су сваког пролећа долазиле квазиантилопе у потрази за богатим пашњацима потребним њиховим младунцима.

Ванземаљска зоологија

— Мислим — објавио је Харбен — да имамо част упознати петраформа.

Када су се приближили „потковицама“, Харбен је установио да је терен још погоднији него што је очекивао. У торби је носио четири аутоматске камере и већ је видео стење и дрвеће на које их је могао поставити. Толико се унео у планирање распореда камера да је изгубио из вида Санди. Постао је свестан опасности тек када ју је видео како безбрижно наставља право напред.

— Санди, куда ћеш! — узвикнуо је.

Она је сместа стала.

— Пошла си право у чељусти петраформа! Ено их — додао је показујући полукружне низове камених громада.

— Ох — рекла је Санди која се дотад није много распитивала о његовој мисији — мислила сам да личе на велике паукове или полипе...

— Кад би личили на било шта друго осим на формације стена, помрли би од глади. Њихова тактика је да им плен сам ушета у чељусти.

— Дакле, оно нису праве стене?

вог бића довољно несмотреног да крочи унутра.

— А шта се онда догађа? — распитивала се даље Санди.

— То смо дошли да снимимо — рекао је Харбен. — Петраформ, изгледа, има телесну организацију као сваки главноножац, што значи да му се уста налазе у средини круга. Само, не знамо колико тачно траје убијање и гутање жртве. Знаш, Санди, ово је велики посао какав сам годинама очекивао и који ће нас збринути до краја живота. Сигуран сам да ће мој филм емитовати свака телевизијска мрежа.

— Хтела бих сада да попијем нешто топло — рекла је Санди. — Можемо ли да разапнемо шатор?

— Наравно.

Харбен ју је одвео до погодног места, развио под шатора и окренуо прекидач уграђеног гасног набоја који је с места надувао полукружни кров. Затим је предао Санди дванаест термичких послужавника — довољно за два топла obroка дневно — да их сложи у шатору заједно са својима.

Немаш среће, полипе!

Нешто касније, када су попили кафу, Харбен је устао.

— Одох да поставим аутоматске камере за случај да ускоро почне представа.

— Ја ћу остати овде да смислим некакав чланак — рекла је Санди. — Да и ја зарадим коју пару!

Харбен је узео из пртљага

четири аутоматске камере, пребацио пушку преко рамена и упутио се ка „потковицама“. Таваница од магле спустила се тако ниско да је скривала од погледа врхове дрвећа, али над земљом је видљивост била савршена. Харбен није одвајао поглед од формација стена наивног изгледа питајући се да ли створење испод њих осећа вибрације његових корака. „Немаш среће, камени полипе“, помислио је, „нећу ја нахранити тебе, већ ти мене!“

Са сваке стране терена згодно се наместило по једно дрво и Харбен је причврстио камере за њихова стабла проверавајући при том шта хватају објективи. Потом се лако узварао на висок камени стуб на северној страни и на његов врх поставио трећу камеру. За постоље четврте изабрао је громаду која се налазила поред једног језерца рачунајући да ће нека од квазиантилопа можда прићи да се напоји, што би дало допунске кадрове за лакшу монтажу филма.

Обогатићу се!

Чим се сутрадан подигла јутарња магла, Харбен је кроз двоглед видео како се олако приближава мало стадо квазиантилопа.

– Мислим да је куцнуо час – рекао је подижући ручну камеру.

– Ти боље остани овде.

Отрчао је пресамићен до једне природне бусије одакле је имао добар преглед терена. Одмах је укључио аутоматске камере.

Крдо од двадесетак животиња, као вођено шестим чулом, упутило се уским пролазом између петраформа. Харбен је већ делио разочарање три подземна месождера кад је у најближи полукруг ушао велики мужјак, а одмах за њим и скотна женка.

Ништа се није догодило док мужјак није изишао на другу страну. Тог часа дошло је до изненадног комешања на улазу у полукруг, танак црни језик подигао се из тла и обмотао око ногу младунчета напола изашлог из утробе мајке.

Обогатићу се, помислио је Харбен и скочио на ноге да побољша угао снимања.

На болни крик женке остатак стада, с изузетком њеног мужјака, дао се у бег. Женка

се могла спасти ако избаци ухваћени плод, али јој је то очигледно бранио матерински нагон. Сада су и остали петраформови пипци почели да се мичу ријући земљу.

– Бернарде! – крикнула је Санди – учини нешто!

– И те како чиним! – викнуо је он. – Не пропуштам ни тренутак!

Када је женка приметила да петраформ сужава обруч око ње, наглим грчем ослободила се плода и искочила из круга. Она и мужјак убрзо су нестали у даљини.

– Морао си нешто да учиниш, Бернарде! – говорила је Санди очигледно потресена.

– Нема сврхе. Видела си нешто што се догађало већ билионима пута и догодиће се још билионе пута.

У том тренутку Харбен је угледао како се под младунцем отвара земља.

– Морам ово имати! – узвикнуо је и притрчао да сними унутрашњост петраформовог ждрела.

Нешто у облацима

Изненада, нека сила шчепала га је око зглоба. Санди је вриснула. Спустивши поглед, Харбен је видео да му је рука привезана за земљу танким црним влакном. Док се с неверицом отимао, друго, исто такво, влакно изникло је мало даље и обмотало му се око чланка. У року од једног секунда још туце влакана потпуно му је спутало удове. Окренуо је главу и видео како Санди већ пада на колена, вучена сличном, само још гушћом мрежом влакана.

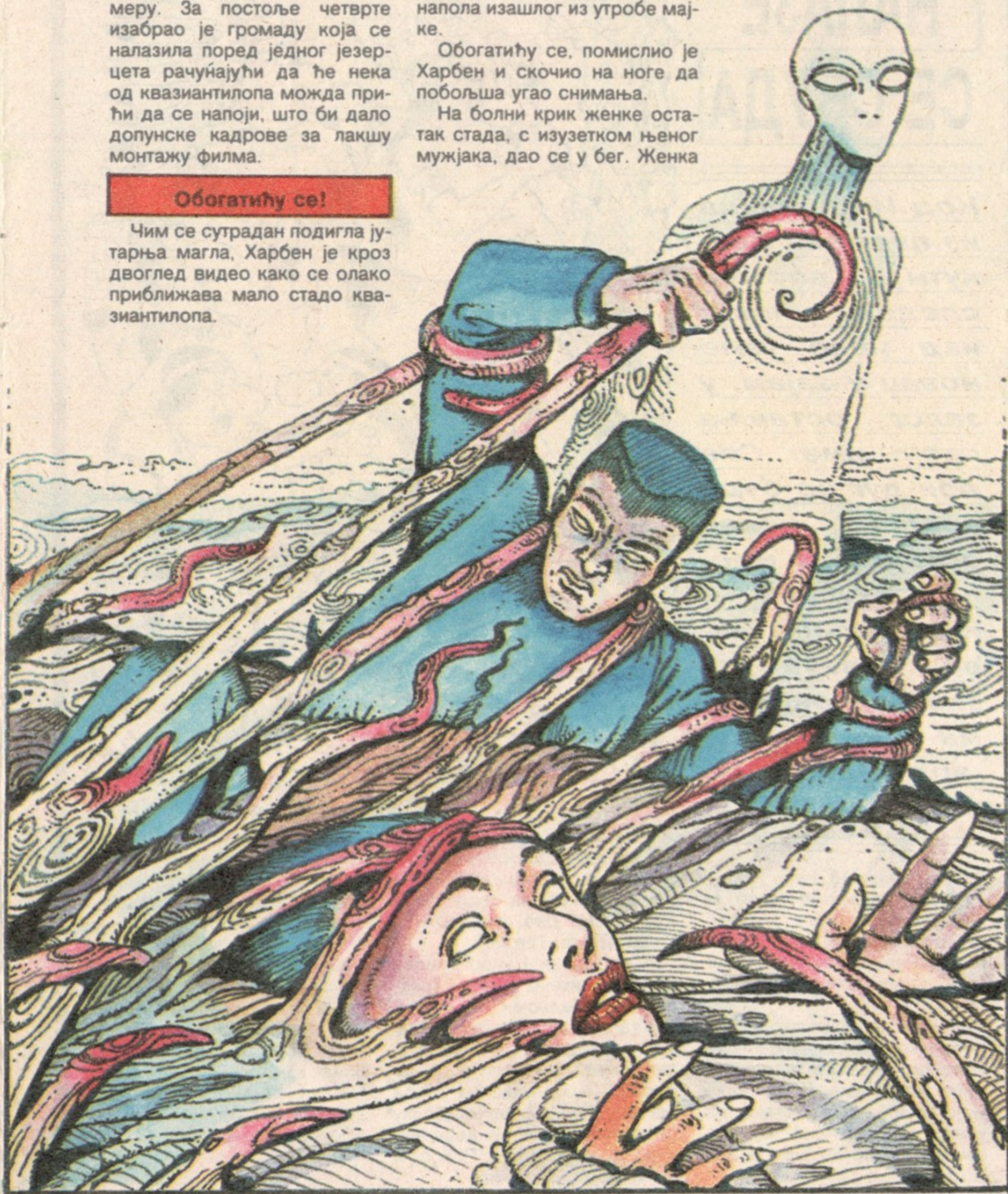
– Пушка! – викнула је. – Спали их!

Харбен више није могао да миче, али није ни покушавао, забезекуто је гледао како се читава зараван око петраформа лелуја, прекривена танким црним бичевима као класјем. А онда, на његов потпун ужас, околно дрвеће и стење почело је да мења облик и да се приближава. Чак се и површина језера издигла и попримила вид неког желатинског пипка.

Харбен је коначно схватио: читав предео био је мимикрија – камуфлажа једне циновске немани.

Сјајни бичеви повукли су јаче и Харбен је пао на колена осећајући како се земља отвара да га прими. Санди се више готово није видела од струкова црних нити. Изненада, зачуло се неко тихо, сетно брујање. Харбен је подигао поглед. Нешто неописиво кретало се у облацима: прилика налик на људску, али неприродно високо и као на ивици видљивости на начин који није имао везе са маглом. Светлост се у њој преламала у свим бојама као у призми. Одједном је одозго блеснула пруга плавичасто беле светлости и почела да сече све док Харбен није осетио да поново може да се креће. Густоши црних влакана нестали су у скривеним порамима и опет је све изгледало као пре.

Харбен је ухватио Санди за руку и потрчао са заравни у безбедност околних брежуљака. Потом се окренуо: треперави хуманоид још је лебдео у облацима. Харбен није могао да му разазна очи, али је осећао његов поглед на себи. Без иједне проговорене речи постао је свестан поруке:

Илустровао: Доброслав Боб Живковић

„Знај да грешиш, пријатељу. И ја сам посматрач, али моје искуство далеко превазилази твоје. Све што живи мора да умре, али живот мора да се бори против смрти. Ако изгубиш способност да жалиш бића која гину, и сам си већ напола мртав.“

Прилика је нестала.

Одлука

— Можеш ли да савијеш шатор? — упитао је Харбен Санди, пошто је издувао склониште. — Ја идем да покупим аутоматске камере.

— Али...

— Не бој се, неће ми се ништа догодити.

Санди му је пришла и ухватила га за руке.

— Хоћеш ли понети филм на Земљу?

Харбен се насмејао.

— Ти си још у шоку, девојчице! Тај филм вреди милионе, нарочито ако је забележио и појаву нашег госта у облацима. Наравно да ћу га понети!

— Али, сећаш ли се његових речи? Не умире се ради телевизије!

— То су глупости. — Харбен је кренуо, али се вратио видећи да Санди плаче. — Слушај ме. Младунче је умрло и ту више нико ништа не може да учини. Сигуран сам да ћеш се боље осећати кад одемо одавде.

Харбен је купио камере. Сандине речи су га жацнуле, али сада се трудио да мисли на будућност. Хасан IV не само што му је донео неочекиван сусрет са суперприродњаком из неког другог света, већ је представљао и златан рудник који се могао исцрпсти тек годинама преданог рада. Већ се видело да Санди не жели с тим ништа да има и то је представљало озбиљан проблем у вези с продужењем њиховог брачног уговора.

Касније, док су се приближавали месту договореног за узлетање, Харбен је донео одлуку. Осетио је кривицу што покреће то питање док је Санди још овако потресена, али пошто је сада улазио у пресудну фазу каријере, морао је да се научи брзини и ефикасности у свему што ради.

— Санди — рекао је тихо — размишљао сам и...

— У реду је, Бернарде — одвратила је она измакавши се. — Ни ја не желим да останем удата за тебе.

Харбен је застао покушавајући да одреди шта осећа. Онда је боље наместио свој сниматељски товар на леђима и наставио да гази по сивкастом блату.

ИМЕНА ЧУДНА НАЛАЗЕ СЕ СВУДА

Код Индијанаца из племена Квакути постоји следећи обичај: кад неко узме новац у зајам, у залог оставља своје име. Све док дуг не буде враћен, човек остаје без имена. Укућани и пријатељи таквог човека дозивају покретима руку или неартикулисаним гласовима...

У Шпанији 18. века хидалго (дворанин) имао је право на шест имена, гранд (с титулом дон) на два, а најистакнутији племићи — на неограничен број имена.

Крајем прошлог столећа у америчкој држави Висконсин умро је поглавица једног индијанског племена. Ни један мајстор није био у стању да уреже његово име на надгробни споменик јер се оно састојало од 122 слова.

Године 1890. немачке новине су објавиле вест о краљу Сулуку који је управљао острвом Хаити. Да би опонашао европске владаре, одлучио је да се окружи личностима с племићким титулама. Не трудећи се око смишљања нових титула, он је једног од својих дворана назвао „херцог Лимунаде“ а другог „гроф од Компота“. Испоставило се да је краљ Сулук те речи видео у једном европском јеловнику и да су му се веома свиделе.

Пуно име славног сликара Пабла Пикаса гласи: Пабло Дијего Хозе Франциско де Паула Хуан Непомукено Криспин Криспијано де ла Санти-сима Тринидад Руис Пикасо.

У једној Школи у Хонолулуу учила је двојница чије име није могло да стане у школски дневник. Она се звала Напуа-мохалаона Онаанекевехи Онакуахивена Онавакехо-какеха Алекеонананајнанан Ниакекео Хавајкаванео — што значи: Многобројно прекрасно цвеће планина и долина почиње да пуни Хаваје у дужину и ширину својим благим мирисом...

У неким областима Индије постоји необичан начин да се разреши спор о имену које родитељи желе да дају детету. Ако отац предложи једно, а мајка друго име, запалиће две свеће. Чија буде горела дуже, тај родитељ ће имати право да да име детету.

Илустровао: Зоран Петканић Петко

Крајем прошлог века, у жељи да буде што оригиналнија, америчка породица Стикнев овако је назвала своје синове: Један, Два, а кћерке — Прва, Друга, Трећа.

У породици Џенер синови су имали имена Џозеф, Такође и Још Једном.

Кад се једном Американцу у Филаделфији родио четврти син, отац је, верујући да је последњи, одлучио да му да ме Енд (Крај). Касније, кад му се родило још троје деце, назвао их је: Додатак, Прилог и Допуна.

Крштење кћерке Артура Пепера, власника једне перионице у Ливерпулу, трајало је пола дана јер је девојчица добила имена према латинској абедици: Ана Берта Цецилија Дајана Емилија Фани Гертруда Ипатија Инеса Жана Катарина Лујза Мод Нора Офелија Пруденс Рубека Сара Тереза Улис Венера Винфрид Зена Пепер.

Ради краткоће девојчицу другови и другарице зову Абецеда Пепер.

Д. М. М.

Шпе које
стајају
буде...

CLUEDO

Најпопуларнија детективска игра света

СПЕЦИЈАЛНА ПОНУДА НАЈПОПУЛАРНИЈИХ ДРУШТВЕНИХ ИГАРА СВЕТА

1. CLUEDO.....31 DEM
2. RISIKO.....26 DEM

Наручите телефоном или писмом.
Телефон: 011/ 582 250

Адреса: **MAG**, Борска 40, 11000 Београд
Ж. Р. 60812 - 601 - 347113

RISIKO

Најпопуларнија стратешка игра света

ЕНИГМАТИКА

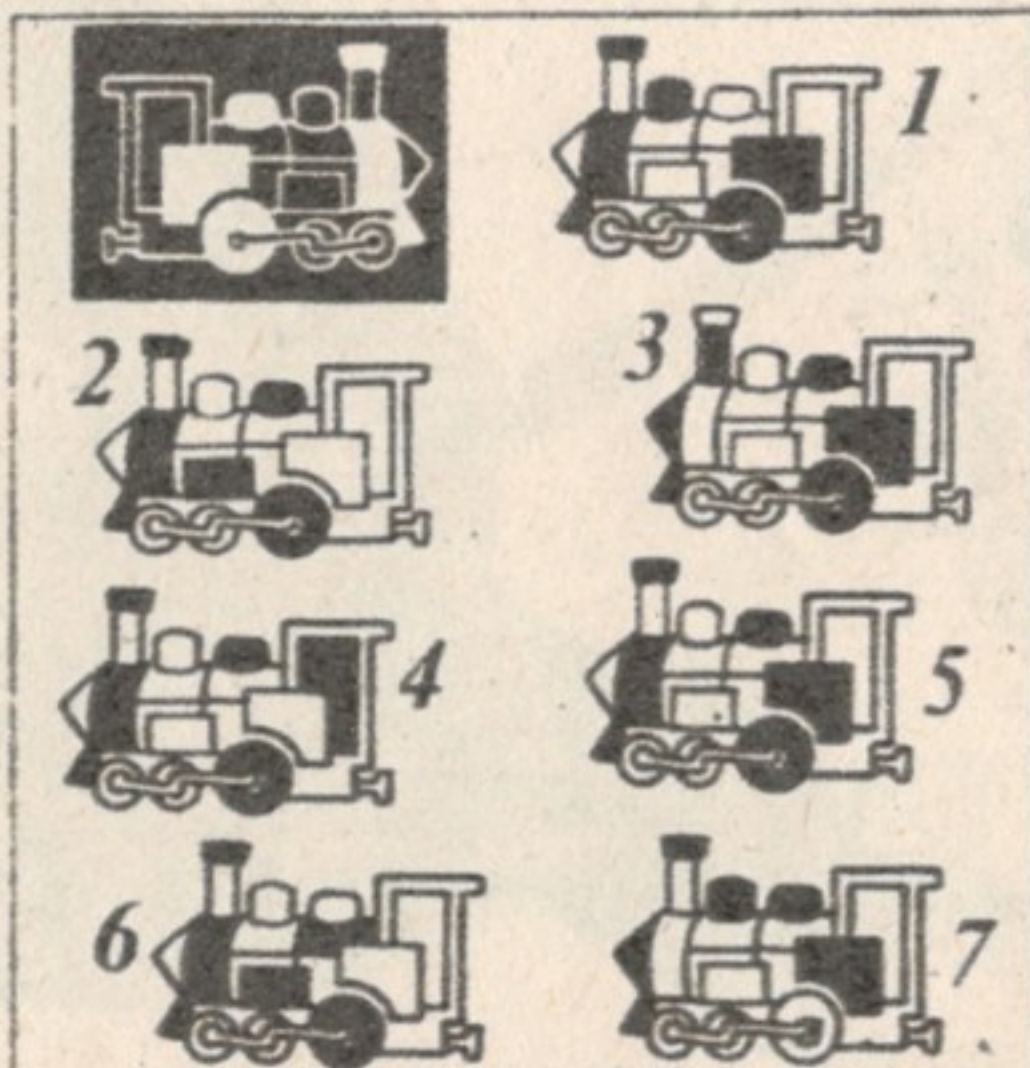
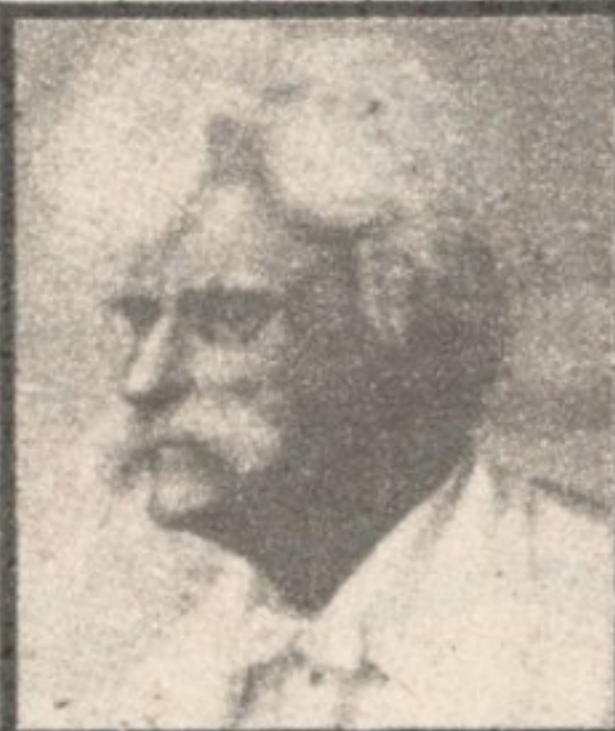
Припремају: М. Јеленковић и З. Зељковић

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

ВОДОРАВНО: 1. Амерички књижевник са слике – Кола за спавање и ручавање (скр.), 2. Припадница аварског народа, Обарка – Преокрети, 3. Раздвајање парова, 4. Уређај за пријем радио и тв таласа – Афричка животиња, 5. Део фудбалског гола – Лука на југу Арабије, 6. Мала купина – Име певачице Бекуте, 7. Житељ Ирана – Украс, 8. Један од Колумбових бродова – Шампион, 9 Зоље – Символ калијума – Ознака за волт, 10. Ознака за тону – Имало, 11. Кекс, 12. Прво слово – Мелодија, 13. Туђинац.

УСПРАВНО: 1. Ликер од вишне мараске – Дубоки певачки глас, 2. Људи склони авантурама, пустолови – Ознака за температуру, 3. Отапање – Индустриска област у Немачкој, 4. Велика крпа – Рибља јајашца, 5. Текстил – Град у Банату, 6. Варава жена – Лисица, 7. Ознака за електрон – Саставна свеза – Символ актинијума – Светитељ, 8. Неупотребљено – Академија наука (скр.), 9. Баба – Раставна свеза, 10. Крња ви зуб, 11. Ступњеви, 12. Рударски институт (скр.) – Пркос.

●	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1									●			
2							●					
3												●
4							●					
5								●				
6									●			
7							●					
8					●							
9				●		●						
10	●		●									
11												
12		●										
13												

НЕГАТИВ ПОЗИТИВ

Која
од
седам
понуђених
локомотива
одговара
оној
у негативу?

РЕШЕЊА ЕНИГМАТИКЕ НА СТРАНАМА МАЛЕ ПОШТЕ

Одрастање
никад
није
лако

ПУБЕРТЕТСКЕ МУЖЕ

ЈЕДНОГ

МИША

За младе већи-
не животиња
растанак с род-
ним домом вео-
ма је болан.
Обично их из
њег истерују
рођене мајке

Једно страховито „трас“ о мој прозор и ударци крилима. Полетео сам на врата таман на време да спазим једног младог тетреба с потпуно изврљеним очима како се котрља по трави. Стари Џими Мангус, који ми је изнајмио колибу у подножју планине Тетон, у Вајомингу, стајао је у близини.

— Потпуно лудо време — рекао је посматрајући птицу. — Почине сад у јесен и траје све до пролећа. Животиње се тада понашају као да нису при себи. Просто да човек не поверује.

И док се млади тетреб, посрћући, подизао на ноге да би, најзад, љуљајући се на крилима као да је пијан одлетео, сетио сам се и других згода са животињама које сам имао прилику да посматрам: једног ракуна на свечаном улазу у универзитет на коме сам студирао, једне лије коју је мој ујак извукао из дубоког бунара, једног слепог миша кога сам ја, док је моја сусетка продорно вриштала, вадио из њеног чајника.

Џими Мангус само је климао главом док сам му о томе причао.

— Догађа се то, скоро редовно, кад дође време да младунци дивљих животиња напусте родитељски дом — објаснио ми је. — Тада су као ученици који су управо завршили школу. Они још не знају много о животу: желе да се отисну од куће у свет који толико обећава, а истовремено их од тога хвата страх.

Ожиљци до краја живота

Код животињских младунца та потреба да „оду од куће“ и осамостале се толико је јака да их чак и смртна опасност у коју понекад срљају не може зауставити. Као и јунаци из приче, неки од њих доживе пораз, а други се са успехом пробију. И мада је то најопасније доба у животу једне животиње, отискивање у бели свет је биолошка нужност:

растурањем породице спре-
чава се парење између нај-
ближих сродника и смањује
могућност од избијања епи-
демија и мађусобних нетрпе-
љивости што се све у случају
пренасељености јазбина или
гнезда догађа.

У борби да се осамостале
поједини „тинејџери“ из живо-
тињског царства задовоља-
вају озледе чије ожиљке носе
до краја живота. Пре неколи-
ко година ја сам црвеном бо-
јом обележио младунце бел-
лоног миша непосредно пре
њихових покушаја да се
отисну у свет. После два дана
један од мишића, који је имао
црвену ознаку на уву, удаљио
се од родног гнезда неколико
метара и натрапао на гнездо
бумбара. Избезумљен од бо-
лова и страха трчао је у круг,
саплитао се, падао, Упао је у
оближни поток, некако се из-
вукао на обалу и дуго се ли-
зао све док се није осушио.
Одмах потом покушао је да
се провуче кроз неопходан
сплет корова, батргао се, му-
чио, док најзад није нашао пут
до своје куће.

Сутрадан је упао у једну од
многих клопки које сам по-
ставио да бих утврдио колико
се млади мишеви удаљавају
од гнезда. Мој Црвенко је
отишао читавих двеста мета-
ра од родне куће и сад је, у
клопци, дрхтао од страха. Кад
сам га ослободио, потрчао је
према најближем, не свом,
мишјем гнезду. Нису га при-
мили већ су га отерали уз
продорну цику. Чак је при то-
ме и зарадио рану на левом
уву јер се накратко дохватио
с једним од јачих домаћина.
Ожиљак од те ране носио је и
после три месеца, када сам
га, овог пута на педесет мета-
ра од куће, нашао у једној од
мојих клопки. У истом крају
нашао сам га још једном а
онда је нестао: знао сам да је
најзад негде далеко створио
себи нов дом.

Све у своје време

Код сваке животињске
врсте постоји одређено вре-
ме за одвајање од дома и ро-
дитеља. Амерички творови,
чекају на пример до пролећа.
Младунци проводе зиму „у
крugu породице“ или у задру-
гама које се стварају од бли-
ских сродника. Сер Ернест
Томпсон, чувени писац прича
о животињама, наишао је јед-
ном на двадесет ових творо-
ва у истој јазбини. С долас-
ком топлих дана младунци
почињу да самостално одла-
зе да траже храну и – брачног
друга.

За младе већине животињ-
ских врста растањак с родним
домом је болан. Обично их из

њега истерују рођене мајке
кад су у новој трудноћи (то се
догађа код многих глодара)
или кад се сасвим приближи
време да на свет дођу нови
младунци (код јелена или
медведа, на пример). У том
периоду мајке понекад пока-
зују заиста крајњу суровост.

И међу домаћим животи-
њама углавном важи исти за-
кон. Ја, на пример, имам ма-
че које је потпуно неуротично
јер не жели да напусти своју
мајку, а морало би. Када је у
лето постала носећа, мајка
мачка упорно је покушавала
да га отера. Фрчала је на ње-
га, ударала шапом, гризла кад
би јој се приближио. Маче се
скривало испод намештаја,
грчило се по угловима, али је
било у близини мајке и он-
ог дана када је на свет донела
нове младе.

Тог истог дана, као каквим
чудом, понашање мајке пот-
пуно се изменило. Уместо да
свог старијег потомка као до
тада тера од себе, сада га је
мазила њушком, лизала му
крзно, па му је чак дозвоља-
вала да сиса. Ова промена је
сасвим слудила маче јер је
оно до тог времена већ по-
стало упола самостално. Оно
се више не умива само (а би-
ло је научило) и док ово пи-
шем оно је испод софе и мау-
че у високим тоновима као
новорођено маче.

Млади треба у право време
да самостално крену у живот
што показује и случај једног
малог гризлија кога је његова
мајка прерано отерала од се-
бе. После неколико узалудних
покушаја да себи нађе другу
мајку, прикључио се групи не-
што одраслијих младих мед-
веда, али су га и они отерали
од себе. Искључен из медве-
ђег друштва, лутао је друмо-
вима и мувао се око излет-
ничких кампова где се хранио
отпацама. Постао је, кажу,
опасност за људе па су га
чланови друштва за заштиту
природе ухватили и одвезли у
дивљину, педесет километара
далеко од најближег кампа и
насеља.

Без права боравка

Често је крај детињства ве-
ома болан за младе, мада не
увек. Женка америчке вевер-
ице вртирепке, на пример,
даје свом потомству прилич-
но времена за опроштај с ро-
дитељским домом. Из дана у
дан њени младунци одлазе
све даље од куће, али се ре-
довно враћају и мајка их при-
ма на вечеру и спавање. А
кад довољно одрасту и осам-
остале се, они се једног ле-
пог дана више не врате.

Прошле јесени моја деца и
ја посматрали смо једну такву
малу драму одрастања. Јед-

но мало вртирепче, старо око
шест седмица, свакодневно
је напуштало гнездо своје
мајке да би кроз једну шика-
ру отрчало до наше шупе са
алатом и исто тако трчећи
враћало се кући. Једног дана
није се више појавило у на-
шем дворишту и ми смо били
убеђени да је заувек отишло
у широк свет. Три дана касни-
је дотрчао је, узбуђен, мој
млађи син да нам јави како је
открио вртирепче у једном
узаном олуку за кишницу за-
глављене главе и рамена. Кад
смо га ослободили, једно
време се збуњено освртало
на све стране, а онда је гла-
вом без обзира потрчало сво-
јој кући – мами. Није дуго остало
код ње: после недељу
дана потпуно се осамостали-
ло.

Код животиња које живе
свака за себе или у паровима
младунци напуштају кућу јед-
но по једно, док код оних који
живе у стадама и чопорима
(јелени, бизони) одлазе груп-
но, тачније речено бивају оте-
рани у групи. То се догађа
кад старијим члановима групе
дође време за парење: мла-
дунци још нису зрели за љу-
бав па их стари терају од се-
бе као какве непожељне све-
доке. Млади остају у близини
крда и после извесног време-
на дозвољавају им да се у
њега врате.

У својој пубертетској збу-
њености и тражењу новог те-
рена понеке животиње залу-
тају у градове. Тако се про-
шле године једно младо бод-
љикаво прасе нашло у нашем
граду где је брзо изгубило
право боравка јер је у неком
уличном неспоразуму остави-
ло преко три стотине бодљи у
њушци једног расног пса. Ух-
ватили су га и одвели у див-
љину.

Од свих прича о младим
животињама које покушавају
да стану на сопствене ноге
мени се највише свиђа она о
једном Дон Кихоту међу ло-
совима. Једне снежне вечери
у касну јесен моја снаха, која
је са имања кренула у биос-
коп у Џексон Хоулу, у Вајо-
мингу, сустигла је младог ло-
са који је испред ње каскао
уском улицом. Када му се
приближила, он се окренуо и
пошао право на аутомобил,
спреман за напад. Она је кре-
нула у рикверц, он за колима.
Поново се спремио за напад,
она је опет узмакнула. И тако,
мало-помало, она је, возећи
унатраг, стигла до своје фар-
ме, до отворене гараже. А
кад се аутомобил нашао у га-
ражи, лос-јуноша победоносно
је, забачене главе, откасао
преко имања као да свима
обзнањује да је оно сада ње-
гов атар.

Џин Џори

Илустровала: Драгана Јовичић

Уређује: Вито Недељковић

Илустровао: Љубомир Милојевић Љубац

Коприва на цени

У ово време (немаштине) коприву често помињу, или као храну или као лек, а ја бих желео да знам зашто пече, као и нека њена корисна својства.

ДРАГУТИН ДУЛИЋ
Стари Бановци

Листови и стабло коприве покривени су жарним длачицама које имају одбрамбену улогу, свака је шупља и на врху има мало главичасто задебљање. Кад се сломи, а лом се лако, оштре

ивнице преосталог дела длачице пробијају кожу и у раницу убризгавају садржај цевчице – ова течност има сложен састав а у највећој мери чини га мравља киселина. Број жарних ћелија је веома велики и износи 100 хиљада на 1 грам масе. Зато коприва може веома јако да зажари и изазове непријатне плихове. Познато је да су на жарење коприве потпуно имуни пужеви и домаћа стока к ња је радо користи као храну.

И поред тога што се ове биљке треба чувати, ваља истаћи нека њена корисна својства. Млади изданци и листови коприве богати су витаминима А, Ц и К и минералима, због чега се и користи у исхрани. Позната су и благотворна својства шампона од коприве на корен косе.

РОМАН „ТАНГО ЗА ТРОЈЕ” ДОБИО НОВО ПРИЗНАЊЕ

НАГРАДА УЗ НАГРАДУ

● Последње седмице маја у Колашину је одржан Први југословенски поетски фестивал за младе. У присуству четрдесет шест писаца Црне Горе и Србије одржани су песнички сусрети а све у циљу да се подржи стваралаштво за младе. Овај догађај је искоришћен да се уруче и награде како већ познатим писцима за децу тако и најмлађим ствараоцима.

Црногорско удружење књижевника за децу први пут је прогласило и најбољу књигу године за 1992. Ово значајно признање припало је роману „Танго за троје” Слободана Станишића у издању београдске „Просвете” и „Војводине” из Бездана. Јануара ове године роман „Танго за троје” С. Станишића добио је Књижевну награду „Политикиног Забавника” о чему смо у то време писали.

Ова друга награда роману Слободана Станишића истовремено је и признање „Забавником” жирију да је од великог броја дела која су конкурисала за Награду одабрао право. Да додамо и то да ово није први пут јер се и ранијих година догађало да дела која су добила „Забавничко” признање добију и друге значајне књижевне награде.

Овај колашински песнички празник успео је захваљујући Скупштини општине и Удружењу црногорских књижевника за децу који су у ова тешка времена нашли довољно снаге и разумевања да подрже писце који пишу за најмлађе.

З. Меденица
Снимио: Д. Томовић

Слободан Станишић
захваљује се на награди

Зимско питање

Надам се да ћете ми одговорити на ово „зимско” питање: када је, ко и где измислио уметничко клизање на леђу?

Л. АСЈА
Нови Сад

Почетак уметничког клизања многи повезују са именом Американца Џексона Хејнса који је као балетски мајстор радио од 1860. до 1870. године у Бечу. Посматрајући клизаче дошао је на идеју да би могли да се крећу и балетским покретима, што су они прихватили, па је Хејнс постао први учитељ уметничког клизања. Бечка клизачка школа постала је водећа у уметничком клизању и то је била све до друге деценије 20. века.

Ни „Винету”!

Да ли је тачно да од свих романа Карла Маја једино „Винету” није измишљен, већ писан по истинитим подацима о овом индијанском поглавици.

З. САЛЕВ
Куманово

Нажалост, ни један од најбољих романа немачког писца пустоловних романа Карла Маја није истинит. Измишљен је као и сви остали његови романи, што им нимало не умањује вредност. Као што смо пре извесног времена писали, баш у Малој пошти, Карл Мај није чак никада ни био у Америци, камоли на Дивљем западу.

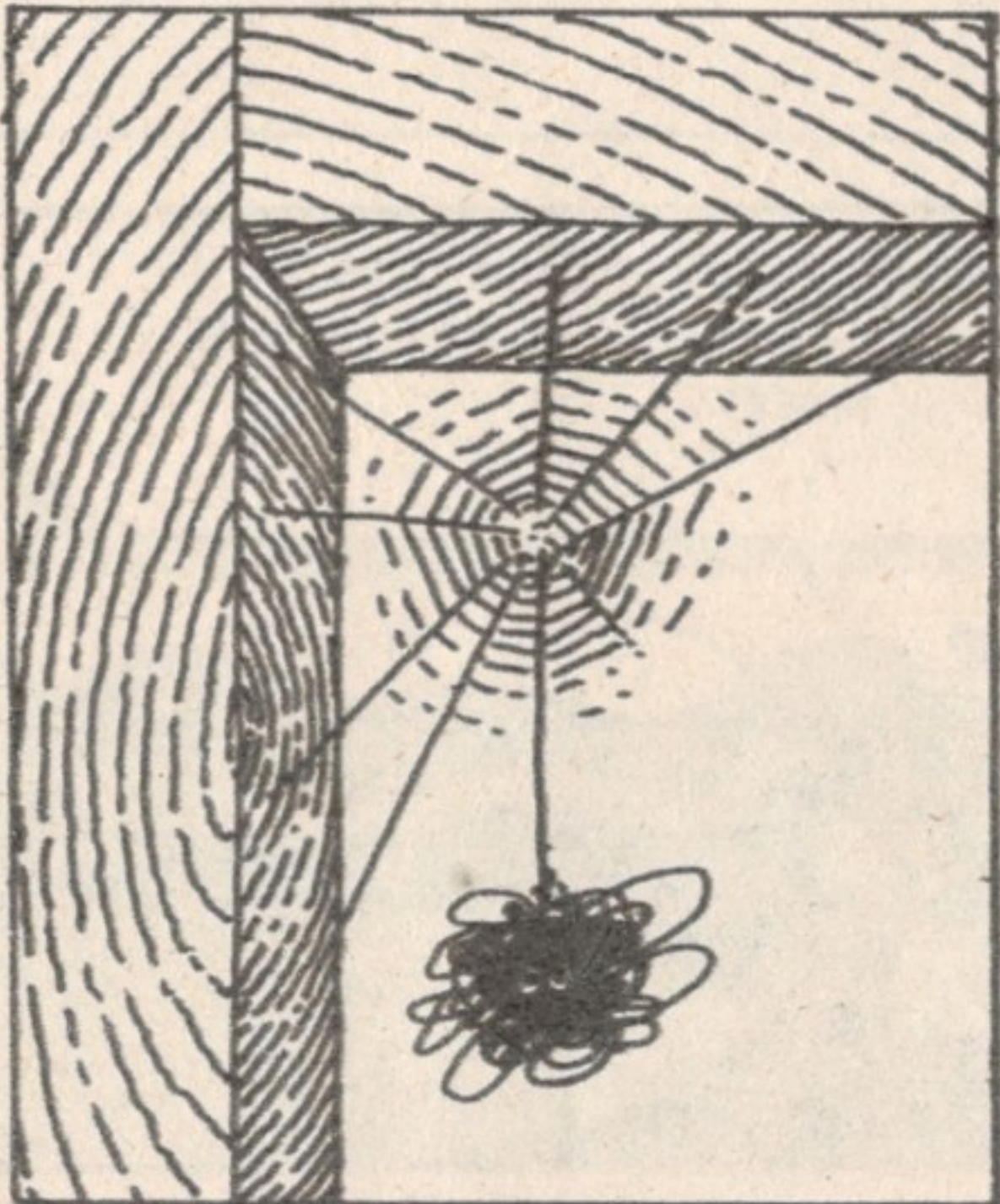
Како не постане своја жртва

Немојте се смејати овом мом питању и бацити га у кош јер ме оно одавно копка а одговор нико није могао да ми да, не бар логичан – како се паук не уплете у сопствену мрежу.

**КОКАН
С. Сланци**

Да не би постао сам своја жртва, природа је пауку подарила ноге са канџама савршено прилагођеним за кретање по паучини. Тако се он потпуно безбедно шета по својој мрежи.

Надамо се да ћеш бити задовољан овим одговором.

РЕШЕЊЕ ЕНИГМАТИКЕ

УКРШТЕНЕ РЕЧИ – ВОДОРАВНО: Марк Твен, КСР, Аварка, обрти, распаривање, антена, окапи, статива, Аден, купиница, Ана, Иранац, накин, Ниња, ас, осе, К, в, т, иоле, бисквит, а, арија, странац.
НЕГАТИВ – ПОЗИТИВ: број 5.

**Милан Младеновић, Генерала
Боже Јанковића 29, 18000 Ниш**
– 13 година, сакупља значке, воли дописивање.

**Зорица Пантелић, Крајишка 6,
11080 Земун** – 15 година, воли спорт, музику, животиње.

**Мирјана Мацарев, Светозара
Милетића 47/а, 25223 Сивац** – 13 година, сакупља салвете, писма и значке, воли музику и дружење.

**Драгана Секулић, Сињска
Б1/3, 12000 Пожаревац** – жели да се дописује са младима који имају 12 или 13 година.

**Зоран Гајин, 7. јула 26/4, 23300
Кикинда** – 9 година, воли спорт и животиње, тренира пливање, сакупља постере.

**Игор Вукановић, Бранимира
Тосића 8, 21000 Нови Сад** – 11 година, воли филм и спорт, сакупља постере.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК БРОЈ 2166

YU ISSN 0032-339X

Први број »Политикиног Забавника« изашао је 28. фебруара 1939. године
Издаје и штампа НИП »ПОЛИТИКА«
11001 Београд, Македонска 29

Главни и одговорни уредник
Зефирино Граси

Помоћник главног уредника
Славољуб Кетић

Уредник сјирница
Мирјана Маринковић

Ликовно графички уредник
Соња Јашовић

Редакција

Олга Вукадиновић, Бојана Дожић, Мина Илић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патротић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Миленко Тодоровић и Бранислава Црномарковић

Техничка редакција
Душан Глушац, Радоје Савић, Зоран Петканић и Радана Весовић

Секретаријат
Зорица Филиповић

Редакција »ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК«
Македонска 31, 11001 Београд,
Поштански факс 124.

Телефони: секретаријат 3224-471,
редакција 3224-483, техничка редакција
3226-620, централа 3224-191 и 3225-761,
претплата: 3228-776.

Маркетинг агенција: Македонска 31/1,
телефон 3220-645.

Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају.

На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Претплата на жиро рачун број
60801-603-24875, уз обавезну назнаку НИП
»ПОЛИТИКА« – ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ
»ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК«

Сва обавештења о претплати за нашу земљу на телефон 3228-776

ОБАВЕШТЕЊЕ ПРЕТПЛАТНИЦИМА
Обавештавамо претплатнике који врше претплату за иностранство, да НИП »ПОЛИТИКА« убудуће искључиво прима претплату преко SUHRBERG VERLAG AG, Bernstr. West 64, CH 5034 SUHR, SCHWEIZ, на конто Schweizerischer Bankverein, CH 5001 AARAU (beim Bahnhof)-CH CHF конто бр. 40-829-575-0
DEM конто: 40-829-575-2
Тел. 41/64/310 470 и 41/64/310 471
Факс 41/64/310 472

Годишњу претплату на лист не примамо.
ПОЛУГОДИШЊА ПРЕТПЛАТА ИЗНОСИ:

САД	USD 35.-
СР НЕМАЧКА	DEM 89.-
ШВЕДСКА	SEK 374.-
ФРАНЦУСКА	FRF 211.-
ШВАЈЦАРСКА	CHF 70.-

Трошкови АВАО превоза плаћају се посебно, независно од претплатне цене листа.

Директор
др Живорад Миновић

Насловна сјирница:

ИМПРЕСУМ (лагински IMPRESSUM), штампана ствар, по закону обавезно означавање имена издавача и уредника одговорних за садржину.

ЧИГОТА CHILDREN'S SCHOOL ЗЛАТИБОР

Летња школа енглеског језика

Настава у малим групама у организацији
школе страних језика »Буро Салај« из Београда

Школа пливања

Богат програм ваннаставних активности:

Часови корективне гимнастике

Осмишљен контакт са природом

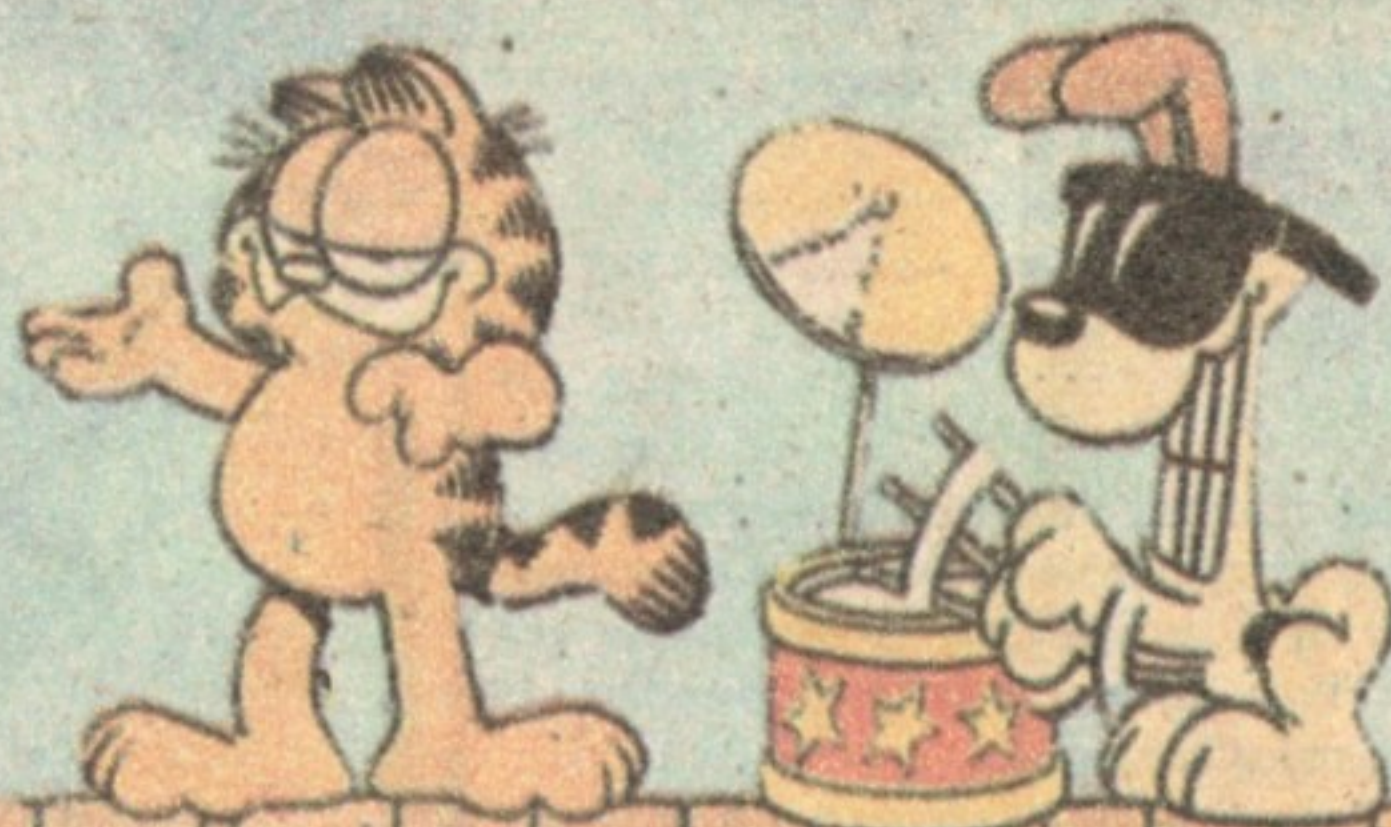
Забава

БРОЈ МЕСТА ОГРАНИЧЕН НА 25 ПОЛАЗНИКА

☎ 011/444-31-82, 031/841-141

By Jim Davis

ГАРФИЛД

ДОБРО ЈУТРО, ГАРФИЛДЕ!
ПОГЛЕДАЈ КАКАВ ВЕЛИЧА-
СТВЕН ПРИЗОР!

ПРЕД ОВОМ ЛЕПОТОМ БИ И
ВЕЛИКИ МИКЕЛАНЂЕЛО ЗАНЕ-
МЕО!

КИЈУ-
КИ!

САМО ПОСЛУШАЈ
ОВУ СИМФОНИЈУ
ЗВУКОВА
ПРИРОДЕ!

А СВЕ ТЕ ЛЕПОТЕ КАО ДА СУ САЗ-
ДАНЕ У ОПОЈНОМ МИРИСУ ОВОГ
ЦВЕТА! И, ШТА КАЖЕШ?

ТЕБЕ У
СТВАРИ
БОЛИ УВО
ЗА СВЕ!

ОТКУД
ЗНАШ?

JIM DAVIS

1219

© 1982 United Feature Syndicate, Inc.